

สำนักหอสมุดกลาง พระจอมเกล้าลาดกระบัง

การพัฒนาองค์ประกอบเส้นทางท่องเที่ยวจังหวัดอุดรธานี

DEVELOPED OF TOURISM ROUTH AT UDON THANI POVINCE

กพ.
ม 341
2558

10785519

สงทพ. 144752
ลงทะเบียน 144752
รับเดือนปี 1959 2559

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรบัณฑิต
สาขาวิชาสถาปัตยกรรม
คณะครุศาสตรบัณฑิต
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

พ.ศ. ๒๕๕๘

KMITL-๒๐๑๕-ED-M-๒๒๑-๐๒๘

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

DEVELOPED OF TOURISM ROUTH AT UDON THANI POVINCE

A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT
OF THE REQUIREMENT FOR THE DEGREE OF
MASTER OF INDUSTRIAL EDUCATION IN ARCHITECTURE
FACULTY OF INDUSTRIAL EDUCATION
KING MONGKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG
2015

KMITL-2015-ED-M-221-028

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

COPYRIGHT 2015

FACULTY OF INDUSTRIAL EDUCATION

KING MONGKUT'S OF TECHNOLOGY LADKRABANG

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ใบรับรองวิทยานิพนธ์

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การพัฒนาองค์ประกอบเส้นทางการท่องเที่ยว จังหวัดอุดรธานี
Development of Tourism Path at Udon Thani Province

นักศึกษา

นางสาวมัทนา มงคลเคหา

รหัสประจำตัว

56603155

ปริญญา

ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต

สาขาวิชา

สถาปัตยกรรม

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิศตราภรณ์ ทิพย์โสธร

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์		ลายมือชื่อ
รศ.สุรศักดิ์	กิ่งขาว	
ผศ.ดร.พิศตราภรณ์	ทิพย์โสธร	
รศ.สมพล	ดำรงเสถียร	
รศ.ว่าที่ร้อยโทพิชัย	สดภิบาล	
รศ.ดร.ปรียาพร	วงศ์อนุตรโรจน์	

วัน / เดือน/ ปี ที่สอบ

18 ธันวาคม 2558 เวลา 13.00 น. เป็นต้นไป

สถานที่สอบ

ณ ห้องเรียนปริญญาเอก คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

KING MONKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRAKANG

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมรับรองแล้ว

(รองศาสตราจารย์ ดร.พีระวุฒิ สุวรรณจันทร์)

คณบดี คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

วันที่ 22 เดือน ธันวาคม พ.ศ. 2558

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หัวข้อวิทยานิพนธ์

นักศึกษา

รหัสประจำตัว

ปริญญา

สาขาวิชา

พ.ศ.

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

การพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวจังหวัดอุดรธานี

นางสาวมัทนา มงคลเคหา

56603155

ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต

สถาปัตยกรรม

2558

รศ.ดร.พิศตรภรณ์ ทิพย์โสธร

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะทางกายภาพ พฤติกรรมการท่องเที่ยวของ จังหวัดอุดรธานี เพื่อเสนอการพัฒนาแบบการท่องเที่ยวจังหวัดอุดรธานี โดยมีวัตถุประสงค์ 1.) เพื่อ ศึกษาลักษณะทางกายภาพ การท่องเที่ยว ศิลปวัฒนธรรมของพื้นที่บริเวณจังหวัดอุดรธานี 2.) ศึกษา พฤติกรรมการใช้พื้นที่บริเวณจังหวัดอุดรธานีเพื่อเสนอแนวการพัฒนาแบบการท่องเที่ยวของ จังหวัดอุดรธานี 3.) เพื่อรองรับการก้าวเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้วิจัยในครั้ง นี้ คือ ประชาชนและนักท่องเที่ยวในพื้นที่ โดยเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสำรวจ และแบบสอบถาม จากประชากรครัวเรือน และคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างในพื้นที่ โดยทำการสำรวจ ภาคสนาม และนำมาวิเคราะห์ข้อมูลเชิงอธิบาย และเชิงปริมาณ โดยใช้ค่าความถี่ร้อยละ

ผลจากการศึกษาพบว่า จังหวัดอุดรธานีมีแหล่งท่องเที่ยวที่มีความหลากหลาย ทั้งทาง ประวัติศาสตร์วัฒนธรรม แหล่งโบราณคดีและแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ เนื่องจากมีการกระจายตัว ของสถานที่ท่องเที่ยวธรรมชาติ และมีความจำเป็นเพื่อหาทางแก้ไขปัญหาเรื่องการเชื่อมโยงเส้นทาง การท่องเที่ยวประกอบกับพัฒนาแบบการท่องเที่ยว จึงเสนอรูปแบบการท่องเที่ยวจังหวัดอุดรธานี รูปแบบใหม่ เพื่อพัฒนาศักยภาพในการท่องเที่ยวและดำรงซึ่งศิลปะ วัฒนธรรม โบราณคดี และแหล่ง ท่องเที่ยว

ดังนั้นจึงนำเสนอแนวทางการออกแบบในรูปแบบการท่องเที่ยวการท่องเที่ยวเชิง ประวัติศาสตร์และศึกษาวิถีชีวิตในชนบท เนื่องจากจังหวัดอุดรธานีเป็นพื้นที่ที่เป็นแหล่งอารยธรรมมา ตั้งแต่สมัยโบราณ จึงทำให้มีประวัติศาสตร์และโบราณคดีท้องถิ่นเชื่อมโยงกับการตั้งรกรากของชุมชน ทำให้เกิดวิถีชีวิต ผลงานสร้างสรรค์และภูมิปัญญาพื้นบ้าน วัฒนธรรมท้องถิ่นซึ่งเป็นมรดกทาง วัฒนธรรมและคุณค่าของสภาพแวดล้อม โดยประชาชนในท้องถิ่นควรมีส่วนร่วมต่อการจัดการ การท่องเที่ยวที่มีจิตสำนึกต่อการรักษามรดกทางวัฒนธรรมและคุณค่าเพื่อให้เกิดความยั่งยืน และปรับปรุง พื้นที่เพื่อให้รองรับความต้องการและเกิดศักยภาพในการใช้พื้นที่อย่างสูงสุด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Thesis Title	Developed forms of tourism province Udon Thani
Student	Miss Mattana Mongkolkeha
Student ID.	56603155
Degree	Master of Industrial Education
Program	Architecture
Year	2015
Thesis Advisor	Assitant Professor Dr.PastrapornTippayasothorn

ABSTRACT

The purpose of this study is to investigate the physical appearance and Tourism behavior of Udon Thani province in order to offer the development of tourism model. The objective are as follows : 1) To study the physical environment of tourism including art and culture. 2) To study the using behavior in the urban area 3) To give guidance of tourism development in Udonthani province which is planning to support and enter the ASEAN Economic Community. The sample group of this research is local people and tourists. In this area by doing a survey research. The tools to do a research are questionnaires and survey from households population. And choosing sample groups in the area by conducting site survey which finally brought all information to analyze the description and quantitative data from using the percentage of frequency values.

The study result found that Udonthani province has the variety of tourist attractions in history, archaeological sites, and natural travelling places. Since the distribution of natural attractions that need to be solved the problems according to linking the traveling routes and also developing the traveling model, the research is aim to purpose the new patterns of traveling in Udonthani province so as to develop the potential traveling. This method will always retain art, culture, archeology, and tourist attraction existed forever.

It is therefore proposed design guidelines in the form of tourism , history and way of life in the countryside. The province is the area where a civilization since ancient times . As a result, local history and archeology associated with the colonization of the community . The lifestyle Creativity and wisdom Local culture , the heritage and values of the environment . The local people should be involved to manage tourism with a conscience to preserve the cultural heritage and values in order to achieve sustainability . And renovations to support the needs and potential for maximum use of space .

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กิตติกรรมประกาศ

การเรียบเรียงวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สามารถสำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของการให้คำปรึกษา รวมถึงแนวทางการค้นคว้า และรูปแบบการนำเสนอ ตลอดจนวิธีการคิดอย่างมีระบบตามกระบวนการในการทำวิจัย ด้วยคำแนะนำและความกรุณาจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พัศตราภรณ์ ทิพย์โสธร ซึ่งเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รวมถึงรองศาสตราจารย์ สุรศักดิ์ กังขาว, รองศาสตราจารย์สมพล ดำรงเสถียร ตลอดจนคณะอาจารย์ผู้สอนทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ ประสาทความรู้ให้ในการศึกษาตามภาครายวิชา ตลอดจนจบหลักสูตร ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความอนุเคราะห์จากท่านและกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้รับความอนุเคราะห์จากผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้เป็นผู้ให้คำปรึกษาแนะนำและตรวจสอบเครื่องมือในการทำวิจัย ได้แก่ รองศาสตราจารย์ อุดมศักดิ์ สาริบุตร ,รองศาสตราจารย์ ว่าที่ร้อยโท พิชัย สดภิบาล อาจารย์ประจำสาขาวิชาครุศาสตร์สถาปัตยกรรมและการออกแบบ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริรัตน์ เพ็ชรแสงสี อาจารย์ประจำสาขาวิชาครุศาสตร์อุตสาหกรรม คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง จึงขอขอบพระคุณมา ณ.ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณครอบครัว เพื่อน สถาปัตยกรรม น้อง และทุกคนที่เป็นส่วนหนึ่งในความสำเร็จของข้าพเจ้าและยังให้กำลังใจในการศึกษาตลอดมาจนสำเร็จการศึกษา

ขอขอบคุณ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ที่ช่วยประสิทธิ์ประสาทความรู้ตลอดการเป็นนักศึกษาในสถาบันนี้

คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบแด่ผู้สนใจใฝ่รู้ทุกท่าน หากมีข้อผิดพลาดประการใด ผู้วิจัยขออภัยไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

มีทนา มงคลเคหา

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	I
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	II
กิตติกรรมประกาศ.....	III
สารบัญ.....	IV
สารบัญตาราง.....	VI
สารบัญภาพ.....	VII
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	2
1.3 กรอบแนวความคิดที่ใช้ในการวิจัย.....	2
1.4 ขอบเขตของการวิจัย.....	4
1.5 นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย.....	4
1.6 ประโยชน์ที่จะได้รับ.....	6
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
2.1 ลักษณะทางกายภาพของจังหวัดอุดรธานี.....	7
2.2 แนวทางการจัดสภาพแวดล้อม.....	15
2.3 แนวคิดและทฤษฎีและหลักการปรับปรุงภูมิทัศน์เพื่อการท่องเที่ยว.....	20
2.4 แนวคิดและทฤษฎีการวางผังและการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวองค์ประกอบสำคัญในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน.....	36
2.5 การวางสาธารณูปโภคพื้นฐานเพื่อการท่องเที่ยว.....	37
2.6 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	40
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย.....	52
3.1 พื้นที่ศึกษา.....	52
3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย.....	54
3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	56
3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	57
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย.....	58

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	60
4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสำรวจสังเกต.....	60
4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลจากการตอบแบบสอบถาม.....	66
4.3 บทสรุปการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวจังหวัดอุดรธานี.....	73
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	73
5.1 สรุปผลการวิจัย.....	73
5.2 อภิปรายผล.....	76
5.3 ข้อเสนอแนะ.....	78
บรรณานุกรม.....	99
ภาคผนวก.....	101
ภาคผนวก ก เอกสารทางราชการ.....	102
ภาคผนวก ข หนังสือเชิญผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย.....	106
ภาคผนวก ค เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย.....	112
ภาคผนวก ง เอกสารนำเสนอผลงานวิชาการ.....	120
ประวัติผู้เขียน.....	123

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
3.1 แสดงการแบ่งการปกครองในจังหวัดอุดรธานี.....	53
3.2 สถิติการท่องเที่ยวของจังหวัดอุดรธานี ปี 2545 – 2557.....	54
3.3 แสดงรายได้จากการท่องเที่ยว.....	54
3.4 จำนวนและร้อยละของประชากรจังหวัดอุดรธานี ปี 2550.....	55
3.5 สถิติจำนวนนักท่องเที่ยวของจังหวัดอุดรธานี ปี 2550 – 2554.....	55
4.1 แสดงการสำรวจลักษณะของพื้นที่การท่องเที่ยวและรูปแบบสถาปัตยกรรม.....	60
4.2 แสดงการสำรวจลักษณะของพื้นที่ร้านค้าและไฟฟ้าแสง.....	62
4.3 แสดงการสำรวจลักษณะสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่พิก และ กิจกรรม.....	63
4.4 การจำแนกข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม.....	65
4.5 ความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อมูลการท่องเที่ยว.....	67
4.6 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการด้านกายภาพชุมชนของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	69
5.1 แสดงเกณฑ์ในการคัดเลือกพื้นที่เพื่อหาแนวทางที่เหมาะสม.....	88

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
2.1 แสดงแผนที่จังหวัดและแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ.....	15
5.1 แสดงการวิเคราะห์แนวทางการออกแบบ ทางเลือกที่ 1.....	58
5.2 แสดงการวิเคราะห์แนวทางการออกแบบ ทางเลือกที่ 2.....	86
5.3 แสดงการวิเคราะห์แนวทางการออกแบบ ทางเลือกที่ 3.....	87
5.4 Master Plan.....	89
5.5 แสดงผังบริเวณตลาดนาข้า.....	81
5.6 แสดงประตูทางเข้าที่ 2 ของพื้นที่ตลาดบ้านนาข้า.....	90
5.7 แสดงประตูทางเข้าที่ 1 และส่วนบริการนักท่องเที่ยวของพื้นที่ตลาดบ้านนาข้า.....	90
5.8 แสดงผังบริเวณบ้านเชียง.....	91
5.9 แสดงประตูทางเข้าที่ 1 ของพื้นที่พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติบ้านเชียง.....	92
5.10 แสดงส่วนบริการนักท่องเที่ยวของพื้นที่พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติบ้านเชียง.....	92
5.11 แสดงผังบริเวณป่าคำชะโนด.....	93
5.12 แสดงสถานการปรับปรุงภูมิทัศน์บริเวณวัดป่าคำชะโนด.....	88
5.13 แสดงส่วนบริการนักท่องเที่ยวของพื้นที่ป่าคำชะโนด.....	94
5.14 แสดงผังบริเวณพื้นที่นาเกลือ อำเภอบ้านดุง.....	94
5.15 แสดงการปรับปรุงภูมิทัศน์บริเวณริมถนนบริเวณแหล่งทำนาเกลือ อำเภอบ้านดุง.....	95
5.16 รูปแบบศูนย์บริการนักท่องเที่ยว.....	95
5.17 รูปแบบศาลาพักผ่อน.....	95
5.18 รูปแบบห้องน้ำสาธารณะ.....	96
5.19 รูปแบบศาลาพักผ่อน.....	96
5.20 รูปแบบซุ้มประชาสัมพันธ์.....	96
5.21 รูปแบบป้ายบอกข้อมูล.....	97
5.22 รูปแบบป้ายบอกทาง-ไฟส่องสว่าง.....	97
5.23 รูปแบบม้านั่ง-ถังขยะ.....	97

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในปี 2558 นี้ ประเทศไทยกำลังจะก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน เราจึงไม่อาจปฏิเสธได้ว่าคนไทยและภาคธุรกิจทุกแขนง ต้องตื่นตัว และเรียนรู้ภาษา วัฒนธรรม ตลอดจนวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของเพื่อนบ้านในกลุ่มอาเซียนด้วยกันให้มากขึ้น เพื่อเป็นการเปิดโลกกว้าง และเป็นจุดเริ่มต้นการเตรียมความพร้อมก้าวสู่ประชาคมอาเซียนในอนาคต การเปิดเสรีบริการด้านการท่องเที่ยว ซึ่งรวมถึงธุรกิจท่องเที่ยวและบริการที่เกี่ยวข้องภายใต้กรอบอาเซียนแต่ขณะเดียวกันก็ทำให้ความเป็นไปได้สูงว่าแนวโน้มการแข่งขันในอนาคตจะยิ่งทวีความเข้มข้นเพิ่มมากขึ้นอย่างแน่นอน การเปิดโอกาสให้ชาวต่างชาติเข้ามาลงทุนในเมืองไทยด้วยการถือครองสัดส่วนการถือหุ้นที่เพิ่มมากขึ้น จากคู่แข่งทั้งรายเดิมและรายใหม่ที่ต้องการเข้าสู่ตลาดเพื่อช่วงชิงส่วนแบ่งในตลาดการให้บริการด้านการท่องเที่ยวที่คาดว่าจะมีขนาดใหญ่ขึ้นตามแนวโน้มมูลค่าเศรษฐกิจของภูมิภาคอาเซียนโดย หากจะพิจารณารายได้จากการท่องเที่ยวของประเทศไทยที่ผ่านมาสามารถแสดงข้อมูลได้ดังนี้

จากข้อมูลข้างต้นรายได้ของประเทศไทยที่มาจากการท่องเที่ยว 592,794 ล้านบาท ในปี 53 และการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยให้ข้อมูลประมาณการรายได้ในปี 54 ไว้ที่ 700,000 ล้านบาท เติบโตในอัตรา 18% ซึ่งให้เห็นถึงศักยภาพการท่องเที่ยวของประเทศไทยมีแนวโน้มในทิศทางที่ดี หากจะเปรียบเทียบสัดส่วนนักท่องเที่ยวจากประเทศกลุ่ม อาเซียน กับ ปริมาณนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทย ปริมาณนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทยในปี 54 มีมากกว่า 19 ล้านคน มีอัตราการเติบโตถึง 20% และเป็นนักท่องเที่ยวจากภูมิภาคอาเซียนคิดเป็นร้อยละ 26 และในปี 55 (ม.ค. - เม.ย.) ประเทศไทยยังคงมีนักท่องเที่ยวจากภูมิภาคอาเซียน คิดเป็นร้อยละ 24 ที่เห็นได้ชัดคือนักท่องเที่ยวจากภูมิภาคอาเซียนคิดเป็นสัดส่วนประมาณ 1 ใน 4 ของนักท่องเที่ยวต่างชาติทั้งหมด จำนวนนักท่องเที่ยวจากประเทศ ASEAN ที่ให้ความนิยมมาท่องเที่ยวในประเทศไทยมากที่สุด คือ มาเลเซีย ลาว และ สิงคโปร์ ตามลำดับ และเห็นได้ชัดว่าจำนวนนักท่องเที่ยวของทุกประเทศที่เข้ามาท่องเที่ยวในปี 2554 มีจำนวนเพิ่มขึ้นจากปี 2553 ทุกประเทศ

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือสามารถเป็นประตูเชื่อมโยงกับอนุภูมิภาคอินโดจีนและประเทศจีนได้โดยผ่าน สปป.ลาวและเวียดนาม ดังนั้นโครงการพัฒนาพื้นที่ในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำ โขง เช่น การพัฒนาเส้นทางคมนาคมขนส่งตามแนวตะวันออก-ตะวันตก สายเมะละแหม่ง-เมียวดี-แม่สอด-พิษณุโลก-ขอนแก่น-กาฬสินธุ์-มุกดาหาร-สหัสวัน นະเขต-ดองฮา-เว้-ตานัง ที่เชื่อมต่อเมืองศูนย์กลางทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคลุ่มน้ำ โขงให้เป็นหนึ่งเดียวทั้งด้านการค้าและการลงทุน ได้ทำให้โครงข่ายคมนาคมของภาคสมบูรณ์มากขึ้น ซึ่งภาคตะวันออกเฉียงเหนือจะมีศักยภาพสูงในการพัฒนาให้เป็นศูนย์กลางของอุตสาหกรรมแปรรูปเกษตรของภูมิภาคอินโดจีนได้ รวมทั้งการก่อสร้างสะพานข้ามแม่น้ำโขงเพิ่มขึ้นที่จังหวัดมุกดาหาร และถนนเชื่อมต่อจะเป็นเส้นทางเศรษฐกิจสายใหม่ (ไทย-ลาว-เวียดนาม) จะช่วยให้ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีเส้นทางขนส่งสินค้าออกเพิ่มขึ้น ลดต้นทุนการขนส่งสินค้า และทำให้การค้าชายแดน การลงทุนการท่องเที่ยวและสัมพันธไมตรีกับประเทศเพื่อนเอกลาตินเป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นำมาตีพิมพ์เผยแพร่โดยไม่ขออนุญาตเห็นชอบจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บ้านดีขึ้น และสะพานข้ามแม่น้ำ เืองที่ อ.ท่าลี่ จังหวัดเลย ที่เชื่อมต่อกับเมืองแก่นท้าว แขวงไชยบุรี เชื่อมโยงไปยังแหล่งท่องเที่ยวเมืองหลวงพระบาง สะพานแห่งนี้นับได้ว่าเป็นแลนด์มาร์คสำคัญเชื่อม โครงข่ายคมนาคมในภูมิภาคลุ่มน้ำโขงได้อีกช่องทางหนึ่งและอำนวยความสะดวกในการขนส่งสินค้า ระหว่างประเทศ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีแหล่งท่องเที่ยวที่มีความหลากหลาย ทั้งแหล่งท่องเที่ยว ทางประวัติศาสตร์วัฒนธรรม แหล่งโบราณคดีและแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ จังหวัดที่มีการกระจายตัว ของสถานที่ท่องเที่ยวธรรมชาติมากที่สุด คือ จังหวัดเลย ชัยภูมิ และอุบลราชธานี แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญอื่น ๆ เช่น อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ อุทยานแห่งชาติภูกระดึง อุทยานแห่งชาติผาแต้ม ปราสาทหินพิมาย อุทยานประวัติศาสตร์พนมรุ้ง พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติบ้านเชียง พิพิธภัณฑสถานสิรินธร การค้าชายแดน ตลาดอินโดจีน เป็นต้น

ด้านการท่องเที่ยวจำนวนนักท่องเที่ยวและรายได้จากการท่องเที่ยว : อนุภาคมีจำนวนผู้มา เยี่ยมเยือนที่รวมทั้งนักท่องเที่ยวและนักท่องเที่ยวที่เป็นทั้งชาวไทยและต่างประเทศ ใน พ.ศ. 2553 รวม 5.72 ล้านคน เพิ่มขึ้นจาก พ.ศ. 2550 ที่มีจำนวน 4.47 ล้านคน ถึงร้อยละ 28.03 ของจำนวนผู้ มาเยี่ยมเยือนอนุภาค จังหวัดที่มีจำนวนผู้มาเยี่ยมเยือนมากที่สุด คือ อุตรธานีรองลงมาได้แก่ หนองคาย (รวมบึงกาฬ) เลย และหนองบัวลำภูเมื่อพิจารณาการขยายตัวของนักท่องเที่ยว พ.ศ. 2550 - 2553 พบว่าจังหวัดอุตรธานีมีอัตราการขยายตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 8.9ต่อปีขณะที่จังหวัดหนองคาย (รวมบึงกาฬ) เลย และหนองบัวลำภูมีจำนวนนักท่องเที่ยวลดลงด้านรายได้จากการท่องเที่ยวมีรายได้ 10,242.16 ล้านบาท ใน พ.ศ. 2553 เพิ่มขึ้นจาก พ.ศ. 2550 ที่มีจำนวน 7,782.82 ล้านบาท โดยเพิ่มขึ้น ร้อยละ 31.6 ของรายได้จากการท่องเที่ยว จังหวัดที่มีรายได้จากการท่องเที่ยวมากที่สุด คือ อุตรธานี รองลงมาได้แก่ หนองคาย(รวมบึงกาฬ) เลย และหนองบัวลำภูการกระจายตัวของแหล่งท่องเที่ยว พื้นที่ที่มีความหลากหลายของทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว โดยเฉพาะการท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์และทางธรรมชาติ

จากข้อมูลข้างต้นผู้วิจัยจึงทำการศึกษาเรื่องแนวการพัฒนาผังการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของ พื้นที่บริเวณรอบเมืองและในตัวอำเภอเมือง จังหวัดอุตรธานี โดยจะทำการศึกษาด้านกายภาพ และศึกษาถึงพฤติกรรมการใช้พื้นที่ เพื่อกำหนดและเสนอรูปแบบของการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิง วัฒนธรรม เพื่อนำไปปรับปรุงรูปแบบการพัฒนาการท่องเที่ยว ส่งเสริมให้เกิดการกระจายตัวทางด้วย การท่องเที่ยวเพื่อให้เกิดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนสืบไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาลักษณะทางกายภาพ การท่องเที่ยว ศิลปวัฒนธรรมของพื้นที่บริเวณจังหวัด อุตรธานี
2. ศึกษาพฤติกรรมการใช้พื้นที่บริเวณอุตรธานี
3. เพื่อเสนอแนวการพัฒนา รูปแบบการท่องเที่ยวจังหวัดอุตรธานี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.3 กรอบแนวความคิดที่ใช้ในการวิจัย

1.3.1 แนวคิดด้านการแนวคิดด้านการท่องเที่ยว เช่น ประเภทของแหล่งท่องเที่ยวท่องเที่ยวท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2545) ได้จำแนกแหล่งท่องเที่ยวออกเป็น 3 ประเภท คือ แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ แหล่งท่องเที่ยวประวัติศาสตร์ โบราณคดี และแหล่งท่องเที่ยวศิลปวัฒนธรรมประเภทของทรัพยากรการท่องเที่ยว(สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย 2542: 3-6) แบ่งเป็น ธรรมชาติประวัติศาสตร์โบราณวัตถุสถานและศาสนาและศิลปวัฒนธรรมประเพณีและกิจกรรม คุณลักษณะของทรัพยากรการท่องเที่ยวพหุหลาย บำรุงจิตต์และคณะ 2549 เช่นความดึงดูดใจความสามารถในการเข้าถึงความประทับใจ (Amenity)องค์ประกอบของการบริการ และพื้นฐานด้านต่างๆให้กับนักท่องเที่ยว การตรวจสอบทรัพยากรท่องเที่ยวการทำความเข้าใจกับทรัพยากรการท่องเที่ยวของสถาบันพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม (2548: 77-79)

1.3.2 แนวคิดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2544) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบหลักสำคัญของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มี 4 ประการคือด้านพื้นที่ ด้านการจัดการด้านกิจกรรมและกระบวนการเป็นการท่องเที่ยวที่มีกระบวนการ การเรียนรู้และองค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วม

1.3.3 แนวคิดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ข้อมูลจากเว็บไซต์กระทรวงวัฒนธรรม (www.creativeculturethailand.com)ระบุว่า การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเป็นการศึกษาหาความรู้ในพื้นที่หรือบริเวณที่มีคุณลักษณะที่สำคัญทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมมีการบอกเล่าเรื่องราวในการพัฒนาทางสังคมและมนุษย์ผ่านทางประวัติศาสตร์อันเป็นผลเกี่ยวเนื่องกับวัฒนธรรม องค์ความรู้และการให้คุณค่าของสังคม โดยสถาปัตยกรรมที่มีคุณค่าหรือสภาพแวดล้อมอย่างธรรมชาติที่สามารถแสดงออกให้เห็นถึงความสวยงามและประโยชน์ที่ได้รับจากธรรมชาติ สามารถสะท้อนให้เห็นถึงสภาพชีวิตความเป็นอยู่ของคนในแต่ละยุคสมัยได้เป็นอย่างดี ไม่ว่าจะเป็นสภาพทางเศรษฐกิจ สังคม หรือขนบธรรมเนียมประเพณีแบ่งเป็น 4 ประเภท ด้วยกันคือ 1) มรดกโลก 2) อุทยานประวัติศาสตร์ 3) พิพิธภัณฑ์ และ 4) แหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้น

1.3.4 การมีส่วนร่วมของชุมชนกับการจัดการท่องเที่ยว สมควรสุรภาพพิศิษฐ์ (2542) ได้สรุปลักษณะและขั้นตอนการมีส่วนร่วมได้แก่การร่วมประชุมวางแผนดำเนินการโดยการแสดงความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะการร่วมดำเนินงานตามแผนงานที่กำหนดไว้โดยการเสียสละกำลังแรงงานวัสดุบริจาคเงินหรือทรัพยากรใดๆที่มีอยู่ในชุมชนการร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ปรัชญาเวสารัชช (2528: 87)ได้กล่าวถึงลักษณะของการมีส่วนร่วมของประชาชนประกอบด้วยการมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นร่วมสละทรัพยากรวัสดุร่วมสละแรงกายและร่วมสละเวลา

1.3.5 ศักยภาพของชุมชน ศักยภาพ หมายถึงภาวะแฝงอำนาจหรือคุณสมบัติที่มีแฝงอยู่ในสิ่งต่างๆอาจทำให้พัฒนาหรือให้ปรากฏเป็นสิ่งที่ประจักษ์ได้ (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตสถาน 2525) อนุชาติพวงสำลีและอรทัยอาจอ่ำ(2539: 257) กล่าวถึงศักยภาพและการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนเอว่การริเริ่มพัฒนาระบบการเรียนรู้ของกลุ่มคนตั้งแต่เรื่องของจิตสำนึกความรู้ทักษะไปจนถึงการจัดการไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การรวมกลุ่มที่ทำให้เกิดพลังต่อรองในการแก้ปัญหาทางานาชนิดและการที่กลุ่มจะเข้มแข็งหรือไม่ต้องพิจารณาถึงด้านทรัพยากรธรรมชาติและทรัพยากรอื่นๆของชุมชนด้วย ในการประเมินศักยภาพของชุมชนบ้นทรอ่อนดำและวิรียน้อยวงศันยางค์ (2533: 49) กล่าวถึงตัวชี้วัดของความเข้มแข็งหรือศักยภาพของชุมชนได้แก่องค์ความรู้ภูมิกระบวนการเรียนรู้องค์กรชุมชน/การบริหารจัดการ/กำลังคน

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

1.4.1 ขอบเขตทางด้านพื้นที่

พื้นที่บริเวณรอบเมืองและในตัวอำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมโดยแบ่งเป็นกลุ่มได้ดังนี้ เช่น ชาวบ้าน องค์กรบริหารส่วนตำบล ผู้ค้าและผู้ให้บริการในชุมชนและแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนและนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเที่ยวในสถานที่ท่องเที่ยวในจังหวัดอุดรธานีหน่วยงานราชการที่รับผิดชอบการท่องเที่ยวของจังหวัดอุดรธานี ชาวบ้านในอำเภอเมือง บริษัททัวร์ และผู้ที่เกี่ยวข้องอื่นๆ

1.4.2 ขอบเขตทางด้านเนื้อหา

ทำการศึกษาทุนทางวัฒนธรรมของชุมชนเพื่อพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน เส้นทางท่องเที่ยว เสนอแนวออกแบบการจัดตั้งศูนย์บริการนักท่องเที่ยว และพัฒนาส่งเสริมผังการท่องเที่ยวพื้นที่บริเวณรอบเมืองและในตัวอำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี

1.4.3 ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรประกอบด้วย ประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ จังหวัดอุดรธานี นักท่องเที่ยวที่เข้ามาในบริเวณพื้นที่จังหวัดอุดรธานี และเจ้าหน้าที่ของจังหวัดอุดรธานี ซึ่งเป็นกลุ่มประชากรที่เกี่ยวข้องและมีผลโดยตรงต่อพื้นที่ศึกษา

1.4.3 ขั้นตอนการศึกษา

นำข้อมูลปฐมภูมิและทุติยภูมิที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์โดยวิธีการเชิงพรรณนา (Descriptive Method) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อหาค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยนำเสนอข้อมูลในรูปตารางความถี่และร้อยละ เพื่อนำมาวิเคราะห์และชี้ให้เห็นถึงพฤติกรรมนักท่องเที่ยวในจังหวัดอุดรธานีของนักท่องเที่ยว

1.4.4 นิยามศัพท์เฉพาะ

ลักษณะทางกายภาพ หมายถึง ลักษณะโดยทั่วไปของพื้นที่จังหวัดอุดรธานี

พฤติกรรม หมายถึง ลักษณะการกระทำที่มีต่อลักษณะทางกายภาพ

สภาพแวดล้อม หมายถึง สิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบบริเวณพื้นที่จังหวัดอุดรธานี คือ สิ่งที่มีชีวิตและสิ่งที่ไม่มีชีวิต รวมทั้งที่เป็นธรรมชาติ และไม่เป็นธรรมชาติ

ภูมิทัศน์ หมายถึง ความสวยงามทางกายภาพการมองเห็นของพื้นที่ มุมมอง มองออกไปมี

ความโล่งสบายตา มีต้นไม้ ลำธาร ธรรมชาติที่สวยงาม มีสีส่น และอากาศที่ให้ความรู้สึกที่สบาย ๆ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ทางเดินริมถนนมีต้นไม้ให้ความร่มรื่น ไม่มีเสาไฟฟ้า สายไฟโยงไปโยงมาเกะกะสายตา อาคารโดยรอบมีความเป็นระเบียบ สภาพแวดล้อมไม่แออัด ไม่มีมลภาวะ ไม่มีป้ายโฆษณาติดประดับบังทิวทัศน์ พื้นที่ชุมชนมีที่โล่งกว้างมีสนามหญ้า มีเครื่องประดับถนน เช่น ม้านั่ง โคมไฟ ศาลาที่พัก เป็นต้น ให้ความสะดวกสบายแก่ชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีของมนุษย์ มีสวนสาธารณะ หรือ อาคารที่มีความสวยงามทางสถาปัตยกรรม และมีความน่าอยู่ของชุมชน

สถานที่ท่องเที่ยว หมายถึง บริเวณที่เกิดมีกิจกรรมการท่องเที่ยวตลอดปีอย่างสม่ำเสมอหรือเกิดขึ้นตามช่วงเวลา เช่น งานเทศกาลต่าง ๆ ซึ่งสถานที่ท่องเที่ยว แบ่งออกได้เป็น 2 ลักษณะคือ สถานที่ท่องเที่ยวที่มีอยู่เดิม และสถานที่ท่องเที่ยวที่มนุษย์จัดสร้างขึ้น

ความต้องการ หมายถึง ความต้องการใช้สาธารณูปโภค-สาธารณูปการ เพื่อความสะดวกและส่งเสริมความเป็นอยู่รวมทั้งส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยว หมายถึง การเดินทางจากที่อยู่อาศัยไปยังที่อื่นเป็นการชั่วคราว เป็นการเดินทางไปด้วยความสมัครใจไม่มีการบังคับขู่เข็ญ และเดินทางไปด้วยวัตถุประสงค์ใดๆ ก็ตามที่ไม่ใช่เพื่อการประกอบอาชีพ

ผู้มาเยือน (Visitors) หมายถึง บุคคลที่เดินทางไปยังประเทศที่ตนมิได้พักอาศัยอยู่เป็นประจำ ด้วยเหตุผลใดๆ ก็ตามที่มิใช่ไปประกอบอาชีพเพื่อหารายได้ ดังนั้น ผู้มาเยือน จึงหมายรวมถึงผู้เดินทาง 2 ประเภท คือ

1. นักท่องเที่ยว (Tourist) ได้แก่ บุคคลที่เดินทางที่หนึ่งไปอีกที่หนึ่งหรือเดินทางจากประเทศหนึ่งไปอีกประเทศหนึ่งที่มีได้อาศัยอยู่เป็นประจำด้วยเหตุผลใดๆก็ตามที่ไม่ใช่ไปประกอบอาชีพหารายได้เป็นผู้มาเยือนชั่วคราว โดยพำนักอยู่ในประเทศที่มาเยือนเป็นเวลาอย่างน้อย 24 ชั่วโมง
2. นักทัศนจร (Excursionist) ได้แก่ บุคคลที่เดินทางที่หนึ่งไปอีกที่หนึ่งหรือเดินทางจากประเทศหนึ่งไปอีกประเทศหนึ่งที่มีได้อาศัยอยู่เป็นประจำด้วยเหตุผลใดๆก็ตามที่ไม่ใช่ไปประกอบอาชีพหารายได้เป็นผู้มาเยือนเป็นการชั่วคราวโดยใช้เวลาอยู่ในประเทศที่มาเยือนน้อยกว่า 24 ชั่วโมง

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (ecotourism) หมายถึงการท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นและแหล่งวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศ โดยมีกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของผู้ที่เกี่ยวข้องภายใต้การจัดการสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวอย่างมีส่วนร่วมของท้องถิ่นเพื่อมุ่งเน้นให้เกิดจิตสำนึกต่อการรักษาระบบนิเวศอย่างยั่งยืน

การท่องเที่ยวเชิงเกษตร (agro tourism) หมายถึงการเดินทางท่องเที่ยวไปยังพื้นที่เกษตรกรรมสวนเกษตร วนเกษตร สวนสมุนไพร ฟาร์มปศุสัตว์และเลี้ยงสัตว์เพื่อชื่นชมความสวยงามความสำเร็จและเพลิดเพลินในสวนเกษตร ได้ความรู้มีประสบการณ์ใหม่บนพื้นฐานความรับผิดชอบ มีจิตสำนึกต่อการรักษาสภาพแวดล้อมของสถานที่แห่งนั้น

การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ (historical tourism) หมายถึงการเดินทางท่องเที่ยวไปยังแหล่งท่องเที่ยวทางโบราณคดี และประวัติศาสตร์ เพื่อชื่นชมและเพลิดเพลินในสถานที่ท่องเที่ยวได้ความรู้มีความเข้าใจต่อประวัติศาสตร์และโบราณคดี ในท้องถิ่นพื้นฐานของความรับผิดชอบต่อและมีจิตสำนึกต่อการรักษามรดกทางวัฒนธรรมและคุณค่า ของสภาพแวดล้อมโดยที่ประชาชนในท้องถิ่น มีส่วนร่วมต่อการจัดการการท่องเที่ยว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการทำงานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การท่องเที่ยวงานชมวัฒนธรรมและประเพณี (cultural and traditional tourism) หมายถึงการเดินทางท่องเที่ยว เพื่อชมงานประเพณีต่างๆ ที่ชาวบ้านในท้องถิ่นนั้นๆ จัดขึ้น ได้รับความเพลิดเพลินตื่นตาตื่นใจในสุนทรียะศิลป์เพื่อศึกษาความเชื่อ การยอมรับนับถือ การเคารพ พิธีกรรมต่างๆ และได้รับความรู้มีความเข้าใจต่อสภาพสังคมและวัฒนธรรม มีประสบการณ์ใหม่ๆ เพิ่มขึ้นบนพื้นฐานของความรับผิดชอบและมีจิตสำนึกต่อการรักษาสภาพแวดล้อมและมรดกทางวัฒนธรรม โดยประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมต่อการจัดการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวชมวิถีชีวิตในชนบท (rural tourism / village tourism) หมายถึงการเดินทางท่องเที่ยวในหมู่บ้าน ชนบทที่มีลักษณะวิถีชีวิต และผลงานสร้างสรรค์ที่มีเอกลักษณ์พิเศษมีความโดดเด่นเพื่อความเพลิดเพลินได้ความรู้ดูผลงานสร้างสรรค์และภูมิปัญญาพื้นบ้าน มีความเข้าใจในวัฒนธรรมท้องถิ่น บนพื้นฐานของความรับผิดชอบและมีจิตสำนึกต่อการรักษามรดกทางวัฒนธรรม และคุณค่าของสภาพแวดล้อม โดยประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมต่อการจัดการการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวเชิงทัศนศึกษาและศาสนา (edu-meditation tourism) หมายถึง การเดินทางเพื่อทัศนศึกษาแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากปรัชญาทางศาสนา หาความรู้ สัจธรรมแห่งชีวิตมีการฝึกทำสมาธิเพื่อมีประสบการณ์และความรู้ใหม่เพิ่มขึ้น มีคุณค่าและคุณภาพชีวิตที่ดีเพิ่มขึ้นมีจิตสำนึกต่อการรักษาสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมต่อการจัดการการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน นอกจากนี้ นักท่องเที่ยวบางกลุ่มมุ่งการเรียนรู้วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย เช่น การทำอาหารไทยการนวดแผนไทย รำไทย มวยไทย การช่างและงานศิลปหัตถกรรมไทย รวมถึงการบังคับช้างและเป็นควาญช้าง เป็นต้น

การท่องเที่ยวเพื่อศึกษากลุ่มชาติพันธุ์หรือวัฒนธรรมกลุ่มน้อย (ethnic tourism) หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวเพื่อเรียนรู้วิถีชีวิตความเป็นอยู่วัฒนธรรมของชาวบ้านวัฒนธรรมของชนกลุ่มน้อยหรือชนเผ่าต่าง ๆ เช่น หมู่บ้านชาวไทยโซ่ง หมู่บ้านผู้ไทย หมู่บ้านชาวกูย หมู่บ้านชาวกะเหรี่ยง หมู่บ้านชาวจีนฮ่อ เป็นต้น เพื่อมีประสบการณ์และความรู้ใหม่เพิ่มขึ้นมีคุณค่าและคุณภาพชีวิตที่ดีเพิ่มขึ้นมีจิตสำนึกต่อการรักษาสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมต่อการจัดการการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน

การท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์และฟาร์มสเตย์ (home stay & farm stay) หมายถึง นักท่องเที่ยวกลุ่มที่ต้องการใช้ชีวิตใกล้ชิดกับครอบครัวในท้องถิ่นที่ไปเยือนเพื่อการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมท้องถิ่น ได้รับความประสบการณ์ในชีวิตเพิ่มขึ้น โดยมีจิตสำนึกต่อการรักษาสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมท้องถิ่น เป็นการจัดการท่องเที่ยวอย่างมีส่วนร่วมของชุมชนในท้องถิ่นที่ยั่งยืน

1.5 ประโยชน์ที่จะได้รับ

1.5.1 ผลการวิจัยจากโครงการนี้คาดว่าจะเป็นการสร้างองค์ความรู้ให้เกิดประโยชน์กับชุมชนและผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดการท่องเที่ยวสามารถนำองค์ความรู้ไปปรับและประยุกต์ใช้ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนได้อีกรูปแบบหนึ่ง

1.5.2 สามารถนำข้อมูลด้านปัญหาต่างๆ ในแหล่งท่องเที่ยววัฒนธรรมจังหวัดอุดรธานีมาประกอบการวางแผนเพื่อปรับปรุงและส่งเสริมการท่องเที่ยววัฒนธรรม จังหวัดอุดรธานีให้ดีขึ้น

1.5.3 ทราบถึงจุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส และอุปสรรคในการพัฒนาพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ทางปัญญาของสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.) หากมีการนำเอกสารนี้ไปใช้โดยไม่ได้รับอนุญาตจาก สสว. จะถือว่าผิดกฎหมายและจะดำเนินการฟ้องร้องดำเนินคดีตามกฎหมายต่อไป

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิด ทฤษฎีและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

บริเวณพื้นที่เมือง จังหวัดอุดรธานีมีความหลากหลายของกิจกรรมต่าง ๆ มากมาย ดังนั้นในการศึกษาวิจัยโครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในอำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี คณะผู้วิจัยจะได้นำแนวคิดและทฤษฎีมาใช้ในการศึกษาเป็นแนวทางในการศึกษารวม ดังต่อไปนี้ คือ

- 2.1 ลักษณะทางกายภาพของจังหวัดอุดรธานี
- 2.2 แนวทางการจัดสภาพแวดล้อม
- 2.3 ทฤษฎีและหลักการปรับปรุงภูมิทัศน์เพื่อการท่องเที่ยว
- 2.4 การวางแผนและการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวองค์ประกอบสำคัญในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน
- 2.5 ระบบสาธารณูปโภคพื้นฐานเพื่อการท่องเที่ยว
- 2.5 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 ลักษณะทางกายภาพของจังหวัดอุดรธานี

เทศบาลนครอุดรธานี เดิมเป็นเทศบาลเมืองอุดรธานีจัดตั้งขึ้นตามพระราชกฤษฎีกา จัดตั้งเทศบาลเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี พ.ศ. 2479 เมื่อวันที่ 14 มีนาคม 2479 มีพื้นที่ 5.60 ตารางกิโลเมตร ขยายเขตครั้งที่ 1 เมื่อวันที่ 12 ธันวาคม 2495 มีพื้นที่ 8.30 ตารางกิโลเมตร ครั้งที่ 2 พ.ศ. 2536 มีพื้นที่ 47.70 ตารางกิโลเมตร ยกฐานะเป็นเทศบาลนครอุดรธานี ตามพระราชกฤษฎีกาการจัดตั้งเทศบาลนครอุดรธานี พ.ศ. 2538 เมื่อวันที่ 25 กันยายน 2538 ประชากรตามทะเบียนบ้าน ณ วันที่ 30 พฤษภาคม 2552 จำนวนทั้งสิ้น 141,937 คน เป็นชายจำนวน 69,568 คน เป็นหญิงจำนวน 72,369 คน จำนวนครัวเรือน 49,198 ครัวเรือน ความหนาแน่นของประชากร 2,976 คน/ตารางกิโลเมตร ผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวน 95,900 คน แยกเป็นชายจำนวน 44,546 คน เป็นหญิงจำนวน 49,354 คน

2.1.1 ลักษณะทางกายภาพของพื้นที่ของ จังหวัดอุดรธานี ที่ตั้ง

จังหวัดอุดรธานี ตั้งอยู่ตอนบนของประเทศ หรือที่เรียกว่า อีสานเหนือ อยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย ระหว่างเส้นรุ้งที่ 17 องศา 13 ลิปดา เหนือ ถึง 18 องศา 10 ลิปดาเหนือ และระหว่างเส้นแวงที่ 102 องศา 00 ลิปดา ตะวันออก ถึง 103 องศา 30 ลิปดา ตะวันออก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อาณาเขต

ทิศเหนือ ติดต่อกับจังหวัดหนองคาย (อ.ท่าบ่อ อ.โพนพิสัย อ.ศรีเชียงใหม่ และ อ.สังคม)

ทิศใต้ ติดต่อกับจังหวัดขอนแก่น (อ.น้ำพอง อ.ภูเวียง) จังหวัดกาฬสินธุ์ (อ.สหัสขันธ์)

ทิศตะวันออก ติดต่อกับจังหวัดสกลนคร (อ.วานรนิวาส อ.สว่างแดนดิน อ.วาริชภูมิ)

ทิศตะวันตก ติดต่อกับจังหวัดหนองบัวลำภู (อ.เมือง)

ลักษณะภูมิประเทศ

จังหวัดอุดรธานีพื้นที่ส่วนมากเป็นที่ราบมีแนวเทือกเขาภูพานวางตัวเป็นแนวยาวในแนวทิศเหนือใต้ของจังหวัด และถือเป็นเส้นกั้นเขตแดนธรรมชาติกับจังหวัดข้างเคียง มีลำห้วยมากแข่งไหลผ่านเขตเทศบาลอุดรธานี และอยู่ห่างจากแนวพรมแดนธรรมชาติระหว่างประเทศ ได้แก่ แม่น้ำโขงเป็นแนวพรมแดน ฝั่งซ้ายแม่น้ำโขงเป็นที่ตั้งประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ที่ห่างจากจังหวัดอุดรธานีประมาณ 50 กิโลเมตร ผ่านจังหวัดหนองคาย การติดต่อจากจังหวัดใกล้เคียงส่วนมากเป็นทางรถยนต์ที่มีสภาพโครงข่าย (Net Work) ถนนเป็นแบบใยแมงมุม (Spider'Web Pattern) คือสามารถติดต่อเดินทางเข้าออกกับจังหวัดอุดรธานีได้ทุกทิศทาง จังหวัดอุดรธานีอยู่ห่างจากเมืองหลวงของประเทศ คือ กรุงเทพมหานคร ประมาณ 562 กิโลเมตร ตามทางหลวงหมายเลข 2 หรือถนนมิตรภาพ แต่ถ้าจะเดินทางอากาศก็มีสายการบินของการบินไทยทุกวัน

ที่ตั้งยุทธศาสตร์

จังหวัดอุดรธานีเป็นจังหวัดอยู่ใกล้แนวพรมแดนกับต่างประเทศ ได้แก่ ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ที่มีการปกครองแบบลัทธิสังคมนิยม จังหวัดอุดรธานีเคย ใช้เป็นฐานทัพอากาศในสงครามเวียดนาม และเคยเป็นพื้นที่ก่อการร้ายของพวกคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทยในอดีตจังหวัดอุดรธานีจึงมีหน่วยป้องกันทางยุทธศาสตร์เพื่อรักษาความมั่นคงของประเทศได้แก่หน่วยงานต่อไปนี้

1. มณฑลทหารบกที่ 24 (ค่ายประจักษ์ศิลปาคม)
2. กรมทหารราบที่ 13
3. ส่วนแยก 1 กอ. รมน. ภาค 2
4. ศูนย์ข่าวร่วม พ.ต.ท. เขต 4
5. หน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ 21 กรป.กลาง
6. กองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดน 24 (ค่ายเสนีย์รณยุทธ)

ขนาดและรูปร่าง

จังหวัดอุดรธานีมีขนาดพื้นที่ประมาณ 15,589.388 กิโลเมตร หรือ ประมาณ 9,743,367 ไร่ เท่ากับร้อยละ 9.5 ของพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ หรือร้อยละ 3.23 ของพื้นที่ทั้งประเทศ และมีเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ขนาดพื้นที่ร่องเป็นอันดับ 3 ใน 17 จังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปัจจุบันมี 18อำเภอ 2 กิ่ง (2540) รูปร่างและความกว้างยาวของจังหวัดอุดรธานี มักจะมีผู้กล่าวว่า จังหวัดอุดรธานีมีรูปร่างคล้ายกับผีเสื้อตัวใหญ่กำลังกระพือปีกบิน ส่วนในทัศนะของผู้เขียนจากการศึกษาทางภูมิศาสตร์ เศรษฐกิจ และภูมิศาสตร์การเมือง โดยพิจารณาจากความสำคัญทางด้านทรัพยากรธรรมชาติด้าน ยุทธศาสตร์ และ การเมือง จังหวัดอุดรธานีจะมีรูปร่างเหมือนแม่ไก่กำลังกระพือปีกบินออกจากรัง ซึ่งแม่ไก่ตัวนี้ทุกส่วนของร่างกายมีความสำคัญทั้งนั้น

ลักษณะภูมิอากาศ

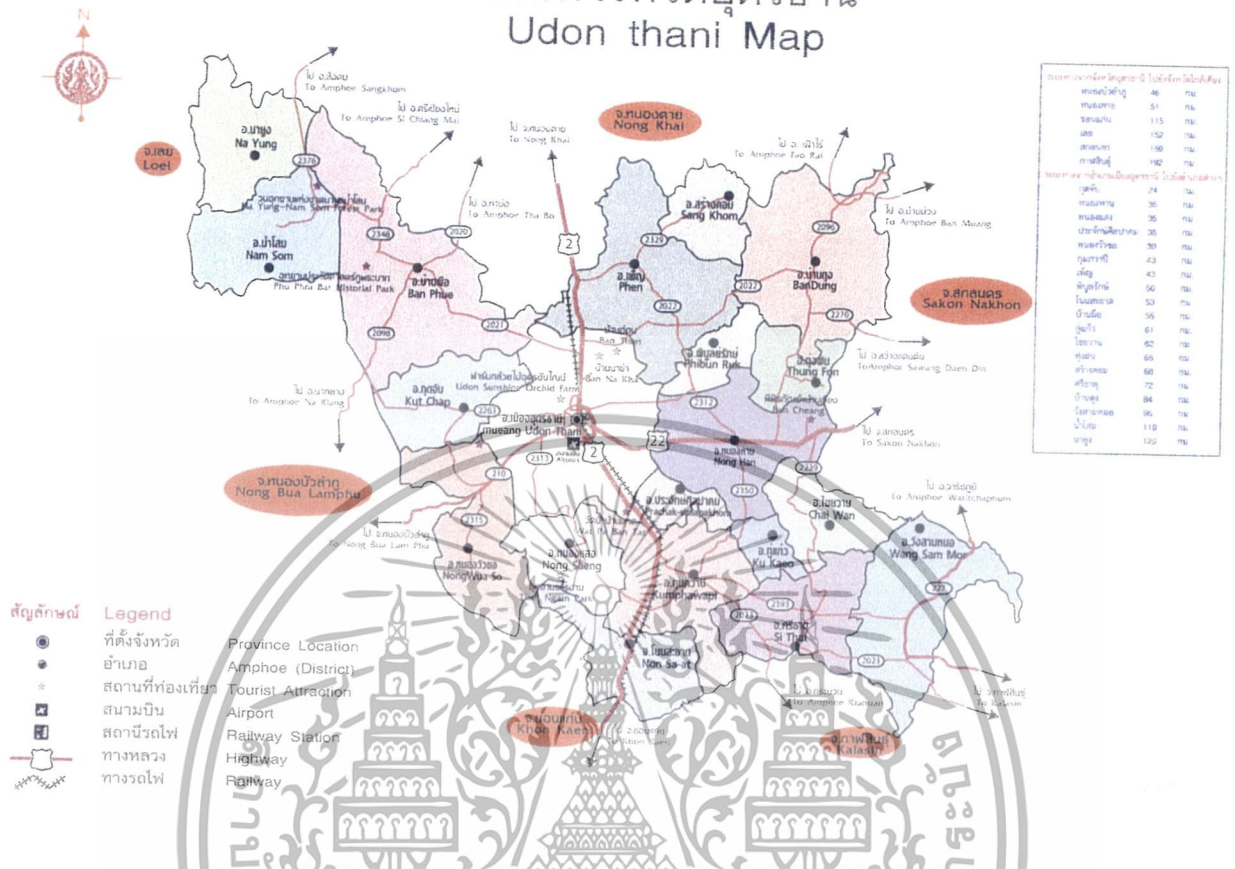
ภูมิอากาศของภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ มีเทือกเขาล้อมรอบทาง ด้านตะวันออกและด้านใต้ ได้แก่ เทือกเขาเพชรบูรณ์และดงพญาเย็น อยู่ทางตะวันตก เทือกเขาสันกำแพงและ พนมดงรัก อยู่ทางด้านใต้ ทำให้ฝนที่เกิดจากมรสุม ตะวันตกเฉียงใต้มีน้อย ส่วนมากเป็นฝนที่เกิดจากพายุดีเปรสชันที่เคลื่อนผ่านเข้ามาในระหว่าง เดือนสิงหาคม-กันยายน ค่าปานกลางของปริมาณน้ำฝน จ.อุดรธานี ประมาณปีละ 1,400-1,600 มิลลิเมตร สภาพอากาศค่อนข้างรุนแรง โดยจะร้อนจัดในฤดูร้อน และอากาศหนาวจัดในฤดูหนาว ซึ่งในฤดูร้อนเคยมีอุณหภูมิ สูงสุดถึง 43.9 องศาเซลเซียส และในช่วงฤดูหนาวเคยมี อุณหภูมิต่ำสุดถึง 2.5 องศาเซลเซียส ในรอบ 18 ปีที่ผ่านมา ในช่วงปี พ.ศ. 2539 มีอุณหภูมิสูงสุด 39.2 องศาเซลเซียส ในเดือนมีนาคม 2539 อุณหภูมิต่ำสุด 7.0 องศาเซลเซียส ในเดือนมกราคม 2539 ปริมาณน้ำฝนรวมวัดได้ 1,844.8 มิลลิเมตร

อุณหภูมิ ปี 2546 ในรอบ 6 เดือน (มกราคม - มิถุนายน 2546) อุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ย 21.66 องศา เซลเซียส อุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ย 33.68 องศาเซลเซียส อุณหภูมิสูงสุด วัดได้ 41.2 องศาเซลเซียส เมื่อวันที่ 7 พฤษภาคม 2546 และอุณหภูมิต่ำสุด วัดได้ 11.9 องศาเซลเซียส เมื่อวันที่ 12 มกราคม 2546 ในปี 2545 มีอุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ย 32.83 องศาเซลเซียส อุณหภูมิต่ำสุด เฉลี่ย 22.23 องศาเซลเซียส อุณหภูมิเฉลี่ยทั้งปี 26.98 องศาเซลเซียส อุณหภูมิสูงสุด วัดได้ 41.1 องศาเซลเซียส (20 เมษายน 2545) อุณหภูมิต่ำสุด วัดได้ 11.9 องศาเซลเซียส (3 มกราคม 2545)

ปริมาณน้ำฝน ปี 2546ในรอบ 6 เดือน (มกราคม - มิถุนายน 2546) มีปริมาณน้ำฝนตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม -30 มิถุนายน 2546 รวม 626.6 มิลลิเมตร เฉลี่ย 104.43 มิลลิเมตร / เดือน มีจำนวนวันที่มีฝนตก 48 วัน ฝนตก มากที่สุดใน 1 วัน วัดได้ 94.8 มิลลิเมตร เมื่อวันที่ 18 เมษายน 2546 และฝนตกมากที่สุด ใน 1 เดือน วัดได้ 201.4 มิลลิเมตร เมื่อเดือนมิถุนายน 2546ในปี 2545 มีปริมาณน้ำฝนรวมทั้งปี วัดได้ 1,766.2 มิลลิเมตร เฉลี่ย 147.18 มิลลิเมตร / เดือน มี จำนวนวันที่มีฝนตก 126 วัน ฝนตกมากที่สุด ใน 1 วัน วัดได้ 92.6 มิลลิเมตร เมื่อวันที่ 6 ตุลาคม 2545 และฝนตกมากที่สุด ใน 1 เดือน วัดได้ 448.0 มิลลิเมตร เมื่อเดือนกันยายน 2545

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แผนที่จังหวัดอุดรธานี Udon thani Map

ภาพที่ 2.1 แผนที่แสดงที่ตั้งและอาณาเขต

สภาพป่าไม้ทั่วไปจังหวัดอุดรธานี

จังหวัดอุดรธานี มีพื้นที่ประมาณ 7,331,438 ไร่ เป็นป่าสงวนแห่งชาติ จำนวน 21 ป่า รวมพื้นที่ 3,120,266 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 42.56 ของพื้นที่จังหวัด มีพื้นที่ที่คงสภาพป่าจริงประมาณ 1,154,375 ไร่ (ข้อมูลจากภาพถ่ายดาวเทียม Landsat 5 (TM) ปี 2541 คิดเป็นร้อยละ 15.96 ของพื้นที่จังหวัดตามผลการจำนวนเขตการใช้ประโยชน์ทรัพยากรและพื้นที่ดินป่าไม้ ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติท้องที่จังหวัดอุดรธานีทั้ง 21 ป่า ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 10 และ 17 มีนาคม 2535 ได้

กำหนดเขตการใช้ประโยชน์ทรัพยากรและที่ดินป่าไม้เป็น 3 เขต คือ

เขตเพื่อการอนุรักษ์	จำนวน	648,400	ไร่
เขตป่าเพื่อเศรษฐกิจ	จำนวน	2,124,866	ไร่
เขตที่เหมาะสมแก่การเกษตร	จำนวน	347,000	ไร่

สภาพป่าโดยทั่วไปเป็นชนิดป่าเต็งรัง ลักษณะโดยทั่วไปเป็นป่าโปร่ง มีต้นไม้ขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก ขึ้นอยู่ปะปนกันไม่ค่อยหนาแน่น ตามพื้นล่างมักจะมีจุดและหญ้าเพ็กซึ่งเป็นไม้เอกสาร์นี้เป็นเอกสาร์ที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ไผ่ขนาดเล็กขึ้นอยู่ทั่วไป พื้นที่แห้งแล้งดินร่วนปนทราย หรือ กรวดลูกรัง ความสมบูรณ์ ของดินน้อย ต้นไม้แทบทั้งหมดสลัดใบและมักเกิดไฟป่าลุกลามทุกปี ชนิดพันธุ์ไม้ที่สำคัญได้แก่ เต็ง รัง เหียง พลวง กรวด พยอม ตั้ว แต้ว มะค่าแต้ ประดู่ แดง สมอไทย ตะแบกเลือด แสลงใจ รกฟ้า ฯลฯ ส่วนไม้พื้นล่างที่พบมากได้แก่ มะพร้าวเต่า ปุ่มเป้ง โจด และหญ้าชนิดอื่นๆ มีพื้นที่ป่า บางแห่งมีลักษณะค่อนข้างไปทางชนิดป่าเบญจพรรณ พันธุ์ไม้ชนิดสำคัญได้แก่ ประดู่ แดง มะค่าโมง ตะแบก เสลา อ้อยช้าง ส้าน ยมหอม ยมหิน มะเกลือ สมพง เก็ดดำ เก็ดแดง ฯลฯ นอกจากนี้ยังมี ไม้ไผ่ที่สำคัญอีกหลายชนิด เช่น ไผ่ป่า ไผ่บง ไผ่ซาง ไผ่รวก ไผ่ไร่ เป็นต้น

2.1.2 ลักษณะทางกายภาพของพื้นที่ของ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี

เทศบาล นครอุดรธานี ตั้งอยู่บนที่ราบสูงเหนือจากระดับน้ำทะเลประมาณ 175 เมตร จากกรุงเทพมหานคร 562 กิโลเมตร มีทางหลวงหมายเลข 2 ตัดผ่าน สภาพพื้นที่ในตัวเมืองเป็น แอ่งลาดจากทางทิศใต้ไปทางทิศเหนือ มีทางน้ำธรรมชาติที่สำคัญ 2 สายคือ ห้วยหมากแข้ง และ ห้วยมั่ง ห้วยทั้ง 2 เป็นเส้นทางระบายน้ำธรรมชาติออกจากตัวเมือง นอกจากนี้ภายในเขต เทศบาลยังมีแหล่งน้ำขนาดใหญ่ 2 แห่ง สำหรับใช้ในการผลิตน้ำประปา และเป็นแหล่งน้ำ สำรองน้ำใช้ คือ หนองประจักษ์ศิลปาคมและหนองสิม

ที่ตั้งเทศบาลนครอุดรธานี

เทศบาลนครอุดรธานี มีอาณาเขตติดต่อ ดังนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับ อบต.หมูม่น อบต.กุดสระ อบต.สามพร้าว

ทิศใต้ ติดต่อกับ ทต.บ้านจั่น ทต.นาดี อบต.บ้านจั่น และ อบต.หนองขอนกว้าง

ทิศตะวันออก ติดต่อกับ อบต.หนองนาคำ เทศบาลตำบลหนองบัว

ทิศตะวันตก ติดต่อกับ ทม.หนองสำโรง อบต.เซียงพิณ

การคมนาคมขนส่ง

จังหวัด อุดรธานีมีเส้นทางคมนาคมทั้งทางบกและทางอากาศที่สามารถเดินทางได้สะดวก ทั้งในรูปแบบของการเดินทางของประชาชนและการขนส่งสินค้า โดยมีเทศบาลนครอุดรธานีเป็นศูนย์กลางของการขนส่งต่าง ๆ

1) การคมนาคมทางบก

มีเส้นทางทางรถไฟและทางรถยนต์ สำหรับทางรถไฟมีหลายขบวนด้วยกันและมีปลายทางที่จังหวัดอุดรธานีโดยตรง และขบวนรถที่ผ่านต่อไปยังจังหวัด หนองคายให้บริการทุกวัน

เส้นทางรถยนต์มีทางหลวงที่สำคัญ คือ

ทางหลวงหมายเลข 2 เป็นเส้นทางจากกรุงเทพฯผ่านจังหวัดในภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ ได้แก่ จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดมหาสารคาม จังหวัดขอนแก่น จังหวัด อุดรธานีและสิ้นสุดที่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จังหวัดหนองคาย ระยะทางถึงจังหวัดอุดรธานีประมาณ 562 กิโลเมตร โดย ตัดผ่านใจกลางเทศบาลนครอุดรธานี ในชื่อถนนทหารและถนนอุดรสุขภูมิ

ทางหลวงหมายเลข 22 เชื่อม ระหว่างจังหวัดอุดรธานี และจังหวัดสกลนครโดยสิ้นสุดที่จังหวัดนครพนม มีระยะทางประมาณ 230กิโลเมตร โดยเริ่มต้นจากใจกลางเทศบาลนครอุดรธานีในชื่อถนนโพศรี

ทางหลวงหมายเลข 210 เชื่อม ระหว่างจังหวัดอุดรธานี และจังหวัดเลย โดยแยกไปสิ้นสุดที่จังหวัดเพชรบูรณ์ มีระยะทางประมาณ 140 กิโลเมตร โดยมีถนนเชื่อมจากเขตเทศบาลนครอุดรธานีไปยังทางหลวงเส้นนี้

2) การคมนาคมทางอากาศ

จังหวัดอุดรธานี มีสนามบินพาณิชย์แห่งใหม่ซึ่งอยู่ติดกับสนามบินกองบิน 23 ของกองทัพอากาศในเขตเทศบาลนครอุดรธานี ริมถนนอุดรธานี - หนองบัวลำภู

2.1.3 แหล่งท่องเที่ยวศิลปวัฒนธรรม ประเพณีและกิจกรรม

1. แหล่งจำหน่ายผ้าพื้นเมือง บ้านนาข้าว ตำบลนาข้าว อำเภอเมือง
  2. งานมหกรรมโฮมพาแลง แดนผ้าไหมซิดจังหวัดอุดรธานี อำเภอเมือง จัดระหว่างวันที่ 1-15 ธันวาคม ของทุกปี
  3. งานนมัสการพระพุทธบาทบัวบก อำเภอบ้านผือ จัดบริเวณวัดพระพุทธบาทบัวบก ในวันขึ้น 13-15 ค่ำ เดือน 3 ของทุกปี
  4. งานฉลองเจ้าปู่ เจ้าย่า อำเภอเมือง จัดทุกๆ วันที่ 5 ธันวาคม ของทุกปี
  5. งานประเพณีออกพรรษาแข่งเรือชิงถ้วยพระราชทาน อำเภอกุมภวาปี ช่วงออกพรรษาของทุกปี
  6. งานเทศกาลโคมลมลอยฟ้า อำเภอพิบูลย์รักษ์ ในช่วงเดือนพฤศจิกายนของทุกปี
  7. งานถนนอาหาร สงกรานต์เมืองอุดรธานี อำเภอเมือง จัดในช่วงวันสงกรานต์ของทุกปี บริเวณสวนสาธารณะหนองประจักษ์
  8. งานประเพณีบุญบั้งไฟล้าน บ้านธาตุ อำเภอเพ็ญ จัดขึ้นวันที่ 15 ค่ำ เดือน 6
  9. แหล่งท่องเที่ยวมรดกโลกอารยธรรม 5,000 ปี บ้านเชียง อำเภอหนองหาน เปิดให้ชมทุกวัน เวลา 08.00 – 17.00 น. งานเฉลิมฉลองแหล่งท่องเที่ยวมรดกโลกบ้านเชียง จัดในทุกวันศุกร์ – เสาร์- อาทิตย์ สัปดาห์ที่ 3 ของเดือนกุมภาพันธ์ทุกปีเส้นทางเชื่อมการท่องเที่ยวกับจังหวัดใกล้เคียง
1. อุดร - หนองบัวลำภู – เลย
- จากวัดป่าบ้านตาด – ถ้ำผาลิ่งษ์ -วัดถ้ำกลองเพล - อนุสาวรีย์สมเด็จพระนเรศวร - ถ้ำเอราวัณ – ภูกระดึง หรือ ภูหลวง - ภูเรือ – แก่งคุดคู้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. อุดร – หาดโขงแก่งโขง

จากอุทยานประวัติศาสตร์ภูพระบาท - วัดป่าภูก้อน - วัดป่าบ้านเพิ่ม - หาดคัมภีร์ - แก่งคุดคู้ - น้ำตกตาดหมอก - น้ำตกธารทอง

3. อุดร – หนองคาย

จากวัดพระธาตุบังพวน - วัดพระธาตุองค์ตั้ง - เวียงคุก - สะพานมิตรภาพ - ท่าเสด็จ - ศาลาแก้วกู่

4. อุดร – หนองบัวลำภู – ขอนแก่น

วัดถ้ำกลองเพล - อุทยานแห่งชาติภูเก้า - ภูพานคำ - เขื่อนอุบลรัตน์ - วัดพระพุทธบาทภูพานคำ - วัดพระธาตุขามแก่น - น้ำตกธารงาม

5. อุดร – สกลนคร

บ่อสร้างเหวย - บ้านเชียง - คำชะโนด - วัดป่าอุดมสมพร - วัดถ้ำขาม - หนองหาน - วัดพระธาตุเชิงชุม - วัดป่าสุทธาวาส - พระตำหนักภูพานราชนิเวศ - น้ำตกปรีชาสุขสันต์ - เขื่อนน้ำอูน

6. อุดร – กาฬสินธุ์

วัดป่าบ้านตาด - วัดมหาธาตุเจดีย์คอนแก้ว - วัดป่าเมว - วนอุทยานภูพระ - เขื่อนลำปาว - สวนสาธารณะ - ไตโนเสาร์สหัสซันต์ - บ้านโพนแพรวา เส้นทางเชื่อมภูมิภาคและระหว่างเพื่อนบ้าน

ก. ด้านทิศเหนือ เช่น บ้านเชียงและสะพานมิตรภาพไทย - ลาว หรือบ้านเชียงและเวียงจันทน์ และเชียงใหม่ (หรือเชียงราย) หลวงพระบาง คุณหมิง เส้นทางท่องเที่ยวที่มีความเป็นไปได้สูง ได้แก่

- 1) เส้นทางสู่อารยธรรม สปป.ลาว - เวียงจันทน์ - หลวงพระบาง - น้ำจิม
- 2) เส้นทางสู่อารยธรรม สปป.ลาว - ไชยบุรี - หลวงพระบาง
- 3) เส้นทาง - อุดรธานี - เชียงใหม่ - หลวงพระบาง (ผ่านเชียงราย)
- 4) เส้นทาง - อุดรธานี - เชียงใหม่ - คุณหมิง

ข. ด้านทิศเหนือ - ทิศตะวันออกเฉียงเหนือ เช่น บ้านเชียงและสะพานมิตรภาพไทย - ลาว หรือ บ้านเชียงและเวียงจันทน์ มุกดาหาร สะหวันเขต เวียดนาม หรือ บริคัมไชย คำม่วน เวียดนาม เป็นต้น

- 1) เส้นทางสู่อารยธรรม สปป.ลาว - บริคัมไชย - คำม่วน
- 2) เส้นทางเหินฟ้าสู่ยูนนาน จีนตอนใต้
- 3) เส้นทางแรลลี่ - อุดรธานี - เลย - พิษณุโลก - ยูนนาน - เชียงของ - ลาว - จีน
- 4) เส้นทาง- อุดรธานี - สกลนคร - นครพนม - คำม่วน - เวียดนาม

การท่องเที่ยว เป็นจังหวัดศูนย์กลางการท่องเที่ยวของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ตอนบน เนื่องจากมีแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ โบราณคดี การจัดงานประเพณี ที่สำคัญ

แหล่งท่องเที่ยวทางพระพุทธศาสนา เช่น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- แหล่งอารยธรรมบ้านเชียง อำเภอหนองหาน ซึ่งองค์การยูเนสโก ได้ประกาศขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลก พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติบ้านเชียง หลุมขุดค้น ที่วัดโพธิ์ศรีใน การทำภาชนะดินเผา มีการจัดงานมรดกโลกบ้านเชียงทุกปี

- พระพุทธบาทบัวบก อำเภอบ้านฝื่อ ซึ่งเป็นที่ประดิษฐานรอยพระพุทธบาท และอุทยานประวัติศาสตร์ภูพระบาท ซึ่งมีถ้ำ ลานหินที่สวยงาม ร่องรอยภาพเขียนโบราณ ประดิษฐานอยู่

- วนอุทยานแห่งชาติน้ำตกยูงทอง อำเภอนาูง

- หนองประจักษ์ อำเภอเมือง สถานที่พักผ่อนและออกกำลังกายยามเย็น

- กล้วยไม้หอมอุดรชันไฉน

- แหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ป่าพันดอน-ปะโค (ภูฝอยลม) ศูนย์รวมพรรณไม้ น้ำ

ตกฯ อ. หนองแสง

- วัดบ้านตาด อำเภอเมือง

- วัดป่าบ้านค้อ วัดโพธิ์ชัยศรี อำเภอบ้านฝื่อ

- วัดป่าภูก้อน อำเภอนาูง

- งานถนนอาหารสงกรานต์เมืองอุดร

- งานประจำปีทุ่งศรีเมืองอุดรธานีผ้าหมีขีด

- คำชะโนด

- ถ้ำผาลิ่ง

- โรงแรม ศูนย์การค้าขนาดใหญ่ และมาตรฐานหลายแห่ง สถานบันเทิงนันทนาการต่างๆ

- แหล่งหัตถกรรมพื้นบ้าน เช่น ผ้าหมีขีด ผ้าไหม เครื่องปั้นดินเผา ผลิตภัณฑ์ดอกไม้

ผลิตภัณฑ์ระดับมุก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 2.1 แสดงแผนที่จังหวัดและแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ

2.2 แนวทางการจัดสภาพแวดล้อม

จากกระแสโลกาภิวัตน์ ที่หลั่งไหลไปสู่ภูมิภาคต่างๆอย่างรวดเร็ว ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจและสังคมโดยเฉพาะอย่างยิ่ง สภาพแวดล้อมในเขตเมืองที่มีประชาชนอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก (ซูวิทย์สุจฉายา.2542:125) กล่าวไว้ว่าสังคมมีการเปลี่ยนแปลงโดยยอมรับเอาวัฒนธรรมใหม่ในการดำรงชีวิต การกินอยู่ การแต่งกาย การศึกษา รวมทั้งวัฒนธรรมทางวัตถุที่เป็นสิ่งของเครื่องใช้ตกแต่งประดับประดาและงานสถาปัตยกรรม ทำให้สิ่งก่อสร้างการตกแต่งงานทางการออกแบบชุมชนเมืองตามรูปแบบของตะวันตกปรากฏขึ้น การเปลี่ยนแปลงในระบบของการผลิตและวิธีการกระจายผลผลิตความต้องการอาคารสถานที่และพื้นที่ใช้สอยเพิ่มขึ้น ดังนั้นการขยายตัวและปรากฏตัวของงานสถาปัตยกรรมและชุมชนเมืองในรูปแบบตะวันตกจึงเกิดขึ้นอย่างกว้างขวาง พร้อมกันนี้ก็ปรากฏการสร้างถนน สะพาน สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆเพื่อสนับสนุนกิจกรรมที่เกิดขึ้นใหม่ การเปลี่ยนแปลงในระบบเศรษฐกิจและสังคม เป็นเหตุให้ผู้คนอพยพเข้าสู่เมือง ซึ่งเป็นแหล่งงานเพิ่มมากขึ้น เพราะนั่นที่อยู่อาศัยจึงปรากฏขึ้นตามมาด้วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมภายในชุมชน

โสภาคย์ ผาสุกนรินทร์ (2537 :72-118)กล่าวไว้ว่า การออกแบบสถาปัตยกรรมเกี่ยวเนื่องกับการวางผังเมืองและการออกแบบชุมชน ในด้านประโยชน์ใช้สอยและทัศนียภาพภูมิสถาปัตยกรรมใน ความหมายด้านสิ่งแวดล้อม อาจหมายถึง การจัดวางและการปลูกต้นไม้ ไม้พุ่ม หญ้า เป็นต้น รวมทั้ง การทำให้เกิดความเชื่อมโยงของบริเวณพื้นที่โล่งจากขนาดเล็กไปจนถึงพื้นที่ขนาดสวนสาธารณะใหญ่ และสภาพภูมิประเทศเปิดโล่งนอกเมือง การออกแบบรวมถึงการจัดวางแหล่งอุตสาหกรรมและการ พื้นฟูพื้นที่ที่มีการละทิ้ง พื้นที่เสื่อมโทรมและพื้นที่เหมืองเก่า

2.2.1.1 การออกแบบเพื่อความสวยงามของบริเวณที่อยู่อาศัย

หลักโดยทั่วไปของการออกแบบที่ดีซึ่งเป็นปกติของงานพัฒนาการทั้งหลาย สามารถนำมา ประยุกต์ใช้ได้ แต่ควรรวมพิจารณาดังข้อต่อไปนี้เข้าไว้ด้วย

2.2.1.1.1 การจัดที่ตั้งของบ้านที่พักอาศัย ควรจำกัดให้เป็นกลุ่มทั้งทางด้านการวางผังและ ภูมิสถาปัตยกรรมสำหรับองค์ประกอบความงามและด้านสังคมกับเพื่อนบ้าน รวมทั้งด้านความ สะดวกสบายของการใช้สอย

2.2.1.1.2 การใช้ถนนคดโค้ง การวางผังอย่างเป็นธรรมชาติ ประกอบกับสิ่งแวดล้อมตาม ธรรมชาติและสภาพอื่นๆของพื้นที่

2.2.1.1.3 การมีรูปแบบทางสถาปัตยกรรมที่คุ่มงแข็งแรง เป็นสิ่งจำเป็น เช่นมาตราส่วน สี ลักษณะผิว รายละเอียดของภายในกลุ่มและโดยทั่วไปในที่ดินแปลงนั้น

2.2.1.1.4 การใช้ที่ว่างด้านหน้าร่วมกันมักได้รับความนิยม แต่พื้นที่หลังบ้านถูกแบ่งอย่างเป็น สัดส่วน

2.2.1.1.5 การรวมกลุ่มของอาคาร พื้นที่ว่าง ถนนและบวิถึ เป็นสิ่งจำเป็นควรหลีกเลี่ยง ทรวดทรงที่รุ่มร่ามและการปล่อยพื้นที่ให้เหลือว่าง ตลอดจนบ้านพักอาศัยที่ขาดความสัมพันธ์กับ เส้นทางสัญจร

2.2.1.1.6 ภูมิสถาปัตยกรรมที่เป็นอิสระและเป็นธรรมชาติ แต่มีการควบคุมและการปลูกพืชอย่าง เหมาะสม เพื่อให้มองดูแล้วเกิดความผ่อนคลายและความหลากหลายที่เป็นประโยชน์ต่อตัวอาคาร

2.2.1.1.7 การติดตั้งป้ายชื่อถนน ไฟฟ้า แสงสว่าง ตู้ไปรษณีย์ ถังขยะ ม้านั่ง ต้องพิจารณา ดูองค์ประกอบให้เหมาะสม เช่นเดียวกับการใช้สอย ควรมีการเลือกแบบตัวหนังสือ ทรวดทรง และสี สัน ให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม

2.2.1.1.8 บ้านบนพื้นที่ลาดชันควรให้คูนานไปกับแนวโค้งเมื่ออยู่บนเนินเขาที่ขึ้นไปจากตัว เมืองไม่ควรให้มีบ้านอยู่หนาแน่นบนยอดเขา ควรปล่อยส่วนยอดเขาไว้เป็นฉากอยู่เบื้องหลัง

2.2.1.2 พื้นที่ว่างและท้องถนน (SPACE AND STREETS)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การวางผังและออกแบบชุมชน เกี่ยวข้องกับเรื่องของพื้นที่ว่างของตัวอาคารและสิ่งปลูกสร้างอื่นๆพื้นที่ว่างมิใช่เป็นเพียงเนื้อที่เหลือใช้ พื้นที่ว่างจะต้องมีการออกแบบให้เป็นส่วนหนึ่งขององค์ประกอบในสิ่งแวดล้อม ซึ่งต้องมีความสมบูรณ์ ความเรียบง่าย และมีความสัมพันธ์กันอย่างดี

2.2.1.2.1 พื้นที่เปิดโล่งพื้นที่เปิดโล่ง หมายถึง ภูมิสถาปัตยกรรมชาติ เช่น ท้องทุ่ง พื้นที่รกร้าง และหุบเขา พื้นน้ำที่เปิดโล่งนี้เป็นภูมิประเทศฉากหลังของสิ่งปลูกสร้างที่มนุษย์สร้างขึ้น และเชื่อมต่อกับถนน รางรถไฟและบริการอื่นๆ ฉากหลังนี้มักถูกนับรวมเข้ากับการได้รับผลกระทบจากการพัฒนาต่างๆทั้งโดยการใช้สอยทางกายภาพและการชม รวมทั้งทัศนียภาพจากทางอากาศ

ดังนั้น จึงมีขอบเขตของพื้นที่โล่งตามธรรมชาติ พื้นที่นั้นประกอบด้วย ภูเขา ต้นไม้ พุ่มไม้ ดอกไม้ ซึ่งอยู่ในบริเวณที่สร้างขึ้น เช่น อุทยาน แหล่งพักผ่อน สวนสาธารณะและสวนของเอกชน พื้นที่ว่างเหล่านี้ ประกอบกับจัดรีสกลางเมืองใหญ่ๆ ซึ่งอาจถือว่าเป็นพื้นที่ว่างในชุมชนควรได้รับการออกแบบอย่างระมัดระวัง โดยคำนึงถึงสิ่งต่างๆดังต่อไปนี้

คุณประโยชน์การใช้สอย หมายถึง องค์ประกอบของพื้นที่ว่าง คือ ส่วนกว้างยาวของพื้นที่และความสูงของอาคารที่ล้อมรอบ

- ความเชื่อมโยงและความสัมพันธ์กัน
- สัดส่วนของมนุษย์และบรรยากาศทั่วไป
- ส่วนปลีกย่อยเปิดเตล็ดและต้นไม้

- ดังนั้นพื้นที่ว่าง อาคารและสิ่งปลูกสร้าง จึงเป็นส่วนประสานกันเข้าไปในการออกแบบที่เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

2.2.1.2.2 พื้นที่ว่างปิดล้อมพื้นที่ว่างปิดล้อม หมายถึง บริเวณพื้นที่ในชุมชน ซึ่งมีวัสดุแต่งผิวหรือปูลาดไว้ทั้งหมดหรือเกือบทั้งหมด และมีขนาดไม่กว้างใหญ่จนเกินไปกว่าที่จะทำให้เกิดความรู้สึกถึงขอบเขตล้อมรอบได้ พื้นที่ว่างปิดล้อมนี้มีความใกล้ชิดกับอาคารที่อยู่โดยรอบ ตัวอย่างเช่น หน้ามุข หอกลางของอาคารบริเวณภายในอาคารที่อยู่อาศัย ข้อพิจารณาที่จะกล่าวต่อไปนี้จะเกี่ยวกับการใช้พื้นที่เปิดในชุมชนควบคู่ไปกับการพิจารณาเรื่อง แสง อากาศ ภูมิอากาศเฉพาะที่และเสียงสะท้อน โดยทั่วไปมีการเน้นบ้างในด้านการปกป้องและการกำบังลมหรือแสงแดด

แม้ว่าเมืองและอาคารต่างๆจะได้รับการออกแบบไว้ได้ดีแล้ว แต่ความยุ่งเหยิงของทัศนียภาพ หรืออย่างน้อยความรู้สึกที่ขัดต่อสายตา อาจเกิดขึ้นได้จากการจัดวางอุปกรณ์สาธารณะผิดที่ หรือการเลือกใช้อุปกรณ์ที่ไม่เหมาะสม ดังนั้นในการพัฒนาพื้นที่ใหม่ การวางหรือการกำหนดตำแหน่งควรพิจารณาจากภายนอกและการออกแบบอุปกรณ์ส่วนประกอบแต่ละชิ้นรวมอุปกรณ์เหล่านั้นไว้ใกล้ๆกัน สิ่งเหล่านี้สามารถที่จะประสานเข้ากันได้และพิจารณาให้เป็นทัศนียภาพรวมกันกับหน้าที่ประโยชน์ใช้สอยอันมีประสิทธิภาพไปพร้อมๆกันทั้งสองเรื่อง การให้แสงสว่างในที่สาธารณะนอกจากจะต้องเน้นเรื่องความสว่างที่เพียงพอเป็นประการแรกแล้วยังสามารถที่จะพิจารณาเรื่อง

สถานที่ให้เชื่อมโยงกับอาคาร และถนนเป็นการเสริมความหมายของลักษณะถนนจัตุรัสหรืออาคารรูปสี่เหลี่ยมได้อย่างดี

2.2.1.3 พื้นที่โล่งและพื้นที่นันทนาการ (OpenSpace And Recreation) (สำนักผังเมือง. 2541:69-74)

ความหมายและความสำคัญของของนันทนาการ (Recreation) ที่โล่ง (Open Space) และสวนสาธารณะ(Park)

การพักผ่อนหย่อนใจ (Recreation) หรือนันทนาการ เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับชีวิตมนุษย์ ซึ่งมีผู้นิยมไว้ต่าง ๆ กันมากมาย สามารถจำแนกได้เป็น 2 ประเภท คือ

2.2.1.3.1 Passive recreation เป็นการพักผ่อนหย่อนใจที่ไม่ใช่การออกกำลังกาย แต่เป็นไปในลักษณะความสงบ การผ่อนคลายความเหน็ดเหนื่อย เช่น

- การชื่นชมกับธรรมชาติ ภูมิทัศน์ของเมือง
- การได้ใกล้ชิดกับธรรมชาติ ได้ยินเสียงธรรมชาติ
- การฟังเสียงดนตรีในที่สาธารณะ
- การนั่งเล่นในสวนสาธารณะ
- การชมสัตว์ในสวนสัตว์

2.2.1.3.2 Active recreation เป็นการพักผ่อนหย่อนใจที่ต้องออกกำลังกาย เช่น

- การเดิน
- การขี่รถจักรยาน
- การเล่นเรือ
- การเล่นกีฬา
- การวิ่งออกกำลังกาย

การพักผ่อนหย่อนใจต่าง ๆ แบบนี้ กระทำในช่วงเวลาว่างและมีความสัมพันธ์กับที่โล่งในเมือง (Open Space) ซึ่งสามารถพัฒนาพื้นที่บางส่วนให้เป็นสาธารณะในระดับต่างๆได้

2.2.1.4 สวนสาธารณะ (Park)

เป็นการใช้ที่ดินประเภทหนึ่งที่มีความสำคัญอย่างมากสำหรับชีวิตความเป็นอยู่แบบเมือง (Urban life) สวนสาธารณะ คือ “พื้นที่โล่งที่มีการจัดภูมิทัศน์ให้เกิดความสวยงามเท่าที่จะทำได้เช่นที่สงบ ร่มรื่น พักผ่อน คลายความเมื่อยล้า เป็นที่พบปะพูดคุยสนทนาอย่างเจียบๆ ใช้เดินเที่ยวเล่น เป็นที่เพิ่มความสดชื่นสร้างสรรค์ความคิด”

โดยทั่วไปนักผังเมืองจัดแบ่งสวนสาธารณะตามแนวความคิดของ Neighborhood และ Community ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าสวนสาธารณะในเมืองควรมี 2 ประเภท คือ

2.2.1.4.1 สวนระดับท้องถิ่น ได้แก่ สวนละแวกบ้าน (Neighborhood Park) สวนระดับชุมชน (Community Park) จัดหาให้กับเด็กเล็ก คนสูงอายุ แม่บ้าน ผู้ใช้แรงงานที่อยู่ในละแวกนั้น เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

และผู้ที่ไม่มียานยนต์ แต่สามารถเดินทางไปพักผ่อนยังสวนสาธารณะโดยการเดินเท้าสำหรับใช้พักผ่อนในวันประจำวัน

2.2.1.4.2 สวนสาธารณะแบบย่านและแบบเมือง (District Park and Urban) เพื่อให้ประชาชนหลายกลุ่ม เช่นกลุ่มครอบครัว วัยรุ่น นักกีฬา ผู้ใหญ่วัยแรงงาน ประชาชนทั่วไปได้ใช้เป็นที่พักผ่อนในวันหยุดสุดสัปดาห์และในวันเทศกาลต่างๆ

2.2.1.5 หลักการออกแบบโดยทั่วไปในเชิงภูมิทัศน์

หลักการออกแบบโดยทั่วไปในเชิงภูมิสถาปัตยกรรมเป็นหลักการเดียวกันกับที่ใช้ในการวางผังบริเวณและสถาปัตยกรรม การจัดวางแปลนต้องเป็นที่น่าพอใจทั้งในด้านการใช้สอยตามหน้าที่และความงาม ซึ่งต้องมีการมีวิเคราะห์และประเมินผลทั้งในระยะเริ่มแรกและระยะปรับปรุงระหว่างกระบวนการออกแบบ การลงมือปฏิบัติจะตามมาหลังจากเลือกองค์ประกอบทั้งทางด้านชีววิทยา สิ่งแวดล้อม และด้านการก่อสร้าง แบบร่างจะก่อรูปขึ้นมาในลักษณะผสมผสานของการประกอบด้วยตึกอาคารที่มีอยู่ และสิ่งปลูกสร้างอื่นๆ และสภาพลักษณะของธรรมชาติแวดล้อมรูปแบบฟิลิปปินส์เป็นสิ่งที่ไม่จำเป็น ยกเว้นเรื่องการจัดแต่งผิวพื้นปูลาด กำแพง และสิ่งอื่นๆที่คล้ายกัน กฎเกณฑ์การจัดที่ว่างของรูปแบบและการจัดรูปร่างทรวดทรงที่มีขนาดหรือรูปแบบผิดแผกไปจากวิวัฒนาการของธรรมชาติจะทำให้คุณค่าของความหลากหลายลดน้อยลง

ในกรณีนี้มีความสำคัญอย่างยิ่งในด้านภูมิสถาปัตยกรรมของถนนหนทาง หรือเพื่อรักษาสมดุลระหว่างบริเวณสีเขียวกับสภาพอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับอาคารสำคัญ หรือจัดตั้งชุมชนชุมชน เพื่อเป็นการเน้นความรู้สึกภาคภูมิใจและความเด่นเป็นพิเศษหรือใช้เน้นความสนใจในทิศทางต่างๆ สู่ทางเข้าหรืออนุสาวรีย์ แม้กระนั้น ความไม่มีระเบียบมิได้หมายถึงความเป็นป่ารก การจัดภูมิสถาปัตยกรรมนั้นมีการควบคุมโดยธรรมชาติซึ่งต้องอนุรักษ์ไว้เสมอ ในบริเวณพื้นที่ชุมชน และในอาณาบริเวณของอาคารหรือในบริเวณที่ต่อเนื่องกับทุ่งโล่งชนบท จำเป็นต้องมีการตัดหญ้า กำจัดวัชพืช ตัดแต่งกิ่งไม้และการลงพีชใหม่

โดยสรุป การออกแบบภูมิสถาปัตยกรรมจะต้องมีประสิทธิภาพในแง่ของหน้าที่ประโยชน์ใช้สอยซึ่งเป็นส่วนของการวางแผนทั้งหมด เพื่อเอื้ออำนวยให้เกิดความรื่นรมย์ของสภาพบรรยากาศภายนอกอาคารสถานที่เพื่อการพักผ่อนร่างกายและการนันทนาการผ่อนคลายอารมณ์ และเพื่อเป็นการสร้างความหลากหลายของทัศนียภาพ ซึ่งเต็มไปด้วยอาคาร ถนนหนทาง และอาจเป็นการเสริมสร้างความน่าดูของทัศนียภาพเพื่อความบันเทิงรื่นเริงใจในความงามของธรรมชาติ

2.2.1.6 แนวทางการส่งเสริมการลงทุนและการท่องเที่ยวบึงขุนทะเล

ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการวางแผน การส่งเสริมการลงทุนและการท่องเที่ยว (แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา 2555-2559เทศบาลตำบลขุนทะเล จ.สุราษฎร์ธานี)

แนวทางที่ 1 พัฒนานองค์ความรู้ในการจัดการสินค้าชุมชน

แนวทางที่ 2 พัฒนาสินค้าชุมชน (OTOP)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แนวทางที่ 3 พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนบึงขุนทะเลและประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว

แนวทางที่ 4 พัฒนาโครงสร้างคมนาคมสิ่งอำนวยความสะดวกและความปลอดภัยในแหล่งท่องเที่ยว

แนวทางที่ 5 สร้างเครือข่ายการท่องเที่ยวระหว่างหมู่บ้าน, องค์กรท้องถิ่น, ภาคเอกชน

ควรมีการเพิ่มกิจกรรมท่องเที่ยวใหม่ๆและปรับปรุงกิจกรรมท่องเที่ยวแบบเดิมๆเช่นการนำเที่ยวแบบวันเดียว (One day trip) และปรับปรุงเพิ่มเติมแหล่งกินแหล่งเที่ยวแหล่งจับจ่าย (Shopping) ในบริเวณตัวเมืองควรมีการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างเร่งด่วนในพื้นที่บึงขุนทะเล เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวทางธรรมชาติและได้เห็นถึงวิถีชาวบ้านในบริเวณนั้นๆด้วยการพัฒนาท่องเที่ยวทางธรรมชาติหรือทางวัฒนธรรมต้องตระหนักถึงสภาพแวดล้อมและเป็นการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เป็นการพัฒนาแบบเดินไปข้างหน้าโดยไม่ทิ้งปัญหาไว้ข้างหลังที่สำคัญต้องคงไว้ซึ่งเอกลักษณ์ของสถานที่ท่องเที่ยวนั้นๆและคงอัตลักษณ์ของคนในพื้นที่ท่องเที่ยวนั้นทั้งเรื่องของความเป็นอยู่วิถีชีวิต

2.3 ทฤษฎีและหลักการปรับปรุงภูมิทัศน์เพื่อการท่องเที่ยว

โสภาคย์ผดุงนรินทร์ (2537:1) กล่าวว่าสภาพแวดล้อมชุมชน หมายถึง สิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่มนุษย์สร้างขึ้นเพื่อประโยชน์ใช้สอยในสังคม เช่น อาคารบ้านเรือน ถนน สะพาน และ อื่นๆ รวมไปถึงเครื่องหมายสัญลักษณ์และอุปกรณ์สื่อสารโทรคมนาคมต่างๆ หรืออีกนัยหนึ่งหมายถึงถาวรวัตถุรอบๆตัว ที่มนุษย์สร้างขึ้นให้ได้พบเห็นอยู่เป็นประจำในสังคม

2.3.1 แนวความคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบทางกายภาพชุมชนและเมือง

องค์ประกอบของชุมชน ชุมชนเมืององค์ประกอบที่สำคัญ 3 ประการ คือ

2.3.1.1 มนุษย์

มนุษย์ เป็นองค์ประกอบอันดับแรก มนุษย์ต้องอยู่ร่วมกันเป็นหมู่คณะ มีความสัมพันธ์ทางครอบครัวและบุคคลภายนอก มีกลุ่มหรือสถาบัน เช่น กลุ่มพ่อค้า กลุ่มนักการเมือง

2.3.1.2 สิ่งที่มีมนุษย์ประดิษฐ์ขึ้น

เป็นสิ่งอำนวยความสะดวกและบำบัดความต้องการในการดำรงชีวิตและประกอบอาชีพ เช่น เครื่องทุนแรง ที่อยู่อาศัย รถไฟ อาหาร เป็นต้น

2.3.1.3 สิ่งที่ธรรมชาติสร้างขึ้น

ได้แก่ ดิน น้ำ ลม ไฟ ต้นไม้ ซึ่งมีลักษณะเฉพาะที่แตกต่างกันในแต่ละพื้นที่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.3.2 แนวความคิดเกี่ยวกับการสำรวจเมือง

Visual Survey วิธีการนี้จะทำให้เราทราบว่า เมืองควรมีการปรับปรุงเมื่อไหร่ และควรมีการเสริมสร้างสิ่งใดขึ้นในจุดไหนบ้างภายในเมืองนั้น ซึ่งการ Visual Survey สามารถทำได้กับทุกเมืองทุกขนาด ไม่ว่าจะเป็นบริเวณศูนย์กลางเมืองหรือชานเมืองก็ตามกระบวนการในการ Visual Survey ไม่มี ความยุ่งวุ่นวายซับซ้อน และก่อนการทำ Visual Survey เราต้องทราบถึงองค์ประกอบ (Element) ของเมือง และควรเข้าใจถึงความเกี่ยวข้องขององค์ประกอบต่างๆ เหล่านั้นด้วย องค์ประกอบที่กล่าวถึงนี้ได้แก่ องค์ประกอบทางกายภาพของเมืองที่ได้กล่าวไว้ในตอนต้น และองค์ประกอบด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องอีกดังนี้ คือ

2.3.2.1 รูปทรงของที่ดินและธรรมชาติ

ซึ่งมีหลักในการทำ Visual Survey อยู่ 3 ลักษณะ ดังนี้

2.3.2.1.1 การพยายามเอาลักษณะสถาปัตยกรรมซึ่งเกี่ยวข้องและสอดคล้องกับรูปร่างของเมือง ทั้งหน้าที่ใช้สอยและทางสุนทรียภาพ

2.3.2.1.2 การประเมินงานทางสถาปัตยกรรมของเมืองที่เพิ่มเข้าไปในธรรมชาติ

2.3.2.1.3 การตัดสินใจว่าบริเวณของธรรมชาติในส่วนไหนที่ไม่ควรแตะต้องเนื่องจากเป็นส่วนประกอบของรูปร่างเมือง

ทั้งนี้เนื่องจากงานสถาปัตยกรรมทุกงานมีอิทธิพลต่อภูมิทัศน์โดยรอบอาจจะทั้งทางบวกและทางลบ โดยธรรมชาตินั้นจะเป็นที่ตั้งของงานก่อสร้าง ทั้งยังเป็การบอบของการมองเห็นงานก่อสร้างนั้นทุกชั้นที่เกิดขึ้น ดังนั้นจึงควรคำนึงถึงเสมอ

2.3.2.2 สภาพของอากาศในท้องถิ่น

ในขณะที่เราสนใจถึงสภาพภูมิประเทศนั้น เราควรสนใจถึงสภาพภูมิอากาศนั้นด้วย โดยจะต้องพิจารณาถึงสิ่งต่อไปนี้

2.3.2.2.1 อุณหภูมิและความชื้นของอากาศในแต่ละฤดูจะเป็นตัวที่ทำให้ทราบถึงความสบายภายในเมือง

2.3.2.2.2 แสง จำนวนวันที่แจ่มใส มีเมฆหมอก มีฝน ซึ่งเป็นสภาพการณ์ที่แสงจะมีผลต่อหน้าตาของเมืองนั้น

2.3.2.2.3 ปริมาณฝนตก จำนวนของน้ำฝนที่ตกในแต่ละเดือน แต่ละปี

2.3.2.2.4 แสงอาทิตย์ มุมของดวงอาทิตย์ในฤดูต่างๆกัน

2.3.2.2.5 ลม ลมประจำฤดู ทิศทางลม

นอกจากนี้ยังมีการพิจารณาถึงสภาพภูมิอากาศที่มีอิทธิพลต่อรูปแบบของเมืองอีก เช่น เมืองบางเมืองวางอยู่ในตำแหน่งที่ดี หรือบางเมืองก็ได้รูปแบบการวางผังจากสภาพภูมิอากาศ โดยสิ่งต่างๆ เหล่านี้มีได้เฉพาะเพียงการพิจารณาเพื่อความสวยงาม แต่เป็นการพิจารณาเพื่อประโยชน์ใช้สอยในส่วนต่างๆของเมืองได้เป็นอย่างดี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.3.2.3 รูปร่างของเมือง

วงกลมและรัศมี ซึ่งลักษณะการวางผังของเมืองส่วนใหญ่จะเป็นลักษณะนี้ เป็นลักษณะที่เป็นวงกลมใหญ่มีเส้นรัศมี ซึ่งพุ่งจากแกนกลางและเป็นแกนเชื่อม

ตารางเป็นการเปลี่ยนแปลงจากวงกลมและรัศมี มีถนนใหญ่ตั้งฉากที่กลางเมืองและถนนอื่นๆ ก็ตั้งฉากกันเรื่อยไปซึ่งลักษณะเมืองเช่นนี้จะพบเฉพาะในเมืองเล็กๆเท่านั้น

ดวงดาว เมืองรูปดาว เป็นแบบวงกลมและแบบรัศมี จะมีที่ว่างและเส้นรัศมีพุ่งจากศูนย์กลางของเมือง

วงแหวน เป็นเมืองที่สร้างขึ้นล้อมรอบที่ว่างโล่งตรงกลางซึ่งมีขนาดใหญ่ โดยอาจจะเป็นอ่าวภูเขา หรือพื้นที่ซึ่งเป็นอุปสรรคตามธรรมชาติ ลักษณะรูปร่างจะเป็นทั้งแบบวงแหวนและแบบดวงดาว จะพบอยู่ได้ในลักษณะที่ถนนวงแหวนถูกสร้างขึ้นรอบนอก บริเวณชานเมืองที่กำลังขยายตัว รูปร่างตามแกนยาว เป็นผลเนื่องจากสภาพพื้นดินตามธรรมชาติซึ่งเกิดจากการเจริญเติบโตของเมืองหรือผลสืบเนื่องมาจากเส้นทางคมนาคมสำคัญ

สาขา เป็นรูปร่างที่แผ่กิ่งก้านสาขา คือ แบบ Linear ที่เชื่อมด้วยกิ่งก้านออกไป ผืนแผ่นดิน เป็นเมืองกว้างที่แยกออกเป็นเล็กๆ น้อยๆ โดยไม่มีจุดเชื่อม และทำให้มีความชัดเจนของรูปทรงมากขึ้นหรือไม่มีเลย

ผืนแผ่นดินต่อเนื่อง รูปร่างนี้เกิดจากการที่จุดเชื่อมจุดศูนย์กลางมีมากกว่าหนึ่งจุด หรือมีจุดเชื่อมย่อย

กลุ่มดาว กลุ่มของกิจกรรมต่างๆในเมืองที่มีขนาดใกล้เคียงกันมาอยู่ติดกัน

เมืองบริวาร เป็นกลุ่มของเมืองอยู่รอบๆ ศูนย์กลาง

ซึ่งรูปแบบของเมืองเป็นไปตามประโยชน์ใช้สอยของเมือง มีทั้งข้อดีและข้อเสีย และเกี่ยวข้องกับการติดต่อเชื่อมโยงระหว่าง Node นอกจากนี้การแบ่งเมืองยังสามารถที่จะนำมาใช้กับส่วนต่างๆของเมืองได้เช่นกัน หรือจะแยกพิจารณาตามลำพัง เช่น ส่วนระบบสัญญาณ ติดต่อหรือที่โล่ง ซึ่งที่โล่งของเมืองจะเป็นแบบ Linear หรือ Branch หรือ Radio centric Patten ขอบข่ายของการสัญญาณจะเป็นตัวอธิบายของรูปร่างของเมืองได้เป็นอย่างดี

2.3.2.4 พื้นที่ว่างในเมืองและพื้นที่โล่ง

รูปร่างของเมือง รูปแบบ ความละเอียด ขนาด ความหนาแน่น และผิวสัมผัสจะเป็นสิ่งที่เราสามารถมองเห็นได้อย่างชัดเจนในเบื้องต้น กลุ่มอาคารในเมืองก็คงจะรู้สึกดีขึ้น หากกล่าวว่าอาคารไม่ใช่ Solid หรือของแข็งที่มีชีวิตแต่กลับเป็นสิ่งที่ถูกสร้างขึ้นจากเกิดสร้างของแข็ง Solidเช่นเดียวกับการพิจารณาเมือง ที่ว่างของเมืองจะเริ่มตันจากที่ว่างโล่งของถนนถึงที่ว่างโล่งของสวนสาธารณะ และที่โล่งอันกว้างใหญ่ที่เมืองตั้งอยู่ ซึ่งเราสามารถแบ่งการคิดที่โล่งเป็น 2 ทาง

2.3.2.4.1 พื้นที่ว่างในเมือง ซึ่งเกิดจากด้านหน้าของอาคารและส่วนถิ่นของเมือง ชี้ให้เห็นเด่นชัดโดยคุณภาพของสิ่งที่ปิดและคุณภาพของการตกแต่งรายละเอียด รวมถึงกิจกรรมที่เกิดขึ้นในพื้นที่ว่างในเมือง และชนิดของพื้นที่ที่เหมาะสมกับประโยชน์ใช้สอย

กลุ่มของอาคารที่แวดล้อมที่ว่างรอบๆลานโล่ง หรือส่วนที่ถนนตัดกัน พื้นที่ว่างถูกใช้เพื่อการสัญจร สิ่งนี้เป็นพื้นที่ว่างภายในเมือง ซึ่งมีทั้งภูมิสัญลักษณ์ (Landmark) และศูนย์รวมกิจกรรมทางด้านการสัญจร ซึ่งที่ว่างภายในเมืองจะเป็นที่เชื่อมต่อตามแนวยาวซึ่งมีต้นไม้สองข้างทางหรืออาคารเป็น Enclose Corridor Spaces เป็น Spaces สำหรับการเคลื่อนไหวหรือช่องทางในแนวยาวก็ได้ซึ่งในบางครั้งอาจจะมีการเชื่อมต่อกัน

2.3.2.4.2 พื้นที่เปิดโล่ง ในกรณีของพื้นที่เปิดโล่งซึ่งเป็นธรรมชาติที่ถูกนำเอาธรรมชาติเข้ามาในเมืองและคงสภาพธรรมชาติไว้เช่นนั้น องค์ประกอบของที่เปิดโล่งเหล่านี้ จะแวดล้อมไปด้วยต้นไม้หญ้า ก้อนหิน เป็นต้น สิ่งปรากฏแก่สายตา คือธรรมชาติและพืชพรรณไม้ใช้อาคารรอบๆ อย่างไรก็ตาม อาจจะมีสะพานหรือทางสัญจรเป็นส่วนประกอบซึ่งอาจจะช่วยให้รูปทรงของธรรมชาตินั้นสมบูรณ์ยิ่งขึ้นหรืออาจจะใช้เป็นส่วนที่สงวนไว้เพื่อประโยชน์ภายนอกก็เป็นได้

ในการทำสำรวจเพื่อการออกแบบชุมชนเมือง ควรจะพิจารณาถึงที่ว่างของเมืองทั้งหมดซึ่งจะช่วยให้ในการพิจารณาถึงพื้นที่ว่างภายในเมืองและพื้นที่เปิดโล่งด้วยกัน ตัวอย่างเช่น เราเริ่มทำผังส่วนพักผ่อนของเมือง ควรจะมีการวางผังส่วนกลางเมืองและพื้นที่ว่างเพื่อเป็นช่องทางการเชื่อมต่อที่จะนำไปยังสวนนั้น การสำรวจที่ว่างควรจะมีการเรียงลำดับจากพื้นที่ว่าง สำหรับพักผ่อนรวมถึงสังสรรค์ ชุมชนกันและกิจกรรมที่วุ่นวายอื่นๆ ส่วนสาธารณะของเมือง เช่น ถนน โรงเรียน สวน ศาลาประชาคม ห้องสมุด ควรจะนับเป็นระบบของพื้นที่โล่งที่เกิดขึ้น โดยอาคารสาธารณะ ในการสำรวจ เราควรดูถึงตำแหน่งที่ตั้ง คุณภาพและบริเวณของพื้นที่เปิดโล่งที่เกี่ยวข้องกับบริเวณก่อสร้างอาคารของเมืองด้วย

2.3.2.5 เส้นทาง

เราสามารถมองเห็นภูมิทัศน์สถาปัตยกรรมและเมืองเป็นลำดับต่อเนื่องกันหากเราเดินทางตามเส้นทางสัญจร เส้นทางของการสัญจรจะมีผลต่อสภาพภูมิทัศน์ของพื้นที่ที่ตัดผ่านตลอดจนสถาปัตยกรรมและเมืองที่มีเส้นทางอำนวยความสะดวกให้เส้นทางสัญจร จึงนับเป็นตัวกำหนดรูปทรงของเมืองที่สำคัญอีกประการหนึ่ง ซึ่งในการพิจารณาเส้นทางของเมือง เราควรที่จะเริ่มต้นจากพื้นที่อยู่นอกขอบเขตของเมืองก่อนและเราจะเห็นว่าทางหลวงหลายๆสายมีความสัมพันธ์ทางกายภาพที่แย่มากกับพื้นที่ซึ่งให้บริการอยู่ ซึ่งนอกจากยังไม่เป็นการช่วยกำหนดความชัดเจนของพื้นที่แล้วยังเป็นการแบ่งพื้นที่ออกเป็นเสี่ยงๆอีกด้วย

2.3.2.6 ย่านภายในเมือง

เมืองทุกเมืองถูกแบ่งย่อยออกเป็นส่วนๆซึ่งเราเรียกว่า ย่าน (Districts) หรือส่วน(Sectors) หรือบริเวณ(Quarters) ซึ่งแต่ละส่วนจะมีลักษณะเฉพาะส่วนของตนเอง บางส่วนแบ่งแยกกันอย่างเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ชัดเจน รูปแบบของย่านเกี่ยวข้องกับรูปแบบเส้นทางการสัญจร ขนาดของย่านจะประมาณได้โดยถนนภายในย่าน ตัวอย่างเช่น บริเวณค้าขายจะมีเส้นผ่านศูนย์กลางซึ่งสามารถติดต่อกับการเดินทางเท้าหรือการเดินทางระยะสั้นโดยการเช่ารถ ส่วนใช้สอยร่วมกัน หรือสิ่งอำนวยความสะดวกของบริเวณย่านพักอาศัยมักจะติดต่อกับบริเวณชุมชนพักอาศัย โดยอยู่ในรัศมีของการเดินทางเท้า

โดยหลักการแล้ว เราสามารถจำแนกความแตกต่างระหว่างย่านในเมืองได้โดยการพิจารณาลักษณะที่สำคัญ 2 ประการ ซึ่งใช้พิจารณาความแตกต่างระหว่างย่านในเมืองได้โดยการปรากฏและกิจกรรมที่เห็นได้ เช่น รูปแบบของอาคารบริเวณย่านการค้า กลุ่มผู้คนที่กำลังเร่งรีบ แท็กซี่และรถเมล์ หรือในย่านพักอาศัยจะเห็นบ้าน ที่โล่งต้นไม้ สนามเด็กเล่น ร้านค้าย่อย เป็นต้น สิ่งที่ปรากฏแก่สายตา และความสัมพันธ์ของแต่ละส่วนทำให้เกิดลักษณะของย่านนั้นขึ้น

2.3.2.7 ส่วนประกอบของย่าน

ในการสำรวจย่านเราจะสำรวจถึงส่วนต่างๆของย่านในเรื่องของลักษณะความหนาแน่นของอาคาร ระยะห่างระหว่างอาคาร พื้นที่สีเขียวของเมือง รายละเอียดต่างๆ เช่น บาทวิถี การวางเสาไฟ สัญญาณต่างๆ จตุรรมหรือพื้นที่โล่งว่างในย่านมีลักษณะอย่างไร รวมทั้งการพิจารณาถึงสิ่งต่อไปนี้

2.3.2.7.1 กิจกรรม ผู้คนบริเวณนั้นทำกิจกรรมอะไร สถาปัตยกรรมบริเวณนั้นสนองประโยชน์ใช้สอยดีหรือไม่มีกิจกรรมอะไรบ้างที่เกิดขึ้นเอง รูปแบบของกิจกรรมเปลี่ยนแปลงไปตามวันเวลาฤดูกาลหรือไม่ สภาพภูมิอากาศมีอิทธิพลต่อการเป็นอยู่หรือไม่

2.3.2.7.2 ลักษณะพิเศษอะไรเป็นส่วนดีของย่าน ศูนย์รวม จุดสังเกตเป็นอย่างไร อะไรเป็นตัวดึงดูดตัวกำเนิดกิจกรรมต่างๆท่ามกลางบริเวณที่รุ่มรวยของเมืองอะไรเป็นที่สำหรับพักผ่อนหย่อนใจในย่านที่พักอาศัยมีที่ซึ่งเป็นแหล่งชุมนุมหรือไม่

2.3.2.7.3 เส้นทาง ทางสำคัญของการสัญจรในย่านคือทางสายไหน คนใช้สะดวกหรือไม่ทางนั้นๆ เชื่อมกับข่ายทางอื่นอย่างไร ขนาดของทางกว้างพอหรือมากเกินไป

2.3.2.7.4 ศูนย์กลาง แกนกลาง อะไรเป็นแกนของย่านที่ใช้เป็นสัญลักษณ์และบรรยากาศบริเวณนั้นมีชีวิตชีวาหรือไม่

2.3.2.7.5 การแก้ไขเพิ่มเติม อะไรเป็นส่วนเสื่อมโทรมของย่านซึ่งจะทำให้หาทางแก้ไขได้เมื่อแยกถึงส่วนที่มีชีวิตชีวา รวมถึงสิ่งที่เสื่อมโทรมสภาพการจราจรเป็นเช่นไร

- การเปลี่ยนแปลง ย่านจะเปลี่ยนแปลงไปอย่างไรทั้งการเปลี่ยนแปลงภายในขอบเขตของย่าน แนวทางการเจริญเติบโตของเมืองศูนย์กลางของกิจกรรม

- การปรับปรุงสุดท้ายเราจะต้องได้ข้อมูลว่าย่านใหม่ควรมีอะไรบ้าง องค์ประกอบใหม่ของเมืองควรมีอะไร ย่านส่วนไหนควรมีการปรับปรุงก่อน ย่านใดควรเป็นย่านที่สำคัญที่สุดในเมือง อะไรเป็นข้อแตกต่างระหว่างย่านต่างๆเหล่านั้น

2.3.2.8 รายละเอียด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รายละเอียดเล็กๆน้อยๆ เช่นมิเตอร์ที่จอดรถต้นไม้ ประตูเมือง เป็นสัญลักษณ์ของเมืองสิ่งเหล่านี้จะบอกอายุของเมืองบริเวณนั้น จุดประสงค์ของการใช้บริเวณนั้น ป้ายเป็นรายละเอียดที่สำคัญ การทำการสำรวจ(Visual Survey)ควรจะสำรวจชนิดของป้ายบริเวณนั้น เช่น ใช้เพื่อการโฆษณา บอกทิศทาง บอกตำแหน่งอาคาร ร้านค้า โรงหนังหรือโรงแรม

ป้ายต่างๆเป็นสิ่งสำคัญเพราะป้ายสำหรับคนเดินเท้าอาจเป็นป้ายขนาดเล็ก แต่ป้ายบนทางหลวงออกแบบสำหรับผู้ขับรถเร็ว ป้ายจึงเป็นรายละเอียดที่สำคัญสำหรับผู้ใช้ในเมือง

การทำการสำรวจ(Visual Survey) สำหรับศึกษารายละเอียดเมือง ควรจะดูถึงคุณภาพสภาพของม้านั่งในสวนสาธารณะ ถึงชยะ ริมนน บาทวิถี ต้นไม้ เป็นต้น อย่างละเอียด

บริเวณทางเท้า ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการจราจรส่วนใหญ่เพราะเราละเลยทางเดินเท้า การเดินควรจะเป็นแบบของการจราจรที่นิยมกันมากที่สุด การสัญจรในศูนย์การค้าและในบริเวณโรงเรียนจะใช้ระบบเดินเท้าทั้งหมดในปัจจุบันเราจะต้องระมัดระวังปัญหาที่เกิดจากการปะปนของการสัญจรโดยรถและทางเท้า วิธีที่ดีที่สุดคือจะต้องทำการตรวจสอบคุณภาพของการใช้ทางเท้าในย่านธุรกิจสถานที่วุ่นวาย คือ สำรวจว่าทางเดินเพียงพอหรือไม่ ความกว้างของทางเดิน สภาพ การกันแดดกันฝน และการวางม้านั่งม้านอนน้อยเพียงใด

2.3.2.9 มุมมองและเส้นขอบฟ้า

เมืองทุกเมืองจะต้องมีมุมมอง ไม่ว่าจะนำสายตามาจากทิศทางไหนก็ตาม เป็นต้นว่ามองจากด้านบนของอาคารสูงลงมา มองจากประตูทางเข้าเมือง ทิวทัศน์ที่ได้จากการเข้าและออกของเมืองเป็นส่วนสำคัญที่สุดของการออกแบบเมืองซึ่งจะทำให้เกิดความประทับใจแก่ผู้เดินทางสัญจรไปมา

ผู้ทำการสำรวจจะต้องบันทึกและเก็บรายละเอียดของเมือง จุดต่างๆ โดยเฉพาะจุดนำสายตา และนำมาประเมินผลว่าเมื่อทำการปรับปรุงแล้วจะได้ผลเช่นไร

เส้นขอบฟ้าของเมือง อันเป็นส่วนที่น่าสนใจที่สุดของเมือง ในกรณีจะทำการปรับปรุงเส้นขอบฟ้าให้มีความน่าสนใจทำได้โดยใช้อาคารประเภท หอนาฬิกา หอคอย ลงตามจุดที่เห็นควร เส้นขอบฟ้าบางแห่งอาจเป็นอาคารโดดๆ บางแห่งอาจเป็นกลุ่มของอาคาร

2.3.2.10 บริเวณซึ่งมีปัญหา

เป็นลำดับสุดท้ายในการทำการสำรวจ (Visual Survey) เราควรจะกำหนดลงในแผนที่ได้ว่า บริเวณใดเป็นบริเวณที่มีปัญหา จุดที่มีปัญหาการจราจรทางเท้ากับรถที่ติดกัน บริเวณต่างๆไปซึ่งไม่มีป้ายชื่อบอก ทิศทาง ซึ่งทำให้สับสนแก่การสัญจร เป็นต้น

2.3.3 การท่องเที่ยว

2.3.3.1 จุดประสงค์การท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวนั้น เป็นความต้องการอย่างหนึ่งของคนที่เกิดขึ้นเมื่อมีความพร้อมทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ ซึ่งมีวัตถุประสงค์ต่างๆกันดังนี้ (เดชา บุญค้ำและคณะ.2531:1-7)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.3.3.1.1 ความอยากรู้อยากเห็นในด้านต่างๆเป็นการท่องเที่ยวเพื่อให้พบสิ่งแปลกใหม่ได้แก่ ด้านวัฒนธรรมประเพณีที่แตกต่างกันไป ปรากฏการณ์ธรรมชาติ การได้รับรู้เรื่องราวที่ต่างไปจากที่ตนเคยรู้

2.3.3.1.2 การพักผ่อนหย่อนใจ เพื่อผ่อนคลายความเครียดจากภารกิจประจำวัน ได้แก่ การเล่นกีฬาประเภทต่างๆ การเดินทางท่องเที่ยวตามแหล่งบริเวณที่มีความสวยงามตามธรรมชาติ

2.3.3.1.3 ความสนใจทางด้านศาสนาและไสยศาสตร์ ได้แก่ การจารีแสวงบุญ การนมัสการศาสนา หรือเกจิอาจารย์

2.7.3.1.4 อาชีพและธุรกิจ ได้แก่ การเดินทางเพื่อสำรวจค้นคว้า การประชุมสัมมนา การดูงานการศึกษาเปรียบเสมือนการทัศนศึกษาเพื่อเพิ่มพูนความรู้

2.3.3.1.5 อื่นๆได้แก่ การเยี่ยมเยือนญาติพี่น้อง เพื่อนฝูง ซึ่งการเดินทางเพื่อวัตถุประสงค์นี้ มักจะเกิดขึ้นในช่วงวันหยุด วันเทศกาลต่างๆ และเป็นการพบปะเพื่อรวมกลุ่มกันหรือเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ

2.3.3.2 พฤติกรรมท่องเที่ยว

สามารถแบ่งกลุ่มนักท่องเที่ยวออกเป็น

นักท่องเที่ยวที่มาโดยลำพัง ได้แก่ นักท่องเที่ยวที่มีได้ใช้บริการของบริษัทท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวประเภทนี้ไม่คาดหวังในเรื่องความสะดวกสบายของการเดินทางและการเข้าชมมากนัก แต่คาดหวังในเรื่องความสะอาดและความสะดวกสบาย ในการกำหนดทิศทางมีความต้องการรู้ทิศทางและตำแหน่งที่ตัวเองอยู่ค่อนข้างสูง

นักท่องเที่ยวที่มาเป็นกลุ่ม ได้แก่ นักท่องเที่ยวที่ใช้บริการของบริษัทท่องเที่ยวต้องการรวมกลุ่มและได้รับการบอกเล่า ต้องการความสะดวกสบาย

พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวในเมืองที่มีอยู่ในปัจจุบันพอจะจำแนกได้เป็น

2.3.3.2.1 การชมเมืองโดยรวม ได้แก่ การนั่งรถชมเมือง หรือเดินชมเมือง หรือใช้ยานพาหนะอื่นๆ เช่น รถม้า รถสามล้อ เป็นการสัญจรไปตามเส้นทางสำคัญของเมืองผ่านบริเวณสำคัญๆของเมือง

2.3.3.2.2 การเข้าชมสถานที่สำคัญ และสถานที่ที่น่าสนใจ สถานที่ที่นักท่องเที่ยวสนใจมักเป็นสถาปัตยกรรมในเชิงวัฒนธรรม บ้านบุคคลสำคัญในอดีต พิพิธภัณฑ์

2.3.3.2.3 การขึ้นที่สูงเพื่อชมเมือง อาจเป็นหอคอย เจดีย์สูง เช่น ภูเขาทอง พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม หรือภูเขาที่อยู่ในเมือง

2.3.3.2.4 การชมการละเล่นพื้นเมือง หรือขบวนในงานเทศกาล การจัดสถานที่น่าจะขึ้นกับรูปแบบและขนาดที่ต้องการของการเล่นโดยการละเล่นนั้น อาจเป็นการจัดแบบถาวร หรือจัดขึ้นเป็นครั้งคราวก็ได้ เช่น ในเทศกาลลอยกระทง เทศกาลแข่งเรือ หรือ เทศกาลที่จัดให้มีขึ้นเฉพาะที่ เช่น เทศกาลแห่สิงโต จังหวัดนครสวรรค์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.3.3.2.5 การจับจ่ายซื้อของ ส่วนใหญ่เป็นการซื้อของที่ระลึก ผลิตภัณฑ์พื้นเมืองต่างๆ

2.3.3.2.6 การนมัสการสิ่งศักดิ์สิทธิ์ การท่องเที่ยววิถีวัฒนธรรมนี้มักเป็นนักท่องเที่ยวชาวไทย กิจกรรมที่กระทำได้แก่ การซื้อรูปเทียนบูชา การไหว้พระปิดทอง

2.3.4 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับองค์ประกอบของเมืองท่องเที่ยว

2.3.4.1 องค์ประกอบหลักของเมือง

เป็นส่วนสำคัญในการจัดทำเมืองให้ดูสวยงามมีความน่าประทับใจทั้งต่อนักท่องเที่ยวและผู้อยู่อาศัย ดังนี้

2.3.4.1.1 ธรรมชาติ ได้แก่ สิ่งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติที่ยังคงมีอยู่ในเมือง เช่น แม่น้ำ คลอง บึง ภูเขา พรุ ป่าเมฆา

2.3.4.1.2 อาคารและส่วนประกอบของอาคาร ได้แก่ บ้าน อาคาร ตึกแถว อนุสาวรีย์ รวมถึงส่วนประกอบของอาคาร เช่น บ้าย กั้นสาด

2.3.4.1.3 ที่เว้นว่างต่างๆได้แก่ สวนสาธารณะ สนามเด็กเล่น

2.3.4.1.4 ถนน การเดินทางสัญจรต่างๆ ได้แก่ ถนน ทางเท้า ทางจักรยาน ทางรถไฟ รวมถึงแม่น้ำ ลำคลองที่ใช้ในการสัญจร

2.3.4.1.5 มนุษย์และการประกอบกิจกรรมต่างๆ ได้แก่ ชาวเมืองที่อยู่อาศัยในเมือง ประกอบกับการเคลื่อนไหวทำกิจกรรมในส่วนต่างๆ ของเมือง เป็นส่วนประกอบที่ทำให้เมืองมีชีวิตมีการเคลื่อนไหว โดยส่วนรวมเมืองจะดูสวยและมีความน่าประทับใจต่อผู้เยี่ยมชมและต่อชาวเมืองได้ หากองค์ประกอบต่างๆของเมืองได้รวมตัวกันภายใต้หลักการ ดังต่อไปนี้

- ความเป็นระเบียบ องค์ประกอบแรกที่ทำให้เมืองทุกเมืองสวย คือ ความเป็นระเบียบ คำว่า ระเบียบในที่นี้หมายถึง ในด้านความสะอาดในการทำกิจกรรมและทั้งในด้านการเห็นภาพที่ดูเป็นระเบียบเรียบร้อย ความสะอาดในการทำกิจกรรมทุกอย่างเป็นไปโดยสะดวก

- ความสบาย ความสบาย ในที่นี้หมายถึง ความสบายตามสมควรแก่อัตภาพได้แก่ ความไม่ร้อนจนเกินไป ไม่หนาวจนเกินไป ไม่มีฝุ่นมากจนเกินไป พื้นที่ไม่แคบอัดอัดจนเกินไป ทั้งนี้สภาพแวดล้อมบางอย่างเราไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ เช่น สภาพอากาศ แต่เราสามารถจัดเตรียมบริเวณให้สภาพอากาศนั้นๆบรรเทาลงได้ เช่น จัดเตรียมร่มเงา การพยายามไม่ให้มีลานรับแดดที่กว้างใหญ่

- การมีสารรูปที่ชัดเจน สารรูปเป็นศัพท์บัญญัติจากคำภาษาอังกฤษว่า image หมายถึง ภาพรวมของสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่ปรากฏอยู่ในใจหลังจากที่บุคคลหนึ่งๆได้เห็นสิ่งนั้นแล้ว ดังนั้นสารรูปของเมืองก็คือ ภาพรวมนั้นๆที่บุคคลจะจำได้หลังจากที่ได้ไปเยี่ยมชมเมืองนั้นแล้ว

- การมีเอกลักษณ์ที่ชัดเจน เมืองทุกเมืองย่อมต้องมีลักษณะเฉพาะของตนเองในด้านใดด้านหนึ่ง เช่น เมืองที่มีลักษณะเฉพาะทางประวัติศาสตร์ หรือมีความเกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ของชาติ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เช่น สุโขทัย อโยธยา เมืองที่มีลักษณะเฉพาะทางวัฒนธรรมที่ชัดเจน เช่น เชียงใหม่ ลำปาง เมืองที่มีภูมิประเทศพิเศษ เช่น พัทธยา ภูเก็ต เอกลักษณ์ดังกล่าวนี้หากผู้ไปเยี่ยมชมได้รับรู้ที่ก่อให้เกิดความเข้าใจและรู้จักเมืองนั้นๆ มากขึ้น และมีผลต่อเนื้อทำให้เกิดความพึงพอใจในลักษณะเฉพาะนั้น การได้รับรู้ลักษณะเฉพาะของเมืองจะก่อให้เกิดความรู้สึกสัมพันธ์กับเมืองนั้นๆ ได้ทางหนึ่งและลักษณะเฉพาะบางอย่างก็สามารถเป็นสิ่งดึงดูดให้นักท่องเที่ยวได้มาสัมผัสด้วย

- การมีลักษณะเฉพาะเชิงสุนทรียภาพที่ดี ลักษณะเชิงสุนทรียภาพที่ดี หมายถึงลักษณะสวยงามชวนให้ผู้พบเห็นเกิดความสบายใจ และรื่นรมย์ใจ มีสุนทรียภาพที่ดีที่เกิดขึ้นในเมือง ได้แก่ ได้เห็นส่วนประกอบต่างๆ ของเมืองที่ปรากฏในลักษณะที่กลมกลืน สลับสนุนซึ่งกันและกันมีสีสันที่กลมกลืนหรือตัดกันลักษณะที่เหมาะสม

2.3.5 ประเภทของแหล่งท่องเที่ยว

จำแนกแหล่งท่องเที่ยวแบ่งเป็น 2 ประเภท

2.3.5.1 แหล่งท่องเที่ยวที่มีอยู่เดิม

มนุษย์มิได้จัดทำขึ้นหรือจัดสร้างขึ้น มักจะได้แก่แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ศิลปวัฒนธรรม ซึ่งการปรับปรุงเมืองหรือย่านเหล่านี้จะต้องทั้งพัฒนาและอนุรักษ์ควบคู่กันไปในส่วนที่เหมาะสม เพื่อคงเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีคุณค่าตลอดไป

2.3.5.2 แหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์จัดสร้างขึ้น

อาจจะมีจุดประสงค์เพื่อการศึกษาหรือการพักผ่อนหย่อนใจ แต่ก็ได้กลายเป็นสิ่งดึงดูดนักท่องเที่ยวด้วยเช่นกัน ได้แก่ แหล่งท่องเที่ยวประเภทศูนย์การค้า สถานเริงรมย์ เป็นต้น หรือมนุษย์จัดสร้างขึ้น โดยอาจมีจุดประสงค์เพื่อรองรับและให้บริการแก่นักท่องเที่ยวโดยตรง เป็นการรวบรวมเอากิจกรรมการแสดงหรือสิ่งที่น่าสนใจเข้ามาไว้ในที่แห่งเดียวกันเพื่อให้เกิดความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว

2.3.6 ปัญหาและอุปสรรคในการท่องเที่ยว

จากการรวบรวมความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวและผู้นำท่องเที่ยวในเมืองต่างๆ พบว่า การท่องเที่ยวในเมืองปัจจุบันนักท่องเที่ยวมักประสบปัญหาต่างๆ ดังนี้

2.3.6.1 ขาดการบอกทิศทาง

ในบริเวณที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวและส่วนบริการต่างๆ ในแหล่งท่องเที่ยว ควรมีการบอกทิศทางที่ชัดเจน การบอกทิศทางนี้อาจเป็นในรูปของป้ายบอกทางด้วยตัวอักษร แผนที่ รูปภาพ หรือการออกแบบสถานที่ ให้สามารถสื่อการเข้าถึงจุดต่างๆ ได้โดยง่าย การบอกทิศทางนี้เป็นส่วนสำคัญต่อนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ เนื่องจากนักท่องเที่ยวเหล่านี้มีปัญหาในการใช้ภาษาสอบถาม การบอกทิศทางจะเป็นประโยชน์ต่อนักท่องเที่ยว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการทำงานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.3.6.2 ขาดความสะดวกสบายในบริเวณ

ในกิจกรรมการท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวต้องการสิ่งบริการอื่นๆ ด้วย เช่น บริเวณพักรอคอย กลุ่ม สำหรับนักท่องเที่ยวที่มาเป็นกลุ่ม การบริการด้านห้องน้ำห้องส้วม ซึ่งมักมีปริมาณไม่เพียงพอ และมีคุณภาพไม่ดีพอ

2.3.6.3 การที่เอกลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยวนั้นถูกทำลาย

ในบริเวณสถานที่ที่มีความสำคัญสำหรับการเข้าชม การปล่อยให้นักท่องเที่ยวเข้าชมได้ตามใจชอบหรือผู้ประกอบกิจการในแหล่งท่องเที่ยวนั้นประพฤติตามใจชอบ อาจเป็นการทำลายบรรยากาศของแหล่งท่องเที่ยว นั้นๆ ได้ เช่น วัด โบราณสถานควรมีความสงบ บริเวณธรรมชาติควรเห็นธรรมชาติที่สวยงาม

2.3.6.4 ความไม่สะดวกในการเข้าถึงจุดต่างๆ

ส่วนใหญ่เป็นเพราะสภาพถนนคับแคบเกินไปเกรงจะเกิดอันตราย

2.3.6.5 มีความแออัดหรือขาดการระบายอากาศที่ดี

ความแออัดมักเกิดจากการที่มีนักท่องเที่ยวเข้าไปใช้สถานที่เกินกว่าสถานที่นั้นๆ จะรับได้ ซึ่งนำไปสู่ความหงุดหงิดความไม่สบายกายและไม่สบายใจ

2.7.6.6 ขาดความต่อเนื่องของเส้นทาง

สำหรับบางบริเวณการเดินทางตามถนนสายสำคัญๆ มีความน่าสนใจแต่ไม่อาจกระทำได้นี้เนื่องจากไม่มีทางเดินต่อเนื่องหรือบาทวิถีแคบเกินไป อาจเกิดอันตรายจากยวดยาน

2.3.6.7 สภาพอากาศร้อนและมีฝุ่นมาก

อากาศร้อนมีฝุ่นมากเสียงดังหนวกหูจากยวดยานพาหนะ ทำให้บรรยากาศในแหล่งท่องเที่ยวไม่สงบร่มรื่น

2.3.6.8 ขาดกิจกรรมในเวลากลางวัน

ในบางเมืองนักท่องเที่ยวจำเป็นต้องอยู่ในที่พักซึ่งที่ต้องการออกไปสัมผัสชีวิตชาวเมือง กิจกรรมในเวลากลางวัน ไม่จำเป็นต้องเป็นบาร์หรือไนต์คลับ แต่อาจหมายถึงตลาดร้านค้าที่เปิดในเวลากลางวัน หรือการแสดงวัฒนธรรมต่างๆ

2.3.7 ทฤษฎีและหลักการ การพัฒนาภูมิทัศน์เมืองเพื่อการท่องเที่ยว

การพัฒนาใดๆก็ตามจะต้องคำนึงถึงวัตถุประสงค์และจะต้องสอดคล้องกับแนวปรัชญาและแนวความคิดที่มีเหตุผลและเกิดประโยชน์แก่ทุกฝ่าย ในการพัฒนาภูมิทัศน์เมืองเพื่อการท่องเที่ยวก็เช่นเดียวกัน จะต้องคำนึงถึงผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ได้แก่ นักท่องเที่ยว ประชากรของเมือง ผู้รับผิดชอบและดำเนินการพัฒนา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เดชา บุญค้ำ (2531:10-1) ได้ให้ความหมายของ “ภูมิทัศน์เมือง” หมายถึงองค์ประกอบของเมืองที่มองเห็นได้ด้วยตาและมีผลกระทบต่อการรับรู้ทางด้านสุนทรีย์ ได้แก่ ต้นไม้ อาคารป้ายโฆษณา สาธารณูปโภค เป็นต้น

2.3.7.1 ย่านและที่รวมกิจกรรม

เดชา บุญค้ำ (2531:4-1) ได้ให้ความหมายของ “ย่าน”

ย่าน (District) หมายถึง บริเวณที่คล้ายคลึงกันในวิถีชีวิตความเป็นอยู่ สถาปัตยกรรม หรือกิจกรรมที่เกิดขึ้นอาจเป็นย่านที่เคยมีความสำคัญมาในอดีต เคยมีเหตุการณ์สำคัญทางประวัติศาสตร์เกิดขึ้น โดยที่จะมีอาณาบริเวณขนาดพื้นที่เล็กหรือใหญ่ก็ได้ไม่จำกัด เมืองบางเมืองอาจจะมีเพียงย่านเดียวในขณะที่บางเมืองมีขนาดใหญ่ อาจจะมีถึงสิบย่านโดยที่แต่ละย่าน จะมีอาณาเขตที่แสดงขอบเขตได้ชัดเจน

ที่รวมกิจกรรม หมายถึง บริเวณที่มีผู้คนมารวมตัวกันเป็นจำนวนมาก เพื่อประกอบกิจกรรมที่คล้ายคลึงกันในช่วงระยะเวลาหนึ่งๆ ซึ่งอาจจะเป็นเฉพาะช่วงเช้าของทุกวัน เช่น ตลาดนัดคลองเตย ตลาดบางกะปิ หรือช่วงหยุดวันเสาร์ อย่างบริเวณตลาดนัดจตุจักร ซึ่งกล่าวโดยรวมที่รวมกิจกรรมก็คือ ย่านชนิดหนึ่งที่มีความหนาแน่นค่อนข้างสูงและเกิดจากการรวมตัวกันเพื่อกิจกรรม มากกว่าลักษณะทางกายภาพอื่นๆ

เดชา บุญค้ำ (2531:4-1) ได้แบ่งประเภทของย่านและที่รวมกิจกรรมได้ออกเป็น 6 ประเภท

2.3.7.1.1 ย่านประวัติศาสตร์ ส่วนมากจะเป็นย่านที่มีโบราณสถาน พระราชวัง วัดที่สำคัญในอดีต เป็นย่านที่มีความสำคัญในทางประวัติศาสตร์

2.3.7.1.2 ย่านพาณิชย์ เป็นย่านที่มีความสำคัญทางด้านเศรษฐกิจของเมือง เป็นย่านค้าขายแลกเปลี่ยนสินค้า

2.3.7.1.3 ย่านเจริญรมย์ เป็นย่านที่มีสถานบริการให้ความบันเทิงเจริญรมย์อยู่รวมๆกัน จนกลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวของเมืองไป

2.3.7.1.4 ย่านอุตสาหกรรม เป็นย่านที่มีการประกอบอุตสาหกรรม โดยมากจะเป็นอุตสาหกรรมประเภทเดียวกันจนกลายเป็นย่านอุตสาหกรรมที่รองรับการท่องเที่ยวได้

2.3.7.1.5 ย่านที่พักอาศัย ที่มีความสำคัญเกี่ยวข้องกับกับการท่องเที่ยวจะเป็นย่านที่พักอาศัยของชนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งที่มีศิลปวัฒนธรรม

2.3.7.1.6 ย่านสถานที่ราชการ เป็นย่านที่มีอาคารสถานที่ราชการ เช่น ศาลากลางจังหวัด สถานีตำรวจ ศาล เหล่านี้มาอยู่ในบริเวณเดียวกัน

2.3.7.2 ที่ว่างโล่ง

เดชา บุญค้ำ (2531:5-1) ได้ให้ความหมายของ “ที่ว่างโล่ง”

2.3.7.2.1 ที่ว่างโล่งประเภทสวนหย่อม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการทำงานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สวนขนาดเล็กซึ่งไม่มีการเข้าไปใช้งานมาก หรือมีแต่เพียงเล็กน้อยแต่จะมีประโยชน์ในแง่ของการตกแต่ง เพื่อความร่มรื่นสวยงามของเมืองมากกว่า ทั้งนี้เนื่องมาจากขนาดของพื้นที่ที่มีความกว้างขวางไม่มากพอ ที่จะเอื้ออำนวยให้เกิดกิจกรรมต่างๆ สวนหย่อมจัดว่าเป็นพื้นที่ว่างโล่งของเมือง และเป็นส่วนที่ตกแต่งเมืองให้เกิดความสวยงามเป็นระเบียบเรียบร้อย เป็นส่วนที่เพิ่มพื้นที่สีเขียวเพิ่มความร่มรื่นให้กับถนนและทางเท้า

ประเภทสวนหย่อมสามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ๆคือ

(1) สวนหย่อมตกแต่งเพื่อความสวยงาม

บริเวณที่มีขนาดเล็กหรือการเข้าถึงลำบาก ทำให้พื้นที่ไม่เหมาะแก่การเข้าไปใช้สอย เช่น เกาะกลางถนน วงเวียน อนุสาวรีย์ หัวมุมสี่แยก เป็นต้น พื้นที่เหล่านี้ไม่เหมาะให้คนเข้าไปใช้พื้นที่การออกแบบจึงเน้นในเรื่องของการใช้ในการมองเห็นเป็นส่วนประกอบสีเขียวของภูมิทัศน์เมืองบริเวณนั้น

(2) สวนหย่อมที่สามารถใช้งานได้

ในกรณีพื้นที่เล็กๆเหล่านี้มีสภาพอำนวยให้ใช้งานได้บ้าง เช่น เกาะกลางถนนที่มีขนาดกว้างใหญ่และถนนโดยรอบมีการสัญจรเบาบาง พื้นที่ระหว่างอาคารต่างๆ อาจใช้เป็นที่นั่งพักผ่อน หรืออาจใช้เป็นสนามเด็กเล่นขนาดเล็กได้

2.7.7.2.2 ลานกิจกรรม

บริเวณเปิดโล่งกลางแจ้งซึ่งเป็นคาดแจ้งถูกล้อมรอบหรือล้อมอยู่เพียงบางส่วนด้วยอาคาร ลานนี้อาจคาดคิดด้วยวัสดุต่างๆกัน เช่น พื้นคอนกรีต พื้นปูอิฐ พื้นปูหิน พื้นปูกระเบื้องลานนี้เป็นบริเวณซึ่งแยกขาดจากการสัญจรด้วยรถยนต์ จากอาคารจอดรถ จะเป็นบริเวณสำหรับการพักผ่อนหย่อนใจของผู้คน นักท่องเที่ยว หรือบริเวณที่เกิดกิจกรรมต่างๆ

ประเภทของลาน

(1) ใช้เพื่อการสัญจรหรือเป็นทางเข้า

ได้แก่ ลานด้านหน้าของอาคารหรือกลุ่มอาคารขนาดใหญ่ ที่มีความสำคัญใช้เป็นพื้นที่รวมกลุ่มผู้คนก่อนและหลังการเข้าไปในอาคาร ซึ่งควรคำนึงถึงทิศทางของคนเป็นสำคัญ โดยเฉพาะทิศทางของคนเดินเท้าเข้าสู่ตัวอาคาร เช่น ลานหน้าอาคารพิพิธภัณฑ์ ลานวัด นอกจากนั้นลานด้านหน้าทางเข้าอาคารนี้ยังจะช่วยให้ตัวอาคารมีความเด่นชัดขึ้น

(2) ใช้เพื่อการพบปะสังสรรค์

เพื่อการรวมกลุ่มกันทางสังคม ส่วนใหญ่ตำแหน่งของลานประเภทนี้จะอยู่ในจุดที่มีผู้คนผ่านเป็นจำนวนมาก หรือเป็นจุดรวมของทางเท้าสายสำคัญ เช่น ลานในบริเวณร้านค้า ร้านขายของที่ระลึก

(3) ใช้เพื่อพักผ่อนหย่อนใจ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ทั้งในรูปแบบของการพักผ่อนแบบสงบ ซึ่งได้แก่การนั่งเล่น เดินเล่น นั่งคุยกันหรือในรูปแบบของการพักผ่อนแบบออกกำลังกาย

(4) ใช้เพื่อประโยชน์ทางการมองเห็น

ลานประเภทนี้ไม่ได้มีจุดประสงค์หลักเพื่อการใช้งานทางกายภาพ แต่จัดทำขึ้นเพื่อการมองเห็นช่วยเสริมหรือเน้นอาคาร ลานประเภทนี้อาจมีส่วนที่เป็นพื้นสนามหญ้าหรือสระน้ำ

(5) ใช้เพื่อประโยชน์หลายอย่าง

ส่วนมากแล้ว ลาน มักจะมีการใช้งานหลายอย่าง ประเภท มากกว่าที่จะมีการใช้สอยอย่างใดอย่างหนึ่งเพียงอย่างเดียว เช่น ลานในกลุ่มอาคารศูนย์แสดงศิลปวัฒนธรรม ซึ่งเป็นทั้งจุดนัดพบ และเป็นจุดที่จะกระจายนักท่องเที่ยวเข้าสู่ตัวอาคารแล้ว ยังมีกิจกรรมเกิดขึ้นอีกอย่าง คือ การแสดงศิลปะกลางแจ้ง เป็นต้น

2.7.7.2.3 บ่อน้ำ สระน้ำ แม่น้ำลำคลอง

บ่อน้ำ สระน้ำ คูน้ำที่มีอยู่ตามธรรมชาติ จัดเป็นพื้นที่ว่างโล่งประเภทหนึ่งซึ่งมีประโยชน์ใช้สอยในการใช้เป็นที่พักผ่อนหย่อนใจของประชาชนในท้องถิ่นนั้น และกลายเป็นสิ่งดึงดูดใจนักท่องเที่ยวอีกประการหนึ่ง นอกจากการใช้สอยเพื่อเล่นกีฬาทางน้ำ การเป็นทิวทัศน์ที่สวยงาม เป็นความน่าสนใจของบริเวณแล้ว ยังอาจมีประโยชน์ใช้สอยอื่นแฝงอยู่ด้วย เช่น เป็นบริเวณบ่อรับน้ำเพื่อช่วยป้องกันน้ำท่วม หรือเป็นแหล่งเก็บน้ำไว้ใช้หน้าแล้ง

2.3.7.3 เส้นทางสัญจร

2.3.7.3.1 การเข้าถึง

การเข้าถึง ได้แก่ การที่บุคคลใดบุคคลหนึ่งหรือกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง ได้เดินทางเข้าสู่บริเวณที่เป็นจุดหมายปลายทาง บริเวณดังกล่าวนี้ควรมีลักษณะเชื่อเชิดมีความประทับใจ

ประเภทของการเข้าถึง

การเข้าถึงสามารถแบ่งออกเป็น 2 ระดับ คือ

(1) การเข้าถึงตัวเมือง

ในกรณีที่นักท่องเที่ยวเดินทางเข้าสู่ตัวเมืองโดยรถโดยสาร รถไฟ เรือ หรือเครื่องบิน สถานีจะเป็นจุดแรกที่นักท่องเที่ยวจะได้พบเห็น จึงเป็นจุดที่มีความสำคัญทั้งในแง่ของการบริการและให้ความประทับใจแรกเริ่มต่อนักท่องเที่ยว

(2) การเข้าถึงจุดสนใจ

บริเวณที่ถือว่าเป็นบริเวณเข้าถึงจุดสนใจได้แก่ ประตูทางเข้า ลานใกล้ที่จอดรถ ลานหน้าทางเดินเข้าสู่สถานี ซึ่งเป็นจุดเริ่มแรกที่นักท่องเที่ยวเตรียมตัวก่อนจะเข้าชมสถานีต่อไป

2.3.7.3.2 เส้นทางนักท่องเที่ยว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เส้นทางนักทัศนอาจรที่จะกล่าวถึงนี้ได้แก่ แนวทางการสัญจรที่กำหนดขึ้นสำหรับนักท่องเที่ยว เพื่อให้สามารถพบเห็นหรือเข้าชมจุดที่น่าสนใจตามแหล่งท่องเที่ยวต่างๆได้ง่าย สะดวก ปลอดภัย ได้รับความรู้และความเพลิดเพลินจากการใช้เส้นทางที่จัดทำขึ้น สำหรับนักท่องเที่ยว

ประเภทของเส้นทางนักสัญจร

(1) ทางเดินเท้า

ซึ่งเป็นวิธีท่องเที่ยวที่จะใช้ได้สำหรับเกือบจะทุกเมือง เป็นวิธีค่อนข้างอิสระ สะดวกดีสำหรับนักท่องเที่ยวทั้งกลุ่มย่อยและกลุ่มใหญ่ ทั้งนี้เพราะการเดินทางนี้ไม่ต้องมีตารางหรือกำหนดเวลาที่แน่นอน นักท่องเที่ยวสามารถหยุดแวะตามจุดที่สนใจได้ตามใจชอบและนานเท่าไรก็ได้

(2) ทางรถยนต์หรือรถโดยสาร

เส้นทางนี้อาจจัดขึ้นโดยเป็น “เส้นทางชมวิว” หรือเป็นเส้นทางที่มีจุดแวะพักตามทางไปเป็นระยะๆ โดยจัดให้มีที่จอดรถ จัดศาลาที่พักและอื่นๆตามจุดพักเหล่านั้น

(3) ทางจักรยาน

เป็นวิธีที่เหมาะสมสำหรับการท่องเที่ยวในบริเวณซึ่งค่อนข้างจะเป็นธรรมชาติ ผจญภัย เป็นเสมือนการออกกำลังกายไปในตัว แต่จะมีข้อจำกัดสำหรับเด็กเล็กและผู้สูงอายุทางจักรยานนี้ จะต้องให้เกิดความปลอดภัยแก่ผู้ขับขี่โดยแยกออกจากการสัญจรทางรถยนต์ หรือทางเท้าด้วยวิธีการตีเส้นแบ่งช่อง เป็นทางจักรยาน

(4) ทางเรือหรือแพ

เหมาะสำหรับพื้นที่ที่เป็นแม่น้ำหรือลำคลอง สามารถใช้เป็นเส้นทางสัญจรได้ และมีแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจอยู่ตามริมน้ำ ริมทะเลด้วย เช่น จังหวัดกาญจนบุรีมีจุดที่น่าสนใจคือ สะพานข้ามแม่น้ำแคว เป็นต้น

(5) รถไฟหรือรถราง

เช่นรถรางสำหรับขึ้นยอดเขาเพื่อชมวิวที่วิทัศน์ ทำให้นักท่องเที่ยวตื่นตื่นกับบรรยากาศแปลกใหม่ รถราง รถไฟที่จัดขึ้นเฉพาะย่าน เช่น ย่านเมืองโบราณ ย่านชุมชนชาวจีน

(6) พาหนะอื่นๆ

เช่น รถม้า เป็นพาหนะที่ได้บรรยากาศที่พิเศษแปลกไปกว่าการสัญจรปกติ แต่จะต้องระมัดระวังการขัดแย้งกับระบบสัญจรอื่นๆ ของเมืองด้วย การใช้รถม้าที่จังหวัดลำปางเป็นจุดดึงดูดความสนใจแก่นักท่องเที่ยวได้ดี จนกลายเป็นเอกลักษณ์พิเศษของเมืองไปแล้ว

2.3.7.3.3 ถนน

ถนนเป็นองค์ประกอบสำคัญของเมืองทำหน้าที่เชื่อมโยงส่วนต่างๆของเมืองเข้าด้วยกัน และยังเป็นส่วนเชื่อมโยงเมืองเข้ากับระบบสัญจรไปยังที่อื่นๆของประเทศอีกด้วย

ประเภทต่างๆของถนนในเมืองถนนแบ่งออกเป็น 5 ระดับด้วยกัน คือ

(1) ถนนสายประธาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ได้แก่ถนนเชื่อมระหว่างเมือง เป็นถนนสายใหญ่ รถสามารถแล่นด้วยความเร็วสูง มีความกว้างมากกว่าถนนประเภทอื่น

(2) ถนนสายหลัก

ได้แก่ ถนนที่เป็นหลักของเมือง ตัดผ่านพื้นที่ส่วนใหญ่ของตัวเมือง มีรถสัญจรไปมามากกว่าสายอื่น

(3) ถนนสายรอง

ได้แก่ ถนนที่แยกย่อยออกจากถนนสายหลักของเมือง การสัญจรหนาแน่นรองลงมาจากถนนสายหลัก

(4) ถนนสายย่อย

ถนนที่แยกออกจากถนนสายรอง มีการสัญจรหนาแน่นปานกลางถึงเบาบาง

(5) ถนนทางเข้า

แยกเข้าสู่สถานที่ต่างๆมีการสัญจรเบาบางกว่าถนนประเภทอื่นๆ

2.3.7.3.4 ทางเดินเท้า

ทางเดินเท้ามีหน้าที่หลักเช่นเดียวกับถนน คือ รองรับการสัญจร และมีความสำคัญมากทัดเทียมกับถนน ทางเท้าอาจเป็นทางเดินที่ขนานไปกับแนวถนนก็ได้ หรืออาจแยกต่างหากจากแนวถนนก็ได้

ประเภทต่างๆของทางเดินเท้า

(1) ทางเท้าขนานไปกับหัวถนน

ได้แก่ทางเท้าที่อยู่ขนานสองข้างทางของแนวถนนของเมือง เป็นทางเท้าที่มีการสัญจรหนาแน่น หากเป็นทางเท้าในถนนสายหลักและมีถนนสายรอง

(2) ทางเท้าชนิดที่เป็นทางลัด

ได้แก่ทางเท้าที่มักเป็นที่รู้จักเฉพาะกลุ่ม ลัดไปตามซอยหรือด้านหลังอาคารหรือริมแม่น้ำ อันที่จริงแล้วทางลัดเหล่านี้อาจได้รับการส่งเสริมให้อยู่ในระบบทางเท้าของเมือง

(3) ทางเท้าระหว่างอาคารพาณิชย์

คือ บริเวณที่คนสามารถเดินตัดต่อกันได้ทั้งบริเวณ โดยไม่มีการสัญจรทางรถเข้าไปยุ่งเกี่ยว และยังสามารถใช้เป็นทางลัด จากการเดินตามแนวถนนในเมืองได้

(4) ทางเท้าชั่วคราว

ได้แก่ การปิดถนนบางสายในวันพิเศษเพื่อใช้เป็นทางเดินเท้า หรือเพื่อกิจกรรมนันทนาการ

2.3.7.3.5 ทางจักรยานและที่จอดรถจักรยาน

ทางจักรยานสำหรับนักท่องเที่ยว มีข้อดี คือ การจัดบริการทำได้ง่าย ลงทุนไม่มากนัก ใช้พื้นที่ในการสัญจรไม่มาก เป็นการเดินทางที่ไม่ก่อให้เกิดมลภาวะใดๆ ทั้งในเรื่องของเสียง ฝุ่น ควันและอากาศเป็นพิษ รวมทั้งเป็นการประหยัดพลังงาน ได้ออกกำลังกาย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประเภทต่างๆของทางจักรยาน

(1) ทางจักรยานที่แยกออกจากทางเดินเท้าโดยสมบูรณ์

ใช้กับบริเวณที่มีการสัญจรด้วยจักรยานค่อนข้างถี่และเป็นจำนวนมาก และควรพยายามหลีกเลี่ยงการมีจุดตัดและข้ามกันของทางเดินกับถนนด้วย

(2) ทางจักรยานที่แยกออกจากทางคนเดินหรือทางรถยนต์ในระดับปานกลาง

การใช้งานน้อยกว่าชนิดแรกและมีจุดตัดหรือจุดข้ามกับทางสัญจรอื่นๆสามารถมีได้

(3) ทางจักรยานที่ใช้เส้นทางร่วมกับทางเดินรถหรือทางเดินเท้า

โดยอาจจะใช้สีหรือเครื่องหมายบอกให้ทราบถึงบริเวณที่จัดเป็นทางจักรยาน

2.3.7.3.6 ที่จอดรถ

การจัดที่จอดรถให้มีความสะดวก ไม่สับสนวุ่นวายเป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่งของการจัดภูมิทัศน์เมือง เพราะการจอดรถไม่มีระเบียบ ความไม่สะดวกในการจอดรถความสับสนวุ่นวายของยวดยานที่จะจอดและที่จะผ่านไป ถือเป็นสิ่งที่ทำให้เมืองหมดความน่าประทับใจอย่างหนึ่ง

ประเภทต่างๆของที่จอดรถ

ที่จอดรถแบ่งออกเป็น 4 ประเภท คือ

(1) ที่จอดรถชั่วคราว

ได้แก่ ที่จอดรถส่งคน ส่งของ ที่จอดรถประจำทาง รถรับจ้าง ในแนวถนนที่มีความกว้างมากพอที่จะมีช่องจอดได้

(2) ที่จอดรถริมถนน

คือการจอดรถในช่องจอดที่อยู่ในแนวถนน ส่วนใหญ่มักเป็นการจอดแบบจอดขนานไปกับแนวถนน เนื่องจากสามารถเข้าและออกได้สะดวกรวดเร็วกว่าวิธีจอดแบบอื่นๆ

(3) ที่จอดรถนอกแถวถนน

คือที่จอดรถที่เตรียมบริเวณไว้เพื่อการจอดรถโดยเฉพาะโดยมีทางเข้าออกเชื่อมต่อกับแนวถนน

(4) อาคารจอดรถ

ได้แก่ การจัดสร้างอาคารมีชั้นสำหรับจอดรถซ้อนกันได้เป็นชั้นๆ มักใช้กับเมืองที่มีพื้นที่น้อยต้องการใช้พื้นที่ที่มีอยู่เพื่อการใช้สอยอื่นๆ

2.3.7.3.7 ทางเรือ

ในเมืองที่มีแม่น้ำหรือลำคลองขนาดใหญ่ การสัญจรทางน้ำอาจเป็นสิ่งสำคัญในระดับเมือง การสัญจรนี้อาจใช้ได้เป็น 2 กรณี คือ การใช้ทางน้ำในการสัญจรไปมา และการใช้เส้นทางน้ำในการทัศนจร เช่น การชมเมือง

2.3.7.3.8 อื่นๆ เช่น สามล้อ รถราง กระเช้าลอยฟ้า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ในจังหวัดต่างๆมักมีพาหนะรับจ้าง ในลักษณะเฉพาะถิ่น เช่น รถสามล้อ รถม้า รถจักรยานยนต์รับจ้าง บางประเภทเป็นลักษณะพิเศษที่นักท่องเที่ยวสนใจและเป็นเฉพาะถิ่นที่ดี เช่น รถสามล้อและรถม้า

2.4 การวางผังการ และการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวองค์ประกอบสำคัญในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

แนวคิดวัฒนธรรมชุมชนมีความชัดเจนในการมองเห็นคุณค่าของชุมชนดังปรากฏในแนวทางพัฒนาวัฒนธรรมชุมชนในสังคมไทยของ ฉัตรทิพย์ นาถสุภา ได้เสนอแนวคิด 6 ข้อ

1. เน้นการพัฒนาแบบกลุ่มซึ่งสอดคล้องกับวัฒนธรรมชุมชนดั้งเดิมของคนไทยซึ่งไม่คำนึงการแข่งขันระหว่างปัจเจกชน
2. ปลุกจิตสำนึกแบบชุมชนในด้านความรัก ความสามัคคี ความภาคภูมิใจในท้องถิ่น
3. มีกระบวนการผลิตซ้ำจิตสำนึกชุมชนไทยผ่านปัญญาชนของท้องถิ่น นักวิชาการในเมือง นักพัฒนาและผู้อาวุโสในชุมชนเพื่อสืบทอดจิตสำนึกของชุมชนต่อไป
4. มีกลุ่มชาวบ้านในรูปของการจัดองค์กร เช่น สหกรณ์ สมาพันธ์ เพื่อให้มีอำนาจต่อรองกับองค์กรภายนอก
5. มีการประสานวัฒนธรรมระหว่างกลุ่มต่างๆ เพื่อสร้างเครือข่ายในการแลกเปลี่ยนและเรียนรู้ซึ่งกันและกัน
6. มีความสัมพันธ์และใกล้ชิดกับธรรมชาติโดยช่วยกันอนุรักษ์ปกป้องธรรมชาติเพื่อคงความสามารถในการพึ่งตนเองของชุมชน

วัฒนธรรมชุมชนมีความหมายในการเสริมสร้างศักยภาพของชุมชนท้องถิ่นโดยอาศัยความรู้และภูมิปัญญาที่สั่งสมกันมาเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิตและการพัฒนาชีวิต รวมถึงการปฏิเสธในอำนาจของรัฐและเศรษฐกิจแบบทุนนิยมที่จะเข้ามาครอบงำทางความคิด ภูมิปัญญาและวิถีชีวิตของชุมชน แนวคิดวัฒนธรรมชุมชนมีความชัดเจนในการมองเห็นคุณค่าของชุมชน ดังปรากฏในแนวทางพัฒนาวัฒนธรรมชุมชนในสังคมไทย ของ ฉัตรทิพย์ นาถสุภาได้เสนอแนวคิด 6 ข้อ

1. เน้นการพัฒนาแบบกลุ่มซึ่งสอดคล้องกับวัฒนธรรมชุมชนดั้งเดิมของคนไทยซึ่งไม่คำนึงถึงการแข่งขัน ระหว่างปัจเจกชน
2. ปลุกจิตสำนึกแบบชุมชนในด้านความรัก ความสามัคคี ความภาคภูมิใจในท้องถิ่น
3. มีกระบวนการผลิตซ้ำจิตสำนึกชุมชนโดยผ่านปัญญาชนของท้องถิ่น นักวิชาการในเมือง นักพัฒนาและผู้อาวุโสในชุมชน เพื่อสืบทอดจิตสำนึกของชุมชนต่อไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4. มีกลุ่มชาวบ้านในรูปของการจัดองค์กร เช่น สหกรณ์ สมาพันธ์ เพื่อให้มีอำนาจต่อรองกับองค์กรภายนอก

5. มีการประสานวัฒนธรรมระหว่างกลุ่มต่าง ๆ เพื่อสร้างเครือข่ายในการแลกเปลี่ยนและเรียนรู้ซึ่งกันและกัน

6. มีความสัมพันธ์และใกล้ชิดกับธรรมชาติโดยช่วยกันอนุรักษ์ปกป้องธรรมชาติเพื่อคงความสามารถในการพึ่งตนเองของชุมชน

วัฒนธรรมชุมชนมีความหมายในการเสริมสร้างศักยภาพของชุมชนท้องถิ่นโดยอาศัยความรู้และภูมิปัญญาที่สั่งสมกันมาเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิตและการพัฒนาชีวิตรวมถึงการปฏิเสธอำนาจของรัฐและเศรษฐกิจแบบทุนนิยมที่จะเข้ามาครอบงำทางความคิด ภูมิปัญญาและวิถีชีวิตของชุมชนแนวคิดวัฒนธรรมของชุมชนของฉัตรทิพย์ นาถสุภา(ฉัตรทิพย์ 2537, 2540) ให้ความสำคัญว่า ชุมชนหมู่บ้าน ว่าเป็นองค์กรที่มีพลัง หมู่บ้านไทยยังมีพลังยึดเหนี่ยวกันไว้แม้จะถูกแรงกระแทกจากภายนอก ทั้งนี้เป็นผลมาจาก

1. ระบบเศรษฐกิจแบบยังชีพซึ่งจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจระหว่างสมาชิกในชุมชนทำให้เกิดระบบความสัมพันธ์แบบเครือญาติพึ่งพากัน

2. ความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติและ

3. ลักษณะพิเศษของรัฐศักดินาไม่เข้าใจและได้เข้าไปจัดการกระบวนการผลิตในระดับหมู่บ้าน โดยการบริหารการปกครองในอดีตให้ความสำคัญเพียงหมู่บ้านทำหน้าที่ส่งส่วยให้ตามที่ต้องการเท่านั้น ทำให้ระบบกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินดำรงอยู่ ระบบร่วมในทรัพย์สินคือเป็นหัวใจของชุมชน

นอกจากนี้ยังพบแนวคิดทุนวัฒนธรรมของบูดีเยอร์ (1983) กล่าวว่าทุนวัฒนธรรมที่ปรากฏอยู่มี 3 รูปแบบกล่าวคือ 1) ใน embodied state เป็นสิ่งที่ฝังอยู่ในตัวคนและกลุ่มคนมาอย่างยาวนาน ได้แก่ ความคิด จินตนาการ ความคิดริเริ่มและความเชื่อ 2) ใน objectified state เป็นสิ่งที่ป็นรูปธรรม ในรูปแบบของสินค้าวัฒนธรรม เช่น รูปภาพ หนังสือ สิ่งก่อสร้าง สถานที่ที่เป็นมรดกโลก 3) institutionalization state หรือความเป็นสถาบันซึ่งสามารถทำให้เกิดความเป็นรูปธรรม เช่น กติกา การยอมรับที่หลากหลาย ๆ คนเห็นร่วมกัน เช่น การยอมรับในสถาบันพระมหากษัตริย์ วัดและโรงเรียน การศึกษาวัฒนธรรมของบูดีเยอร์จะไม่เน้นคำตอบในเชิงเศรษฐศาสตร์หากแต่ได้ให้ความสำคัญในการศึกษาทรัพยากรบุคคล จิตสำนึกในศักดิ์ศรีและอำนาจแห่งตน การสร้างวัฒนธรรมที่มีการเท่าเทียมกัน แนวคิดทุนวัฒนธรรมของ อมรา พงศาพิชญ์ เป็นส่วนหนึ่งของทุนทางสังคม สังคมไทยเป็นสังคมที่เปิดกว้าง ยอมรับวัฒนธรรมและสิ่งใหม่จากภายนอกและสามารถนำสิ่งใหม่มาผสมผสานกับสิ่งเก่าที่มีอยู่แล้วปรับให้เข้ากับวิถีชีวิตไทยได้ตลอดเวลาทำให้มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม ดังนั้นในการศึกษาทุนวัฒนธรรมเป็นการศึกษาที่มีความละเอียดอ่อนการมองวัฒนธรรมเป็นทุนทางสังคมซึ่งไม่สามารถวัดได้ในเชิงปริมาณ ทั้งนี้เพราะ ทุนทางวัฒนธรรม คือ วิถีชีวิตที่จะต้องศึกษาครอบคลุมทั้งบริบททางสังคมและเงื่อนไขวิถีชีวิต

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.5 ระบบสาธารณสุขปโภคพื้นฐานเพื่อการท่องเที่ยว

ระบบโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการท่องเที่ยว การบริการพื้นฐานต่างๆที่จำเป็นต่อการท่องเที่ยวซึ่งมีอยู่ในพื้นที่นั้นๆ ที่นักท่องเที่ยวสามารถใช้บริการ เช่น ระบบไฟฟ้า ประปา สถานพยาบาล สถานีตำรวจ ศูนย์บริการผู้มาเที่ยว ที่นั่งพักผ่อนรอพบกลุ่มผู้มาเที่ยว ห้องน้ำสาธารณะ ถังขยะ ป้ายบอกทาง ร้านอาหาร เป็นต้น สถาบันวิถีใหม่ คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (สื่อการเรียนรู้ด้วยตนเองจากนวัตกรรมการท่องเที่ยวไทย. 2550: เล่มที่ 12) ได้กล่าวไว้ว่า “น้ำไหล ไฟสว่าง ทางดี” เป็นตัวบ่งชี้คุณภาพชีวิตของคนในชุมชนและบ่งบอกถึงความสำคัญของระบบสาธารณสุขปโภค สาธารณูปการ หรือที่เรียกว่า “โครงสร้างพื้นฐาน” ของชุมชน

2.5.1 ระบบโครงสร้างพื้นฐาน

ระบบโครงสร้างพื้นฐานหมายถึง สิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานต่างๆ ได้แก่ถนน สะพาน ทางเดินเท้า ชลประทาน ระบบไฟฟ้า โทรคมนาคม ที่เทศบาล ตำบลให้บริการแก่ประชาชนโดยองค์การบริหารส่วนตำบลมีภารกิจที่ต้องหาแนวทางในการพัฒนาเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่และรองรับการเจริญเติบโตของชุมชนในอนาคตการพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นมีดังนี้

2.5.1.1 การมีถนนโครงข่ายเชื่อมระหว่างชุมชนในเขตเทศบาลและตำบลข้างเคียงเพื่อใช้ในการขนส่งและสัญจรติดต่อกันในด้านอื่นๆ

2.5.1.2 การมีสะพานสำหรับข้ามแม่น้ำ ถ้าคลองอย่างเพียงพอ

2.5.1.3 การมีทางเท้าให้ประชาชนเพื่อความปลอดภัยในการสัญจรทางเท้า

2.5.1.4 การมีระบบชลประทานอย่างเพียงพอต่อการทำเกษตรกรรม

2.5.1.5 การมีระบบไฟฟ้าที่เพียงพอต่อความต้องการของประชาชนและไฟฟ้าแสงสว่างสาธารณะที่เพียงพอเพื่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

2.5.1.6 การมีระบบประปาที่สะอาด ปลอดภัยและเพียงพอต่อการอุปโภคและบริโภค

2.5.1.7 การมีระบบโทรคมนาคมที่ทั่วถึงและเพียงพอสำหรับประชาชนในพื้นที่เพื่อให้ทันต่อข้อมูลข่าวสารที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในยุคปัจจุบันและอนาคต

การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เพื่อเอื้ออำนวยความสะดวกเป็นอยู่ที่ดีและประโยชน์สุขของสังคม ตามนโยบายและแผนพัฒนาที่ปรับเปลี่ยนโดยมูลเหตุจากปัจจัยภายใน และนอกประเทศ อาทิวิกฤติเศรษฐกิจ ภัยพิบัติ และตระหนักในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมขณะเดียวกัน ยังจำเป็นต้องบำรุงรักษา หรือขยายขีดความสามารถโครงสร้างพื้นฐานเดิมให้ใช้งานได้ และเกิดประโยชน์สูงสุด โครงสร้างพื้นฐานในอนาคตต้องมุ่งใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม และยั่งยืน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สาธารณูปโภค (Public Utilities) คือการประกอบบริการเพื่อประโยชน์แก่ประชาชนทั่วไป เช่น ไฟฟ้า น้ำประปา โทรคมนาคม ถนน รถไฟ สาธารณูปการ (Public Facilities) โดยประเภทของงาน สาธารณูปโภคแบ่งได้ดังนี้

1. ด้านระบบไฟฟ้าเป็นงานบริการด้านวิศวกรรมสร้างโครงข่ายวางระบบไฟฟ้าให้ประชาชนได้ใช้ถึงบ้าน
2. ด้านระบบน้ำประปาเป็นงานบริการด้านน้ำเพื่อให้ได้อย่างทั่วทุกพื้นที่
3. ด้านโทรคมนาคมเป็นการสร้างโครงข่ายด้านสื่อสารเพื่อความสะดวกติดต่อสื่อสารต่อกัน
4. ด้านถนนเป็นงานด้านคมนาคมเพื่อความสะดวกในการไปมาหาสู่กันและการขนส่งสินค้า
5. ด้านรถไฟเป็นงานบริการด้านคมนาคมขนส่งอีกด้านหนึ่ง

สาธารณูปการ หมายถึงบริการเพื่อสาธารณะซึ่งดำเนินการโดยองค์กรของรัฐหรือเอกชนโดยการควบคุมของรัฐบาลซึ่งได้แก่บริการในเรื่องเคหะการ การศึกษา ศาสนา วัฒนธรรม การอนามัย ความปลอดภัยสันติภาพ และบริการอื่น ๆ ตามความต้องการของประชาชนและเป็นกิจการที่ไม่หวังผลกำไรโดยประเภทของสาธารณูปการมีหลายประเภทและชนิด ซึ่งพอจะสรุปผลได้ดังนี้

1. การบริการ ได้แก่ ศาล ศาลากลางเทศบาล สถานที่ราชการอื่น ๆ เช่น ที่ทำการไปรษณีย์ สำนักงานแรงงาน
2. วัฒนธรรม ได้แก่ ห้องสมุด พิพิธภัณฑ์ ศูนย์ศิลปวัฒนธรรม โรงละคร ห้องฟ้าจำลอง
3. การศึกษา ได้แก่ โรงเรียน วิทยาลัย และมหาวิทยาลัย
4. การอนามัย ได้แก่ โรงพยาบาลสถานอนามัย ศูนย์สาธารณสุข
5. เคหะการ ได้แก่ โครงการเคหะการ
6. สันติภาพ ได้แก่ สวนสาธารณะสนามกีฬา

2.5.2 สิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการท่องเที่ยว

สิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว (Facility) หมายถึงบริเวณพื้นที่และโครงสร้างหรือสิ่งปลูกสร้างต่างๆที่สร้างขึ้นเพื่อรองรับกิจกรรมของผู้มาเยือนและกิจกรรมในการบริหารจัดการพื้นที่ การกำหนดให้มีแนวทางการดำเนินงานการจัดการสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่ออนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

2.5.2.1 มีป้ายบอกสถานที่ท่องเที่ยว ทั้งถนนหลัก ถนนสายรองเป็นระยะรวมทั้งทำป้ายบอกชื่อสถานที่ ชื่อพื้นที่ไม้ และจัดให้มีที่พักริมทาง

2.5.2.2 จัดที่พักที่มีความสะอาดเป็นสัดส่วน มีอุปกรณ์อำนวยความสะดวก สามารถที่ใช้งานได้อย่างเหมาะสม

2.5.2.3 มีสถานที่ประกอบอาหารเป็นสัดส่วน สะอาดถูกสุขลักษณะจัดให้มีการแยกขยะมีบ่อน้ำทิ้ง มีการควบคุมแมลงรบกวนและแมลงนำโรคที่ถูกต้อง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.5.2.4 วางแผนจัดการท่องเที่ยวในชุมชนและจัดทำทะเบียนสมาชิกที่มีความพร้อมในการให้บริการ โดยมีกรอบรม ศึกษาดูงานเพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในชุมชน

2.5.2.5 จัดให้มีศูนย์บริการข้อมูลการท่องเที่ยวชุมชนเพื่อบริการนักท่องเที่ยวด้านการแนะนำสถานที่ทั่วไปของแหล่งท่องเที่ยวและข้อปฏิบัติในการท่องเที่ยวชุมชน
 สิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว หมายถึง เป็นสรรพสิ่งที่รองรับการเดินทางท่องเที่ยวเพื่อให้เกิดการเดินทางท่องเที่ยวเป็นไปด้วยความสะดวกสบายและปลอดภัยแบ่งได้เป็น2ประเภทใหญ่ๆ

1. สิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวโดยตรง เป็นสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นเพื่อรองรับการเดินทางที่เข้ามาเที่ยวของนักท่องเที่ยวโดยเฉพาะประกอบด้วย 2 ประเภท คือ การอำนวยความสะดวกด้านการเข้าออกประเทศ ได้แก่ สิ่งอำนวยความสะดวกด้านการขนถ่ายกระเป๋าเดินทาง การตรวจตราหนังสือเดินทาง การตรวจค้นสิ่งของติดตัว การต่อวีซ่า และการให้บริการท่องเที่ยว เป็นการอำนวยความสะดวกในระหว่างการเดินทางของนักท่องเที่ยวโดยเฉพาะ ได้แก่ บริการขนส่งภายในแหล่งท่องเที่ยว บริการที่พักแรม บริการอาหารและบันเทิง บริการนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ และบริการจำหน่ายสินค้าที่ระลึก

2. สิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวโดยอ้อม เป็นสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวที่มีอยู่ในประเทศแล้ว แม้จะไม่มีนักท่องเที่ยว รัฐบาลก็ต้องมีสิ่งอำนวยความสะดวกเหล่านี้แก่ประชาชนของตนเอง เพื่อตอบสนองความต้องการพื้นฐานในการดำรงชีวิตประจำวัน ส่วนการให้บริการแก่นักท่องเที่ยวถือผลพลอยได้ ประกอบด้วย 3 ด้านคือ

2.1 สิ่งอำนวยความสะดวกด้านสาธารณูปโภคและสาธารณูปการที่จำเป็นต่อการยังชีพของประชาชน เพื่อให้ประชาชนได้รับความสะดวกสบายในความเป็นอยู่ และส่งผลเป็นประโยชน์ต่อนักท่องเที่ยวด้วย ได้แก่ การสื่อสาร การไฟฟ้า การประปา การคมนาคม การสุขภาพ การศึกษา และการสาธารณูปโภค เป็นต้น

2.2 สิ่งอำนวยความสะดวกด้านความปลอดภัย เป็นสิ่งที่อำนวยความสะดวกที่รัฐบาลให้ความปลอดภัยทั้งร่างกาย ทรัพย์สินและการเดินทางแก่ประชาชนและนักท่องเที่ยวด้วยการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมและความเดือดร้อนต่างๆ ที่จะเกิดขึ้น เช่น การโจรกรรม ปล้นชิงทรัพย์ การก่อความไม่สงบ และความปลอดภัยจากบริการการท่องเที่ยว เป็นต้น

2.3 สิ่งอำนวยความสะดวกด้านอื่นๆ ที่เป็นสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อส่งเสริมหรือสนับสนุนเพื่อเพิ่มความสะดวกสบายแก่นักท่องเที่ยว เช่น การบริการแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ การบริการเสริมความงาม และการบริการรักษาพยาบาล เป็นต้น

การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก โดยมุ่งเน้นการพัฒนาและปรับปรุงระบบโลจิสติกส์และสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการท่องเที่ยวกับประเทศเพื่อนบ้านและในภูมิภาค (แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ.2554:22) เพื่อเตรียมความพร้อมประเทศให้มีศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวทั้งในและต่างประเทศ รวมทั้งให้อำนาจความสะดวกแก่คนทุกกลุ่ม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.6 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.6.1 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

2.6.1.1 การเชื่อมโยงการท่องเที่ยวโครงข่ายความเชื่อมโยงในอนุภาครุ่มแม่น้ำโขง

(1) การท่องเที่ยวในแม่น้ำโขง เนื่องจากเป็นแม่น้ำที่ไหลผ่านพื้นที่ท่องเที่ยวหลักในภูมิภาคหลายแห่งได้แก่ เมืองเชียงแสน เมืองหลวงพระบาง เมืองหนองคาย/เวียงจันทน์ เมืองจำปาสัก/โขงเจียม

(2) โครงข่ายการพัฒนา East-West Corridor ด้านความเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจของภาค 4 ประเทศคือ เวียดนาม สปป.ลาว ไทย สาธารณรัฐสหภาพพม่า การพัฒนาในด้านต่างๆ จะส่งผลดี ต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวของพื้นที่โดยตรง

(3) โครงข่ายการพัฒนาและการท่องเที่ยว Bangkok-Vientiane-Hanoi อนุภาครุ่มจังหวัดมีบทบาทรองรับให้บริการด้านการท่องเที่ยวในด้านต่างๆ

(4) โครงข่ายการท่องเที่ยวในพื้นที่ โครงข่ายระหว่างจังหวัดเลย-ไชยะบุรี-หลวงพระบาง เป็นโครงข่ายใหม่ซึ่งมีแนวโน้มการพัฒนาในอนาคต และโครงข่ายระหว่างหนองคาย-เวียงจันทน์ ตลอดจนโครงข่ายใหม่บึงกาฬ-เมืองวินท์ ของเวียดนาม

2.6.1.2 โครงข่ายความเชื่อมโยงในอนุภาครุ่มจังหวัด ความเชื่อมโยงของสถานที่ท่องเที่ยวในอนุภาครุ่มจังหวัด มีโครงข่ายที่เชื่อมโยง เช่น

(1) เส้นทางเมืองมรดกโลก – ตามรอยพญานาค (2 วัน 1 คืน) จากอุดรธานี – มรดกโลกบ้านเชียง – เมืองคำชะโนด – อุทยานแห่งชาติภูเรือ – ผานาง ผาเก็ง – สูดานหอน 150 ล้านปี – วัดถ้ำกองเพล

(2) เส้นทางท่องเที่ยวเชื่อมโยง 4 จังหวัด อุดรธานี - หนองคาย - เลย - หนองบัวลำภู – อุดรธานี (3วัน 2 คืน) วันที่ 1 จากอุดรธานี วัดป่าบ้านค้อ อุทยานประวัติศาสตร์ภูพระบาท หลวงพ่อพระใส วัดโพธิ์ชัย ตลาดท่าเสด็จ ล่องเรือชมวิวทิวทัศน์สองฝั่งโขงที่วัดหาดโคก วันที่ 2 จากวัด โพธิ์ชัย วัดหินหมากเป้ง แก่งคุดคู้ ไร่อุ้งนุญ ภูเรือวโนทยาน วัดเนรมิตวิปัสสนา พระธาตุศรีสองรัก วันที่ 3 อุทยานแห่งชาติภูเรือ ผานาง ผาเก็ง ชมสูดาน

หอย 150ล้านปี วัดถ้ำกองเพลนอกจากนี้ สามารถจัดโปรแกรมการท่องเที่ยวสำหรับ

นักท่องเที่ยวอิสระและการท่องเที่ยวสำหรับนักท่องเที่ยวที่มากับบริษัทนำเที่ยว ซึ่งมีทั้งโปรแกรมการท่องเที่ยวเชิงผสมเป็นระยะเวลา 1- 2 คืน หรือ 3 วัน

2.6.1.2 แนวโน้มการพัฒนา : การพัฒนาการท่องเที่ยวของอนุภาครุ่มเน้นการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน

(Sustainable Tourism) โดยมีเป้าหมายสำคัญในการพัฒนา คือ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1. คุณภาพและความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อม
2. คุณภาพของประสบการณ์การท่องเที่ยว
3. การมีส่วนร่วมและคุณภาพชีวิตของประชาชนท้องถิ่น

โดยจังหวัดอุดรธานีเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวของอนุภาค เชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน จังหวัดเลยเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จังหวัดหนองบัวลำภูเป็นเส้นทางท่องเที่ยวศาสนา ประเพณี และวัฒนธรรม จังหวัดหนองคายและบึงกาฬ เป็นเส้นทางท่องเที่ยวเลียบลำน้ำโขง ซึ่งการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนจะมีองค์ประกอบที่สำคัญ ได้แก่ องค์ประกอบด้านแหล่งท่องเที่ยวและทรัพยากรท่องเที่ยว ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการด้านตลาดการท่องเที่ยว และด้านการบริหารจัดการ จากที่กล่าวมาทั้งหมด กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 จึงได้กำหนดตำแหน่งในการพัฒนา หรือจุดยืนทางยุทธศาสตร์ (Positioning) คือ “ศูนย์กลางการท่องเที่ยวอารยธรรมลุ่มน้ำโขง”

การดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวต้องอยู่ภายใต้ขอบเขตความสามารถในการรองรับของทรัพยากรท่องเที่ยว ในด้านต่างๆ เช่น สิ่งแวดล้อม สังคม วัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิตของชุมชน(ยุวดี นิรันดร์ตระกูล, 2549) การทำกิจกรรมทางการท่องเที่ยวโดยไม่คำนึงถึงขีดความสามารถในการรองรับจะนำความเสื่อมโทรมมาให้ทรัพยากรการท่องเที่ยว

การรักษาเอกลักษณ์/อัตลักษณ์ของชุมชน (ยุวดี นิรันดร์ตระกูล, 2549: หน้า 2) ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวจำเป็นต้องส่งเสริมรักษาวัฒนธรรม ประเพณี คุณค่า วิถีชีวิตท้องถิ่น ที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชนซึ่งเปรียบเป็นสัญลักษณ์ของชุมชนเองอีกทั้งยังเป็นการส่งเสริมให้เกิดความหลากหลายทางวัฒนธรรมของแต่ละท้องถิ่นให้เกิดความยั่งยืน

การเน้นการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย การจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนจำเป็นต้องมีฐานจากการมีส่วนร่วมของชุมชน(รศ.ดร. รัศมี ชูทรงเดช :2551) จะเห็นได้จากการเพิ่มการมีส่วนร่วมของชุมชนทำให้ชุมชนเกิดสำนึกของการเป็นเจ้าของมรดกทางวัฒนธรรมร่วมกัน นอกจากนี้การกระจายรายได้ที่เกิดจากการจัดการมรดกทางวัฒนธรรมไปสู่ชุมชนท้องถิ่นยังเสริมสร้างการมีส่วนร่วมให้ชุมชนท้องถิ่นอีกทาง การยกระดับจิตสำนึกในการอนุรักษ์ และปกป้องมรดกทางวัฒนธรรมของชุมชนสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวและนาพาให้เกิดการพัฒนาทางเศรษฐกิจ ชาวบ้านจะเต็มใจให้ความร่วมมือและมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยว

การกำหนดแนวทางการใช้ประโยชน์ การพัฒนาทรัพยากรของประเทศเพื่อตอบสนองความจำเป็นของประชาชนท้องถิ่น นักท่องเที่ยว ในช่วงเวลาปัจจุบันรวมทั้งต้องปกป้องสงวนรักษาและขยายโอกาสการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรท่องเที่ยว(สิ่งแวดล้อม ประเพณี ศิลปะ วัฒนธรรม วิถีชีวิตท้องถิ่น) ของลูกหลานในอนาคต

การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนมุ่งในการสร้างความยั่งยืนสู่ สังคม วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจของ ประเทศ เพื่อคนรุ่นปัจจุบันและสืบต่อไปถึงรุ่นอนาคต

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การเน้นเนื้อหาความรู้ไม่ว่าจะเป็นประวัติความเป็นมาของมาตุภูมิ ชุมชน ความรู้เกี่ยวกับ ทรัพยากรธรรมชาติท้องถิ่น (รัศมี ชูทรงเดช, 2551) สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นต้นทุนที่มีค่าและสามารถดึงดูด นักท่องเที่ยวคุณภาพได้ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนจำเป็นต้องคำนึงถึงการให้ความรู้ ความเข้าใจ การสื่อความหมาย เพื่อนำเสนอเอกลักษณ์ของทรัพยากรท่องเที่ยวในพื้นที่ให้นักท่องเที่ยวเข้าใจง่าย และ สะดวกในการเรียนรู้เพิ่มประสบการณ์การท่องเที่ยวของตน

การเชื่อมโยงคนในปัจจุบันและเหตุการณ์ในอดีต แสดงให้เห็นว่าเราเป็นใคร เรามาจากไหน ทำไมเราต้องมาที่นี่ ดังจะเห็นจากบทความ Better place to live ระบุว่า “Historic environment informs us of the connections between people and events, who we are ,why and where come from” (Article Better place to live) แหล่งท่องเที่ยวที่มีลักษณะเด่นทาง ประวัติศาสตร์ควรจัดการแหล่งท่องเที่ยวไปสู่ความยั่งยืนด้วยการเชื่อมโยงเหตุการณ์ในอดีตสู่คนรุ่น ปัจจุบันเพื่อให้คนรุ่นปัจจุบันเห็นถึงคุณค่าทางประวัติศาสตร์ และรู้สึกถึงความเป็นเจ้าของ อยาก ปกป้องรักษาและสืบทอดสภาพแวดล้อมทางประวัติศาสตร์นั้นไว้ให้คนรุ่นหลัง

การท่องเที่ยวมีความเกี่ยวข้องกับนักท่องเที่ยวโดยตรง ซึ่งนักท่องเที่ยวมีพฤติกรรมที่แตกต่าง กัน ในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวใดๆ จำเป็นต้องคำนึงถึงพฤติกรรมของผู้บริโภค ซึ่งในที่นี้จะกล่าวถึง พฤติกรรมการซื้อสินค้าของผู้บริโภค ดังนี้

พฤติกรรมของผู้บริโภคเป็นเหตุจูงใจที่ทำให้เกิดการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ โดยมีจุดเริ่มต้น จากการกระตุ้น (Stimulus) ที่ทำให้เกิดความต้องการ สิ่งกระตุ้นผ่านเข้ามาในความรู้สึกของผู้ซื้อ (ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคนอื่นๆ, 2541: 196) ซึ่งผู้ผลิตหรือผู้ขายไม่สามารถ คาดคะเนได้ ความรู้สึกนึก คิดของผู้ซื้อจะได้รับอิทธิพลจากลักษณะต่างๆของผู้ซื้อ ซึ่งจะนำไปสู่การตอบสนองการซื้อ หรือการ ตัดสินใจซื้อของผู้บริโภค

ความพึงพอใจเป็นปัจจัยหนึ่งที่มนุษย์ทุกคนปรารถนา ความพึงพอใจของมนุษย์ แต่ละคนที่มี ต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ย่อมมีความเข้มข้นแตกต่างกันไปตามทัศนคติ ค่านิยม ระดับการศึกษาของผู้นั้น ตลอดจนสภาพการณ์หรือสถานการณ์ต่าง ๆ ในขณะที่มีการปะทะสังสรรค์กันเป็นองค์ประกอบอยู่ ด้วย (สุภาวดี ชาวผ้าขาว, 2548) กล่าวว่า ความพึงพอใจอาจเกิดขึ้นได้จากการที่ได้รับสิ่งที่ตน ปรารถนาหรืออยากได้ ความพึงพอใจจึงเป็นทั้งพฤติกรรม และกระบวนการในการลดความตึงเครียด ความสำคัญของทฤษฎีความพึงพอใจอยู่ที่ความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจของสินค้า และคุณภาพ ของสินค้า รวมไปถึงคุณภาพของการให้บริการ

ส่วนประสมทางการตลาด (Marketing Mix) คือ องค์ประกอบที่สำคัญในการดำเนินงาน การตลาด ซึ่งเป็นปัจจัยที่องค์กรสามารถควบคุมได้ องค์กรธุรกิจจะต้องสร้างส่วนประสมการตลาดที่ เหมาะสมในการวางกลยุทธ์ทางการตลาด ประกอบด้วย ผลิตภัณฑ์ (Product) ช่องทางการจัดจาหน่าย (Place) การกำหนดราคา (Price) การส่งเสริมการตลาด (Promotion)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการทำงานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วินัย บุญลือ (2545) ศึกษาเรื่อง ทูตทางวัฒนธรรมและการช่วงชิงอำนาจเชิงสัญลักษณ์ของชุมชนชาวปกากะญอ ผลการศึกษาพบว่า ผู้ผลิตทางวัฒนธรรมของปกากะญอได้นำเสนออัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ภายใต้กระแสสิ่งแวดล้อมนิยม โดยแปลงทุนทางวัฒนธรรม ไม่ว่าจะเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น ตานานโบราณ (หรือ “ทา”) ความเชื่อทางศาสนา และรูปแบบการจัดการทรัพยากร มาสู่อำนาจเชิงสัญลักษณ์ ในกระบวนการต่อสู้แย่งพื้นที่ป่าและคุณค่าเชิงสัญลักษณ์อื่น ๆ เพื่อที่จะใช้ในการสร้างภาพลักษณ์โดยรวมของชาวปกากะญอ ดังนั้นการสะสมทุนทางวัฒนธรรมและการแปลงเป็นอำนาจเชิงสัญลักษณ์ ได้กลายเป็นเครื่องมือสำคัญในการทำทนายวาทกรรมหลักของรัฐเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม พลวัตของภูมิปัญญาท้องถิ่นจากความรู้พื้นบ้าน ได้เข้ามาสู่เวทีการต่อสู้ทางการเมือง เรื่องอัตลักษณ์จนกระทั่งกลุ่มชาติพันธุ์ปกากะญอได้รับการขนานนามว่า “ลูกหลานของผืนป่าและแผ่นดิน” ภาพลักษณ์เชิงลบของชาวปกากะญอ ในฐานะชาวเขาผู้ทำลายป่า คนบ้านนอกไม่มีการศึกษา ได้ปรับเปลี่ยนมาสู่หน่วยทางสังคมและการเมืองว่าเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ผู้มีปัญหาในการจัดการทรัพยากร ป่าไม้

อุมาพร มณีแนม และพูนทรัพย์ ศรีชู (2552) ได้ทำการศึกษาเรื่อง รูปแบบการมีส่วนร่วมและแผนการตลาดของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน : กรณีศึกษาโหนด-นา-เล อำเภอสังขละบุรี จังหวัดสงขลา ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนมีรูปแบบการมีส่วนร่วมในรูปแบบ 3 รูปแบบ คือ 1) การมีส่วนร่วมแบบมีโครงสร้าง 2) การมีส่วนร่วมโดยชุมชนตามรูปแบบของ Tosun 3) การมีส่วนร่วมในรูปแบบอื่น ๆ ได้แก่ การมีส่วนร่วมด้วยเทคนิคการพัฒนาระบบการมีส่วนร่วม การมีส่วนร่วมที่แบ่งตามกระบวนการมีส่วนร่วม และการมีส่วนร่วมในขั้นตอนต่าง ๆ ประชาชนเกิดการเรียนรู้ดังนี้ 1) การเรียนรู้ด้านความรู้ 2) การเรียนรู้ด้านอารมณ์ และ 3) การเรียนรู้ด้านความชำนาญ ส่วนอุปสรรคของการมีส่วนร่วมคือ อุปสรรคส่วนตัว อุปสรรคด้านปัจจัยพื้นฐาน อุปสรรคด้านการบริหารจัดการ และอุปสรรคด้านแนวคิด และแผนการตลาด คือ แผนพัฒนาองค์กร แผนพัฒนาบุคลากรด้านการสื่อความหมาย แผนด้านการเงิน และแผนการส่งเสริมการขาย ทั้งนี้ แนวทางการส่งเสริมแผนการตลาดอยู่ภายใต้พื้นฐานของความสำคัญเร่งด่วน ความเป็นไปได้ มีค่าใช้จ่ายน้อย/หรือไม่มีเลย ชุมชนมีความเต็มใจและยินดีในการดำเนินการได้ด้วยชุมชนเอง และลดการพึ่งพาจากภายนอก รวมไปถึงการอยู่ภายใต้กรอบระยะเวลา 1 ปี (2552) ดังนั้นข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนวิถีโหนด-นา-เล คือชุมชนต้องมีส่วนร่วมด้วยตัวของตนเอง นอกจากนี้ชุมชนควรมีรูปแบบการมีส่วนร่วมแบบคนกลางโดยมีผู้ประสานงานกับหน่วยงานภายนอก และชุมชนอาจขอความช่วยเหลือจากหน่วยงานภายนอกตามเหมาะสม

วิไลลักษณ์ รัตนเพียรธัมมะ และคณะ (2550) ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน ศึกษากรณี : ชุมท่าค้ออำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ผลการศึกษาพบว่า ในการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของชุมชน ได้แก่การมีส่วนร่วมของชุมชน การแบ่งผลประโยชน์อย่างเป็นธรรม กรณีผู้นำที่เข้มแข็ง เสียสละ และมีวิสัยทัศน์เพื่อสร้างกระบวนการทำงาน ตลอดจนกิจกรรมที่เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ส่งเสริมให้เกิดการสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมวัฒนธรรมดั้งเดิม ความรู้สึกเป็นเจ้าของร่วมกัน ทั้งนักท่องเที่ยว พ่อค้าแม่ค้า ผู้อาศัยในชุมชนตลอดจนผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายร่วมธำรงรักษาระบบนิเวศที่สมบูรณ์เอาไว้และเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนเพื่อนำไปสู่เป้าหมายในการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนต่อไป

สรณิสริ รวีโรจนวีรกุล (2550) ได้ทำการศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ผลการศึกษาพบว่า แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ที่เหมาะสมควรประกอบด้วย

1. การพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงการเรียนรู้และการอนุรักษ์ทรัพยากรท้องถิ่นและสิ่งแวดล้อม โดยเพิ่มกิจกรรมการท่องเที่ยวที่น่าสนใจ ขณะเดียวกันควรให้ชุมชนได้ร่วมกันค้นหาจุดเด่นของตนเองเพื่อสร้างเอกลักษณ์ของท้องถิ่นเพื่อนำมาเป็นจุดขายทางการท่องเที่ยว ซึ่งจะเกิดประโยชน์ต่อสังคมและเศรษฐกิจท้องถิ่นอย่างยั่งยืน

2. การส่งเสริมให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการและพัฒนาการท่องเที่ยว โดยเฉพาะแหล่งท่องเที่ยว สิ่งแวดล้อม การจัดการขยะและบำบัดน้ำเสีย การพัฒนาคุณภาพด้านการบริการในด้าน ต่าง ๆ เพื่อให้มีคุณภาพและได้มาตรฐาน โดยตอบสนองความต้องการของกลุ่มนักท่องเที่ยว

วิมลสิริ เหมทานนท์ (2546) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยว : กรณีศึกษาชุมชนย่านบางลาพูน ผลการศึกษาพบว่า การรับรู้นโยบายด้านการท่องเที่ยวของกรุงเทพมหานคร, การรับรู้เรื่องกระแสโลกในนโยบายด้านการมีส่วนร่วม, ความต้องการรักษาวิถีชีวิตเดิม, ความต้องการรักษาโบราณสถานและระดับการรักษาผลประโยชน์ มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยว ส่วนการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวในพื้นที่บางลาพูนที่ผู้วิจัยทำการศึกษามี 4 ขั้นตอน คือ การคิดแก้ไขปัญหา, การวางแผนและโครงการ, การปฏิบัติงานและการติดตามผลงาน บำรุงรักษาและร่วมรับผิดชอบ พบว่า กลุ่มตัวอย่างจะมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานมากที่สุด รองลงมาคือ การคิดแก้ไขปัญหา, การวางแผนและโครงการ ติดตามผลงาน บำรุงรักษาและร่วมรับผิดชอบ ตามลำดับ ดังนั้น เพื่อให้การส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวในท้องถิ่นของประชาชนมีมากขึ้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงควรส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมและการร่วมวางแผนโครงการติดตามผลงาน และร่วมแก้ไขปัญหาให้มากขึ้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.6.2 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวและเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

การท่องเที่ยว (Tourism) คือกิจกรรมอย่างหนึ่งที่มนุษย์นอกเหนือจากการดำเนินชีวิตประจำวัน และการกระทำกิจกรรมเพื่อตอบสนองความต้องการพื้นฐานอื่นๆ (Basic Need) เป็นกิจกรรมที่มนุษย์กระทำเมื่อมีเวลาว่าง (Leisure) และจัดอยู่ในประเภทกิจกรรมการนันทนาการ (Recreation) อย่างหนึ่ง ทั้งนี้กิจกรรมส่วนใหญ่เกิดขึ้นจากการท่องเที่ยวมักรวมกับการเดินทาง (Travel) พร้อมกันไปด้วย ความหมายของคำว่า การท่องเที่ยว ในหลักการแล้วอาจจะกำหนดได้โดยเงื่อนไข 3 ประการ (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย 2536 : 19-20) ดังต่อไปนี้

1. เดินทางที่อยู่อาศัยปกติไปยังที่อื่นเป็นการชั่วคราว (Temporary)
2. เดินทางด้วยความสมัครใจ (Voluntary)
3. เดินทางด้วยวัตถุประสงค์ใดๆก็ตามที่ไม่ใช่เพื่อการประกอบอาชีพหรือรายได้

สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (2540) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การท่องเที่ยวโดยเข้าไปสัมผัสธรรมชาติและต้องการได้ความรู้ทางนิเวศวิทยาจากผู้มีความรู้ ในเรื่องนั้นๆ อย่างแท้จริง เพื่อให้นักท่องเที่ยวที่เข้าไปมีความรู้เพิ่มขึ้น รวมถึงการสัมผัสสภาพธรรมชาติ วิถีชีวิต ความเป็นมาของประชากรในท้องถิ่น และความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะท้องถิ่นที่ต้องรักษาไว้

พงศ์ศานต์ พิทักษ์มหาเกตุ (2538 : 37) กล่าวว่า “การท่องเที่ยวคือ การท่องเที่ยวที่มุ่งเน้น การให้ความรู้ ความเข้าใจแก่นักท่องเที่ยวในด้านระบบนิเวศของทรัพยากรการท่องเที่ยว ซึ่งประกอบด้วยธรรมชาติ ป่าไม้ และแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ตลอดจนคุณค่า ความเชื่อ ค่านิยมวัฒนธรรม ฯลฯ ของชุมชนนั้นๆ เมื่อนักท่องเที่ยวมีความเข้าใจดีแล้ว นักท่องเที่ยวปฏิบัติ ให้กลายเป็นส่วนหนึ่งของธรรมชาติหรือชุมชนนั้นๆ โดยไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อระบบนิเวศ ของสิ่งแวดล้อม สังคม หรือต่อชุมชนนั้น” ให้ความหมายของการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน และการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ไว้ดังนี้

1. การพัฒนาการท่องเที่ยวให้มีความยั่งยืนนั้น จำเป็นต้องพิจารณาทั้งมิติ ด้านเศรษฐศาสตร์ สังคม และสิ่งแวดล้อม ควบคู่ขนานกันไปตลอด ในรูปแบบ ของการท่องเที่ยว นั้น เป็นการใช้อย่างยั่งยืน จากทรัพยากรธรรมชาติ และวัฒนธรรมอย่างต่อเนื่องไม่ก่อให้เกิดความเสียหาย เสื่อมโทรมต่อทรัพยากร

2. การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ (Ecotourism) เป็นการเดินทางท่องเที่ยวในพื้นที่ที่เป็นธรรมชาติ วัฒนธรรมท้องถิ่น มีขอบเขตจำกัดโดยรูปแบบของการท่องเที่ยว สถานที่ ตลอดจนกลุ่มของนักท่องเที่ยว

ประเภทของผู้มาท่องเที่ยว เนื่องจากการเดินทางมิได้มีเพื่อการท่องเที่ยวเท่านั้น การที่เราเดินทางจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่ง ไม่ว่าจะด้วยจุดประสงค์ใดก็ตาม ถือได้ว่าเป็นการเดินทางเช่นกัน ดังนั้นการแบ่งการเดินทางเพื่อการท่องเที่ยวออกจากการเดินทางในลักษณะอื่น จึงนำหลักเกณฑ์เรื่องจุดประสงค์ของการเดินทางมาพิจารณาคือการเดินทางท่องเที่ยวจะต้องมิใช่การเดินทางเพื่อการเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประกอบอาชีพหารายได้ นอกจากนั้นยังได้นำเงื่อนไขเรื่องเวลามาพิจารณาในการแบ่งผู้มาท่องเที่ยวเป็นกลุ่มๆ ดังนี้

ระยะเวลาการมาท่องเที่ยวของผู้มาท่องเที่ยว ระยะเวลาการมาท่องเที่ยวของผู้มาท่องเที่ยวสามารถแบ่งเป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ โดยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2536 : 19) คือ นักท่องเที่ยวที่พักค้างคืน (Tourists) ได้แก่ ผู้เดินทางมาเยือนชั่วคราว ซึ่งพักอยู่ในประเทศที่มาเยือนตั้งแต่ 24 ชั่วโมงขึ้นไป และเดินทางมาเยือนเพื่อพักผ่อน พักฟื้น ทัศนศึกษา ประกอบศาสนกิจ ร่วมการแข่งขันกีฬา ติดต่อธุรกิจ ร่วมการประชุม สัมมนา ฯลฯ เป็นต้นนักท่องเที่ยวไม่ได้พักค้างคืน (Excursionists) ได้แก่ ผู้เดินทางมาเยือนชั่วคราวและอยู่ในประเทศที่มาเยือนน้อยกว่า 24 ชั่วโมงพร้อมกันนี้ก็ได้กำหนดคานิยามของ “นักท่องเที่ยวภายในประเทศที่ค้างคืน (Domestic Tourist)” คือ บุคคลทุกสัญชาติที่มีที่พักอาศัยถาวรอยู่ในราชอาณาจักรไทย และเดินทางไปยังสถานที่หนึ่งในอีกจังหวัดหนึ่งที่ไม่ใช่เป็นถิ่นที่อยู่ประจำของเขา เพื่อพักผ่อน เยี่ยมญาติมิตร ศึกษาหาความรู้ การกีฬา การศาสนา ประชุมสัมมนา ติดต่อธุรกิจหรือประกอบภารกิจใดๆ แต่ทั้งนี้ต้องมีได้รับจ้างในการประกอบภารกิจนั้นจากผู้ใด ณ สถานที่แห่งนั้นและระยะเวลาที่พำนักอยู่ไม่เกิน 60 วัน บุคคลดังกล่าวจำแนกได้เป็น 2 ประเภท คือ “นักท่องเที่ยวภายในประเทศค้างคืน” และ “นักท่องเที่ยวภายในประเทศที่ไม่ค้างคืน” (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย 2536 : 14)

วัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยว จากแรงกระตุ้นในการเดินทางที่แตกต่างกัน ทำให้ผู้มาท่องเที่ยวตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยว ด้วยวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกัน ดังนี้

1. การท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นจากความอยากรู้อยากเห็นด้านต่างๆ เป็นการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นเพื่อได้พบเห็นสิ่งแปลกใหม่ ได้แก่ วัฒนธรรมประเพณีที่แตกต่างออกไป ทั้งทางด้านการเมือง ด้านสมาคม และบุคคล ด้านลักษณะพิเศษของสภาพธรรมชาติ ปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ กล่าวคือ การได้รับรู้เรื่องราวที่แตกต่างไปจากที่ตนเองเคยได้รับรู้นั่นเอง

2. การท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นจากความต้องการที่พักผ่อนหย่อนใจเพื่อเป็นการผ่อนคลายความเครียดจากภารกิจประจำวัน ได้แก่ การไปเล่นกีฬาประเภทต่างๆ การเดินทางท่องเที่ยวตามแหล่งบริเวณที่มีความสวยงามตามธรรมชาติ งานศิลปะ และการดนตรี หรือความบันเทิงอย่างอื่นฯ ซึ่งรวมถึงการท่องเที่ยวตามสวนสนุก สวนสัตว์ บาร์ ผับ และการจับจ่ายซื้อของไว้ด้วย ทั้งนี้ก็เพื่อ การพักผ่อนหย่อนใจของผู้ท่องเที่ยวเอง

3. การท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นจากความสนใจทางด้านศาสนาและไสยศาสตร์ซึ่งได้แก่ การจาริกแสวงบุญ การนมัสการศาสนสถานหรือเกจิอาจารย์ที่มีชื่อเสียงที่ผู้มาท่องเที่ยวนับถือ รวมถึงการท่องเที่ยวตามสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์หรือศาสนาและกิจกรรมทางศาสนา

4. การท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นจากอาชีพและธุรกิจของผู้ท่องเที่ยวได้แก่ การเดินทางเพื่อสำรวจค้นคว้า การประชุม การสัมมนา การดูงาน การศึกษา ซึ่งเปรียบเสมือนการเดินทางทัศนศึกษา เพื่อเพิ่มพูนความรู้หรือเพื่อเป็นเกียรติและศักดิ์ศรีของผู้ท่องเที่ยวเอง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5. การท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นจากสาเหตุอื่นๆ เช่น การเดินทางมาเพื่อเยี่ยมญาติพี่น้องเพื่อนฝูง ในต่างถิ่น มักเกิดขึ้นในช่วงวันหยุดสุดสัปดาห์ หรือวันหยุดนักขัตฤกษ์ และวันเทศกาลต่างๆ

ประเภทของแหล่งท่องเที่ยว แต่แรกนั้นการท่องเที่ยวจะเกิดขึ้นตามแหล่งท่องเที่ยวที่มีอยู่ โดยธรรมชาติก่อนต่อมาก็มีการพัฒนาขึ้นเรื่อยๆ เป็นอุตสาหกรรมชนิดหนึ่งเรียกว่า อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว (Tourist Industry) และมีแหล่งท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นใหม่อย่างมากมาย จนสามารถแบ่งประเภทของแหล่งท่องเที่ยวตามลักษณะกำเนิด ระยะเวลาที่แหล่งเที่ยวนั้นๆ มีการท่องเที่ยวเกิดขึ้น และตามลักษณะอันโดดเด่นหรือทรัพยากรการท่องเที่ยวของแหล่งเที่ยวนั้นๆ ได้ดังนี้

ลักษณะการกำเนิดแหล่งท่องเที่ยว แบ่งแหล่งท่องเที่ยวเป็น 2 ประเภท คือ แหล่งท่องเที่ยวที่มีอยู่เดิม และ แหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้น แหล่งท่องเที่ยวที่มีอยู่เดิม เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์ได้จัดสร้างขึ้น มักจะได้แก่ แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ทางประวัติศาสตร์ โบราณวัตถุ โบราณสถาน ศาสนา และทางศิลปวัฒนธรรมประเพณี กิจกรรมดั้งเดิมของท้องถิ่น เป็นต้น ส่วนแหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้น อาจมีจุดประสงค์เพื่อการศึกษาหรือเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจก็ได้ เป็นแหล่งดึงดูด ผู้มาท่องเที่ยวได้เช่นกัน ได้แก่ ศูนย์การค้า สถานเริงรมย์ สวนสัตว์ ศูนย์ศิลปวัฒนธรรม และพิพิธภัณฑ์ ระยะเวลาที่แหล่งท่องเที่ยวมีการท่องเที่ยวเกิดขึ้น แบ่งแหล่งท่องเที่ยวเป็น 2 ประเภท คือ แหล่งท่องเที่ยวถาวร คือ แหล่งท่องเที่ยวที่มีกิจกรรมการท่องเที่ยวเกิดขึ้นเสมอตลอดปี แต่อาจมีช่วงที่ผู้มาท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นมากขึ้น เช่น ในวันหยุดพิเศษ วันนักขัตฤกษ์ ซึ่งเป็นได้ทั้งแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและประวัติศาสตร์ และแหล่งท่องเที่ยวชั่วคราว คือ แหล่งท่องเที่ยวที่มีกิจกรรมการท่องเที่ยวเกิดขึ้นเฉพาะวัน หรือเฉพาะช่วงระยะเวลาสั้นๆ มักจะเป็นวันที่มีการเฉลิมฉลองหรือวันที่มีเทศกาลต่างๆ อาจเป็นศาสนา การแข่งขัน การประกวดหรืออื่นๆ เช่น เทศกาลหุ่นฟางนก จังหวัดชัยนาท เทศกาลหมุย่าง จังหวัดตรัง ลักษณะอันโดดเด่นหรือทรัพยากรการท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยว แบ่งแหล่งท่องเที่ยวเป็น 4 ประเภท ได้แก่ แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ แหล่งท่องเที่ยวประเภทประวัติศาสตร์ แหล่งท่องเที่ยวประเภทศิลปวัฒนธรรม ประเพณี และกิจกรรม แหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ

ปัจจัยที่เอื้ออำนวยต่อการท่องเที่ยว (ชูสิทธิ์ ชูชาติ : 2538) สิ่งดึงดูดใจ (Attractions) ได้แก่ ความน่าสนใจของแหล่งท่องเที่ยวประเภทต่างๆ ที่กล่าวข้างต้น สิ่งอำนวยความสะดวก (Facilities) ได้แก่สิ่งต่างๆ ที่ทำให้การเดินทางท่องเที่ยวเป็นไปด้วยความสะดวก มีอยู่ 4 ข้อ คือ ที่พัก ซึ่งต้องเช่าอาศัยอยู่ชั่วคราวในแหล่งท่องเที่ยว เช่นโรงแรม รีสอร์ท ร้านอาหารและเครื่องดื่ม สถานบริการ เช่นร้านขายของใช้ ร้านขายของที่ระลึก ร้านซักรีด ปัจจัยพื้นฐานทางการท่องเที่ยว เช่น โทรศัพท์ และระบบการสื่อสารต่างๆ การเข้าถึง (Accessibility) แหล่งท่องเที่ยว ได้แก่ การคมนาคมขนส่ง (Transportation) ประเภทต่างๆ การต้อนรับ (Hospitality)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.6.3 แนวความคิดต่อการจัดเส้นทางสัญจรเพื่อการท่องเที่ยว

การจัดเส้นทางสัญจรเพื่อการท่องเที่ยว คือเส้นทางที่กำหนดขึ้นเพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถพบเห็น หรือเข้าชมที่น่าสนใจตามแหล่งท่องเที่ยวต่างๆได้ง่าย สะดวก ปลอดภัย ได้รับความรู้และความเพลิดเพลินจากการใช้เส้นทางที่จัดทำขึ้น เส้นทางท่องเที่ยวอาจเกิดขึ้นในอัตโนมัติ จากการที่นักท่องเที่ยวหลายๆกลุ่มใช้เส้นทางเดิมซ้ำอยู่เป็นประจำเส้นทางท่องเที่ยวนี้อาจเป็นเส้นทางรถยนต์ทางเท้า ทางเรือ หรือทางอื่นๆ อาจใช้ร่วมกับเส้นทางสัญจรปกติของเมือง หรืออาจเป็นการกำหนดเส้นทางขึ้นมาเฉพาะเป็นพิเศษ

ข้อพิจารณาในการจัดเส้นทางสัญจรเพื่อการท่องเที่ยว

1. การกำหนดเส้นทาง การพิจารณากำหนดเส้นทางท่องเที่ยวควรสำรวจและสังเกตการณ์จากพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่เป็นอยู่ ประกอบกับแนวโน้มที่ควรจะเป็นในการจัดเส้นทาง ควรเริ่มต้นจากการพิจารณาตำแหน่งของแหล่งท่องเที่ยวประเภทต่างๆภายในเมือง จัดลำดับความสำคัญและความน่าสนใจ จากนั้นจึงพิจารณาความสามารถในการเชื่อมต่อแหล่งท่องเที่ยวต่างๆเข้าด้วยกัน

2. การจัดเส้นทางในลักษณะวงจรบรรจบ ทำให้นักท่องเที่ยวได้พบเห็นสิ่งแปลกใหม่ เกิดความเพลิดเพลินไปตลอดทางโดยไม่ต้องย้อนกลับเส้นทางเดิม ซึ่งนักท่องเที่ยวอาจเกิดความรู้สึกเบื่อและเสียเวลา ข้อดีอีกประการหนึ่งคือ สะดวกสำหรับนักท่องเที่ยวกลุ่มย่อยที่ต้องการทิ้งพาหนะของตนเองไว้ยังจุดเดิม อาจจัดให้มีการเดินทางใน 2 ลักษณะ เช่นเริ่มต้นด้วยการเดินเท้าไประยะหนึ่งแล้วจึงเปลี่ยนเป็นการสัญจรโดยทางเรือในขากลับ ซึ่งนักท่องเที่ยวจะได้พักผ่อนไปในตัวระหว่างขากลับหรืออาจจัดในลักษณะแบบทางเดียว โดยมีจุดเริ่มต้นและจุดสุดท้ายแยกกันอยู่ ตามความเหมาะสม เช่นกรณีที่แหล่งท่องเที่ยวกระจายห่างไกลกัน เช่นแหล่งท่องเที่ยวอยู่ริมน้ำเป็นต้น เส้นทางลักษณะนี้จะไม่มีปัญหาสำหรับการท่องเที่ยวแบบกลุ่มเพราะยานพาหนะสามารถไปรอรับอยู่ที่จุดใดก็ได้

3. การจัดเส้นทางให้มีความแตกต่างภายในเมือง การกำหนดเส้นทางอาจจัดทำขึ้นหลายเส้นทาง หรือหลายระบบก็ได้ภายในเมืองๆหนึ่ง เพื่อเป็นทางเลือกสำหรับนักท่องเที่ยวที่มีเวลามากน้อยต่างกัน ความแตกต่างกันอันเนื่องมาจากความสนใจของนักท่องเที่ยว เช่นเส้นทางสำหรับผู้สนใจศิลปะและวัฒนธรรมอาจพานักท่องเที่ยวไปตามแม่น้ำลาคองเพื่อดูชีวิตความเป็นอยู่และสภาพบ้านเมือง หรืออาจเป็นเส้นทางที่มีความหลากหลายและน่าสนใจหลายด้านร่วมกันอยู่

4. ควบคุมเส้นทางและรูปแบบของการสัญจรไม่ให้เกิดความสับสน การเข้าถึงและเดินทางจะต้องควบคุมได้ง่ายและไม่สับสน

5. การให้ข้อมูลข่าวสารในเส้นทาง จัดทำการประชาสัมพันธ์ให้ข้อมูลกับนักท่องเที่ยวตลอดทางอย่างสม่ำเสมอ ด้วยระบบป้ายหรือด้วยวิธีอื่นๆ เพื่อช่วยบอกทิศทาง ตำแหน่งที่ตั้ง และระยะทาง เช่น ช่วยนักท่องเที่ยวกำหนดทิศทางด้วย ที่หมายตา (Landmark) การสร้างความต่อเนื่องของเส้นทาง ด้วยการใช้วัสดุปูพื้นทางเท้าที่เหมือนกันไปตลอดทาง หรือใช้วัสดุพืชพันธุ์ที่เหมือนกันตลอดแนว เป็นต้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6. พิจารณาจัดประเภทของพาหนะตามสภาพภูมิประเทศและภูมิอากาศ เส้นทางท่องเที่ยวอาจใช้พาหนะในการเดินทางต่างกัน ทำให้เกิดความน่าสนใจแตกต่างกัน ตามเหมาะสมกับสภาพภูมิประเทศ สภาพภูมิอากาศ และลักษณะเฉพาะตัวของเมืองๆนั้น

7. ปรับปรุงบริเวณจุดเริ่มต้นของเส้นทาง จุดเริ่มต้นของเส้นทางท่องเที่ยวมักจะมีอยู่ในย่านใจกลางเมือง เข้าถึงได้ง่าย มีข้อมูลต่างๆ รวมอยู่ซึ่งนักท่องเที่ยวจะใช้ในการตัดสินใจวางแผนการเดินทาง มีสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ไว้บริการ เช่นที่จอดรถ ที่พักคอย ห้องน้ำ ในเมืองหนึ่งๆอาจจัดให้มีเส้นทางนักศึกษานานาชาติหลายๆ เส้นทางดังนั้นจุดเริ่มต้นนี้ไม่จำเป็นต้องมีอยู่จุดเดียว แต่อาจกระจายกันอยู่ตามบริเวณที่มีแหล่งท่องเที่ยวรวมกลุ่มกันอยู่ก็ได้

8. ความต่อเนื่องกับเส้นทางท่องเที่ยวภายนอกเมือง เส้นทางท่องเที่ยวไม่ควรจะจำกัดอยู่เพียงภายในเมืองเท่านั้น แต่ควรต่อเนื่องกับเส้นทางท่องเที่ยวภายนอกเมืองด้วย ซึ่งอาจเป็นเส้นทางเดียวกันหรือต่อเนื่องกันเป็นบางส่วนก็ได้

9. จัดสิ่งอำนวยความสะดวกตามสมควร อาทิเช่น ร้านอาหาร ร้านขายของเล็กๆน้อยๆ และอาจรวมถึงร้านขายของที่ระลึกต่างๆ ด้วย ในกรณีที่เส้นทางท่องเที่ยวที่มีอัตราการเข้าออกค่อนข้างสูงส่วนบริการเช่น จุดพักคอย จุดนัดหมาย จะต้องให้ความสะดวกสบาย และมองเห็นได้ชัดเจนไม่สับสน ห้องน้ำ ถังขยะ ไฟฟ้าแสงสว่าง โทรศัพท์

10. ส่วนบริการทางด้านข้อมูลต่างๆเกี่ยวกับตัวเมือง อาจอยู่ในรูปของแผ่นประกาศ เอกสารแจก หรือเจ้าหน้าที่ให้ข้อมูล ข้อมูลดังกล่าวควรประกอบด้วย ข้อมูลเกี่ยวกับจุดสนใจต่างๆในเมือง ข้อมูลเกี่ยวกับที่พัก ร้านอาหาร การสัญจร รวมถึงกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นในเมือง เพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถช่วยเหลือตนเองได้

11. ลักษณะทางกายภาพของสิ่งก่อสร้างและสิ่งอำนวยความสะดวก ควรจะเป็นรูปแบบของศิลปวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ของเมืองที่นำมาปรับปรุงให้สอดคล้องกับความสะดวกในการให้บริการ

12. นอกจากนี้แล้วการดูแลรักษาสถานที่และส่วนบริการต่างๆให้สะอาดเรียบร้อย และใช้งานได้อยู่ตลอดเวลาเป็นสิ่งสำคัญที่สุดอีกประการหนึ่งที่จะละเลยไม่ได้

รูปแบบและพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวในเมือง

รูปแบบของนักท่องเที่ยวในเมืองอาจจำแนกได้ 2 กลุ่ม คือนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ และนักท่องเที่ยวชาวไทย นักท่องเที่ยวชาวต่างชาตินั้นมักมีความกระตือรือร้นและให้ความสนใจต่อศิลปวัฒนธรรมมีกำลังการใช้จ่ายค่อนข้างสูง มีความคาดหวังในเรื่องการกำหนดทิศทาง (Orientation) ของตนเอง ความสะอาด ความสะดวกสบาย และเอกลักษณ์มากกว่านักท่องเที่ยวชาวไทย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปแบบของการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวแบ่งออกเป็นสองรูปแบบคือ

1. นักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวโดยลาพักร้อน คือนักท่องเที่ยวที่ไม่ได้ใช้บริการจากบริษัทนำเที่ยว อาจได้รับความแนะนำจากเอกสารการท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวประเภทนี้ไม่คาดหวังในเรื่องความสะดวกสบายของการเดินทางมากนัก แต่คาดหวังในเรื่องที่พัก ทิวทัศน์และตำแหน่งของสถานที่ค่อนข้างสูง

2. นักท่องเที่ยวที่มาเป็นกลุ่ม คือนักท่องเที่ยวที่ใช้บริการของบริษัทนำเที่ยว มีความต้องการการบอกเล่า ความสะดวกสบายในการเข้าชมสถานที่ท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวที่มาเป็นกลุ่มในลักษณะนี้อาจหาความรบกวนแก่นักท่องเที่ยวกลุ่มอื่น หากการจัดเตรียมสถานที่และการจัดการไม่ดีพอ

พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวในเมืองที่มีอยู่ในปัจจุบันในลักษณะดังนี้คือ

1. การชมเมืองโดยรวม ได้แก่ การนั่งรถ เดินชมเมือง หรือใช้ยานพาหนะอื่นๆ เช่น รถม้า รถสามล้อ เป็นการสัญจรไปตามเส้นทางสายสำคัญผ่านบริเวณสำคัญของเมือง ระหว่างทางอาจมีการบรรยายถึงประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ การทามาหากินของชาวเมืองและสถานที่สำคัญของเมือง

2. การเข้าชมสถานที่สำคัญและสถานที่ที่น่าสนใจ มักเป็นสถาปัตยกรรมในเชิงวัฒนธรรม พิพิธภัณฑสถาน โรงงานผลิตภัณฑ์พื้นเมือง ซึ่งต้องมีการจัดเส้นทางให้นักท่องเที่ยวอย่างเหมาะสม พร้อมทั้งเตรียมพื้นที่ในการอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวด้วย

3. การขึ้นที่สูงเพื่อชมเมือง อาจเป็น หอคอย เจดีย์สูง ความสะดวกในการเข้าชมจะขึ้นอยู่กับการจัดสถานที่ หรือการจัดโปรแกรมในสถานที่นั้น

4. การชมการละเล่นพื้นเมืองหรืองานเทศกาล การจัดสถานที่ขึ้นอยู่กับรูปแบบและขนาดของการละเล่น อาจเป็นการจัดถาวรหรือจัดเป็นครั้งคราว เช่น ในเทศกาลต่างๆที่จัดขึ้นตามเมืองต่างๆ

5. การจับจ่ายซื้อสินค้า ส่วนใหญ่เป็นการซื้อของที่ระลึก และผลิตภัณฑ์พื้นเมือง

6. การมนัสการสิ่งศักดิ์สิทธิ์ การท่องเที่ยวในลักษณะนี้มักเป็นนักท่องเที่ยวชาวไทย กิจกรรมที่ทำได้แก่ การซื้อธูปเทียนบูชา การไหว้พระปิดทอง การเสวยเซียมซี การบริจาคเงิน การรดน้ำมนต์ การแก้บนและมักจบลงด้วยการจับจ่ายซื้อของที่นำมาขายในบริเวณ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3.1 แสดงการแบ่งการปกครองในจังหวัดอุดรธานี

อำเภอ/กิ่งอำเภอ	ตำบล	หมู่บ้าน	เทศบาลนคร	เทศบาลตำบล	อบต.
เมือง	20	246	1	6	18
กุมภวาปี	13	174	-	3	12
บ้านดุง	13	148	-	1	12
บ้านฝ้อ	13	158	-	1	13
เพ็ญ	11	154	-	1	11
ศรีธาตุ	7	85	-	1	7
หนองหาน	12	154	-	3	12
น้ำโสม	7	83	-	2	7
หนองวัวซอ	8	75	-	2	7
กุดจับ	7	90	-	4	7
โนนสะอาด	6	65	-	1	6
สร้างคอม	6	52	-	-	6
วังสามหมอ	6	72	-	1	6
ทุ่งฝน	4	37	-	1	4
ไชยวาน	4	48	-	1	4
หนองแสง	4	38	-	1	4
นายาง	4	42	-	-	4
พิบูลย์รักษ์	3	37	-	-	3
กิ่ง อ.กู่แก้ว	4	37	-	-	4

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยโครงการ การพัฒนาองค์ประกอบเส้นทางการท่องเที่ยวจังหวัดอุดรธานี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ศึกษาความต้องการด้านกายภาพของชุมชนในท้องถิ่นและผู้เยี่ยมเยือน และเสนอแนวทางการพัฒนาผังการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม โดยศึกษาข้อมูลจากการทบทวนเอกสารวรรณกรรมต่างๆ ภาพถ่าย การสังเกต และสำรวจสอบถามความคิดเห็น โดยผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนในการวิจัย ดังนี้

- 3.1 พื้นที่ศึกษา
- 3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.3 เครื่องมือในการดำเนินการวิจัย
- 3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 พื้นที่ศึกษาจังหวัดอุดรธานี

จังหวัดอุดรธานี ตั้งอยู่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย ห่างจากกรุงเทพมหานคร ตามทางหลวงแผ่นดิน หมายเลข 2 ระยะทาง 564 กิโลเมตร มีพื้นที่ประมาณ 11,730.302 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 7,331,438.75 ไร่ เป็นจังหวัดที่มีพื้นที่มากเป็นอันดับ 4 ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตั้งอยู่ที่เส้นรุ้งที่ 17 องศาเหนือ เส้นแวงที่ 103 องศาตะวันออกความหนาแน่นของประชากร 2,976 คน/ตารางกิโลเมตร ผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวน 95,900 คน แยกเป็นชายจำนวน 44,546 คน เป็นหญิง จำนวน 49,354 คนจังหวัดอุดรธานีแบ่งเขตการปกครองออกเป็น 20 อำเภอ 155 ตำบล 1,880 หมู่บ้าน 404,064 หลังคาเรือน 403 ชุมชน แยกเป็น เทศบาลนครอุดรธานี 1 แห่ง มี 100 ชุมชน เทศบาลเมือง 2 แห่ง/เทศบาลตำบล 27 แห่ง มี 303ชุมชนและองค์การบริหารส่วนตำบล150แห่ง

การเมืองการปกครอง

การปกครองแบ่ง ออกเป็น 18 อำเภอ 2 กิ่งอำเภอ 155 ตำบล 1,838 หมู่บ้าน

1 องค์การบริหารส่วนจังหวัด 1 เทศบาลนคร 29 เทศบาลตำบล 150 องค์การบริหารส่วนตำบล ดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3.1 แสดงการแบ่งการปกครองในจังหวัดอุดรธานี (ต่อ)

อำเภอ/กิ่ง อำเภอ	ตำบล	หมู่บ้าน	เทศบาลนคร	เทศบาลตำบล	อบต.
กิ่ง อ.ประจักษ์ ศิลปาคม	3	41	-	-	3
รวม	155	1,838	1	29	150

ที่มา : ที่ทำการปกครองจังหวัดอุดรธานี

ตารางที่ 3.2 สถิติการท่องเที่ยวของจังหวัดอุดรธานี ปี 2545 – 2557

ปี พ.ศ.	สถิติการท่องเที่ยว			
	จำนวนผู้มาเยือน		รายได้จากการท่องเที่ยว	
	ชาวไทย	ชาวต่างประเทศ	ชาวไทย	ชาวต่างประเทศ
2545	1,453,791 คน	77,976 คน	3,733.07 (ล้านบาท)	175.64 (ล้านบาท)
2546	1,565,819 คน	78,537 คน	4,098.33 (ล้านบาท)	180.89 (ล้านบาท)
2547 (ม.ค. - ก.ย.)	1,270,211 คน	66,742 คน	3,403.15 (ล้านบาท)	160.92 (ล้านบาท)

ที่มา : ที่ทำการปกครองจังหวัดอุดรธานี

ตารางที่ 3.3 แสดงรายได้จากการท่องเที่ยว

ปี พ.ศ.	2550	2551	2552	2553	2554
รายได้จากการท่องเที่ยว (ล้านบาท)	4,550.84	4,873.94	5,583.00	5,689.32	6,221.42

ที่มา : ที่ทำการปกครองจังหวัดอุดรธานี

3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.2.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

3.2.1.1 เป็นประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่จังหวัดอุดรธานี ข้อมูลประชากรปี 2550

(ทะเบียนราษฎร) ประชากรกลางปี 2550 จังหวัดอุดรธานีมีจำนวนทั้งสิ้น 1,529,573 คน เป็นชาย 765,261 คน หญิง 764,312 คน อัตราส่วน ชาย : หญิง = 1 : 1 และแยกตาม กลุ่มอายุตามอัตราส่วนร้อยละ ดังตารางที่ 3.1

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3.4 จำนวนและร้อยละของประชากร จังหวัดอุดรธานี ปี 2550

กลุ่มอายุ	ชาย		หญิง		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
0-1	4,275	0.6	4,096	0.5	8,371	0.5
<1-4	45,301	5.9	42,903	5.6	88,204	5.8
1-4	41,026	5.4	38,807	5.1	79,833	5.2
5-9	55,808	5.1	52,846	6.9	108,654	7.1
10-14	64,029	8.4	60,993	8.0	125,022	8.2
15-19	63,748	8.3	59,811	7.8	123,559	8.1
20-24	61,176	8.0	60,173	7.9	121,349	7.9
25-29	70,356	9.2	68,213	8.9	138,569	9.1
30-34	75,745	9.9	73,002	9.6	148,747	9.7
35-39	73,710	9.6	73,538	9.6	147,248	9.6
40-44	64,210	8.4	64,293	8.4	128,503	8.4
45-49	52,314	6.8	53,038	6.9	105,352	6.9
50-54	41,411	5.4	44,030	5.8	85,441	5.6
55-59	32,343	4.2	34,878	4.6	67,221	4.4
60-64	23,713	3.1	25,800	3.4	49,513	3.2
65-69	16,669	2.2	19,140	2.5	35,809	2.3
70-74	11,428	1.5	13,701	1.8	25,129	1.6
75-79	7,195	0.9	9,277	1.2	16,472	1.1
80-84	3,316	0.4	4,645	0.6	7,961	0.5
85 ปีขึ้นไป	2,789	0.4	4,031	0.5	6,820	0.5
รวม	765,261	100.0	764,312	100.0	1,529,573	100.0

ที่มา : ที่ทำการปกครองจังหวัดอุดรธานี

3.2.1.2 นักท่องเที่ยว

เป็นสถิติจำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้ามาในพื้นที่จังหวัดอุดรธานี ข้อมูลนักท่องเที่ยวปี 2550 - 2554 จากตารางที่ 3.2 ซึ่งแสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวที่ทำการศึกษาวิจัยในเขตพื้นที่จังหวัดอุดรธานี

ตารางที่ 3.5 สถิติจำนวนนักท่องเที่ยวของจังหวัดอุดรธานี ปี 2550 - 2554

ปี พ.ศ.	2550	2551	2552	2553	2554
จำนวนนักท่องเที่ยว (คน)	2,046,133	1,791,997	2,216,739	2,592,009	2,973,569

ที่มา : ที่ทำการปกครองจังหวัดอุดรธานี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.2.2 กลุ่มตัวอย่าง

การสุ่มตัวอย่างในการวิจัยการพัฒนางานองค์ประกอบเส้นทางการท่องเที่ยว จังหวัดอุดรธานี เป็นการศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง (Sampling) และนำค่าสถิติของกลุ่มตัวอย่างมาประมาณต่อ พารามิเตอร์ของประชากร (Population) แล้วจึงนำผลการวิจัยอ้างอิงไปยังประชากรและวิเคราะห์ ข้อมูลโดยใช้สถิติ โดยผู้วิจัยได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ระดับความคลาดเคลื่อนที่ระดับ 10 % โดยใช้สมการของ YAMANE จะได้ $n = N/1+N(0.5)^2$ ส่วนประชากรที่เป็นนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยว ในพื้นที่จังหวัดอุดรธานี ช่วงวันจันทร์ถึงวันศุกร์ (วันทำการราชการ) และช่วงวันหยุดเสาร์-อาทิตย์ (วันหยุดราชการ) ทั้งเพศชายและเพศหญิง จำนวนทั้งสิ้น n คน ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดของกลุ่ม ตัวอย่างที่ระดับความคลาดเคลื่อนที่ระดับ 10% โดยใช้สมการของ YAMANE จะได้ $n=N/1+N(0.5)^2$ โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาในพื้นที่เทศบาลตำบลเวียง ที่เป็นประชาชน ที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปี ขึ้นไป เนื่องจากเป็นวัยที่มีวุฒิภาวะที่สามารถให้คำตอบได้ตามความต้องการที่แท้จริงของตน เพื่อให้ทราบถึงข้อมูลของนักท่องเที่ยวในเชิงประชากรศาสตร์ ความสนใจของนักท่องเที่ยว ที่ส่งเสริม การท่องเที่ยว อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี

3.3 เครื่องมือในการดำเนินการวิจัย

การรวบรวมข้อมูลการวิจัยการจัดสภาพแวดล้อมกายภาพชุมชนรอบบึงขุนทะเลเพื่อการท่องเที่ยวจังหวัดสุราษฎร์ธานี ใช้เครื่องมือการวิจัย 2 แบบ ดังรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.3.1 แบบสอบถามความคิดเห็น

ข้อมูลจากแบบสอบถามความคิดเห็นจะรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม คือ ประชาชนในพื้นที่และนักท่องเที่ยว จะเป็นข้อมูลด้านความคิดเห็นส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างต่อการ จัดสภาพแวดล้อมกายภาพชุมชนรอบบึงขุนทะเลเพื่อการท่องเที่ยว จังหวัดสุราษฎร์ธานีโดย ครอบคลุมข้อมูลดังนี้

ตอนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา รายได้ การประกอบอาชีพ จำนวนปีที่อยู่อาศัยในพื้นที่

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในจังหวัดอุดรธานี

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับศักยภาพการจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดอุดรธานี

3.3.2 การสำรวจและสังเกตการณ์ศึกษา

ข้อมูลจากการสำรวจและสังเกตผู้วิจัยจะทำการออกแบบและวางแผนการดำเนินงานตาม ขั้นตอนต่อไปนี้

3.3.2.1 รวบรวมข้อมูลด้านเอกสารสิ่งพิมพ์ แผนที่ ภาพถ่ายและข้อมูลจากWebsite

3.3.3.2 ร่างแบบสังเกตการณ์ศึกษา โดยรวบรวมข้อมูลในลักษณะสภาพแวดล้อมทางด้าน สถาปัตยกรรมบริเวณพื้นที่ศึกษาโดยทำการสำรวจลักษณะของพื้นที่,สำรวจสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านสาธารณูปโภค,สำรวจสิ่งอำนวยความสะดวกด้านสาธารณูปการ,สำรวจรูปแบบกิจกรรมการ ท่องเที่ยว,สำรวจสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐาน

3.3.3.3 นำแบบสำรวจและแบบสอบถามความคิดเห็นไปปรึกษาผู้เชี่ยวชาญโดยมีรายนาม ของผู้ทรงคุณวุฒิ ดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- (1) รศ. อุดมศักดิ์ สาริบุตร รองศาสตราจารย์ประจำสาขาวิชาสถาปัตยกรรมและการออกแบบ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
  - (2) ผศ.ดร.ศิริรัตน์ เพ็ชรแสงสี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำสาขาวิชาครุศาสตร์อุตสาหกรรม คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
  - (3) รศ.ว่าที่ร้อยโท พิชัย สดภิบาล รองศาสตราจารย์ประจำสาขาวิชาสถาปัตยกรรมและการออกแบบ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
  - (4) ผศ.ดร.จตุรงค์ เลาหะเพ็ญแสง อาจารย์ประจำสาขาวิชาครุศาสตร์อุตสาหกรรม คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
- 3.3.3.4 ทำการสำรวจและสังเกตพื้นที่ศึกษาระยะเวลารวมทั้งสิ้น 3 สัปดาห์
- 3.3.3.5 สรุปผลการสำรวจและสังเกต

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบสอบถาม (Questionnaire)

แบบมีโครงสร้างโดยแบบสอบถามแบ่งเป็นสองส่วน ส่วนที่หนึ่งถามข้อมูลส่วนบุคคล ส่วนที่สองถามข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะข้อดีข้อเสียที่มีประสิทธิภาพในการส่งเสริมการท่องเที่ยวของอำเภอเมืองจังหวัดอุดรธานี แหล่งท่องเที่ยวในอำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี ที่นักท่องเที่ยวนิยมเดินทางไปเยี่ยมชมความพึงพอใจในการจัดการสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว

การตรวจสอบคุณภาพแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบคุณภาพฉบับร่างโดยให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยตรวจสอบความตรงความครอบคลุมของหัวข้อการรับรู้ด้านทรัพยากรการท่องเที่ยวความต้องการด้านสื่อวีดิทัศน์ในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี ซึ่งหลังจากทำการปรับแก้ไขแบบทดสอบตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญแล้ว จากนั้นผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง 30 คน เพื่อหาความเที่ยง (reliability) ของแบบสอบถามโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (L - Coefficient) หลังจากทดลองใช้แล้วผู้วิจัยจึงนำผลมาปรับแก้ไขเพื่อให้ได้ข้อคำถามที่ชัดเจนยิ่งขึ้นแล้วจึงนำไปใช้จริง

แบบสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview)

คำถามสำหรับเจ้าหน้าที่ภาครัฐ

1. แผนพัฒนาการท่องเที่ยวรูปแบบและขั้นตอนการเตรียมการพัฒนาโครงสร้าง พื้นฐานที่รองรับการเติบโตของแหล่งท่องเที่ยวควรเป็นอย่างไร
2. โอกาสและอุปสรรคการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวมี อะไรบ้าง
3. แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวบริเวณแหล่งท่องเที่ยวควรเป็นอย่างไร
4. ผลกระทบที่จะเกิดขึ้นจากการเติบโตของแหล่งท่องเที่ยว มีอะไรบ้าง
5. ข้อเสนอแนะหรือข้อคิดเห็นทั่วไป

คำถามสำหรับกรรมการชุมชนและชาวบ้านแหล่งท่องเที่ยว

1. จุดเด่นทางด้านกายภาพ (เอกลักษณ์) อะไรคือตัวแทนของแหล่งท่องเที่ยว
2. ปัญหาและอุปสรรคอะไรที่มีผลต่อการพัฒนาพื้นที่เพื่อบริการนักท่องเที่ยวด้านต่างๆ
3. ในการพัฒนาปรับปรุงภูมิทัศน์ของแหล่งท่องเที่ยว ท่านคิดว่าควรพัฒนาด้านใดบ้าง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับใช้เพื่อการศึกษาเท่านั้น มิใช่ข้อมูลเชิงพาณิชย์หรือข้อมูลด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4. ข้อเสนอแนะหรือข้อคิดเห็นทั่วไป

คำถามสำหรับนักท่องเที่ยว

1. ทำไมจึงเลือกมาเที่ยวที่แหล่งท่องเที่ยว และมาแล้วกี่ครั้ง
2. ปัจจัยอะไรที่ท่านคิดว่าเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดที่ท่านมาเที่ยวที่นี่
3. ปัญหาและอุปสรรคในด้านสภาพแวดล้อมมีอะไรบ้าง (เช่น ทางเดิน ที่จอดรถ ห้องน้ำ ฯลฯ)
4. ข้อเสนอแนะหรือข้อคิดเห็นทั่วไป

แบบตรวจสอบทรัพยากรการท่องเที่ยว (Resource Audit)

การตรวจสอบทรัพยากรการท่องเที่ยวในอำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี ประกอบไปด้วยด้าน ทรัพยากรธรรมชาติ ทรัพยากรวัฒนธรรม ทรัพยากรประเพณีและงานมหกรรม ทรัพยากรกิจกรรม ทรัพยากรด้านบริการ

การสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observations)

โดยการร่วมกิจกรรมและการศึกษาลักษณะการมีส่วนร่วมของชุมชนที่เกี่ยวข้องกับปรากฏการณ์ที่ต้องการศึกษาในแง่ต่างๆ เช่น ศักยภาพการท่องเที่ยว ศักยภาพโครงสร้างพื้นฐาน สภาพแวดล้อมทางสังคมและธรรมชาติ วัฒนธรรมประเพณี วิถีชีวิต อุปกรณ์ที่ใช้ได้แก่ แผนที่ กล้องถ่ายรูป สมุดบันทึก

ตัวอย่างประเด็นการสังเกตพื้นที่

1. ผู้วิจัยใช้คำถาม จดบันทึก สังเกต เผาตุลักษณะทางกายภาพ สถานที่ท่องเที่ยว เพื่อนำมาประกอบข้อมูลจากส่วนอื่นที่ได้รับรวบรวมมา
2. ศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว
3. ศักยภาพโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคม สาธารณูปโภคที่บริการการท่องเที่ยว
4. ศักยภาพธุรกิจบริการด้านการท่องเที่ยว
5. พฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว
6. วิถีชุมชน วัฒนธรรม ค่านิยมต่างๆ ในชุมชน

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

หากการเก็บข้อมูล วิเคราะห์และปรับแนวการสร้างกระบวนการวางแผนไปพร้อมกัน เพื่อเชื่อมโยงปัจจัยที่สัมพันธ์กันระหว่างข้อมูลที่ได้รับจากการสำรวจพื้นที่และทฤษฎี หลักการพัฒนา โดยการนำข้อมูลที่ได้อ้อมมาตีความ แยกประเด็น จัดกลุ่ม ในกรอบความเป็นไปได้และความเหมาะสม เพื่อเป็นแนวทางในการวางแผนการพัฒนาตามศักยภาพที่รองรับ อันนำไปสู่การวางแผน เพื่อเตรียมความพร้อมด้านอื่นๆรองรับการเติบโตในอนาคต

ข้อมูลที่ได้จากการสังเกตและการสัมภาษณ์เชิงลึกเป็นข้อมูลเชิงคุณภาพหากการ วิเคราะห์แต่ละบุคคลในภาพรวม เพื่อประเมินทรัพยากรการท่องเที่ยว และนำมาสรุปประเด็นเนื้อหา เพื่อเตรียมการวางแผนปรับปรุง

นอกจากนี้ เมื่อได้รวบรวมข้อมูลจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องด้วยแบบสอบถามจากนั้นได้บันทึกลงในโปรแกรม SPSS for WINDOWS แล้วจึงนำมาประมวลผลและแสดงเป็น การนำเสนอข้อมูลด้วยสื่อเว็บไซต์ที่มีประสิทธิภาพในการสร้างการรับรู้ในคุณค่าของตลาดชุมชนในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อุดรธานี และสรุปผลการประเมินประสิทธิภาพ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ สถิติพรรณนา โดยใช้ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่องการพัฒนาารูปแบบการท่องเที่ยวจังหวัดอุดรธานี ดำเนินการวิจัยในพื้นที่ ทัศนศึกษา ประชากร และกลุ่มตัวอย่างการวิจัย ด้วยเครื่องมือวิจัยประเภทแบบสอบถามและแบบสำรวจและสังเกตจากนั้นนำผลสำรวจมาวิเคราะห์ข้อมูลตามกระบวนการวิจัยซึ่งแบ่งตามหัวข้อต่อไปนี้

- 4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสำรวจและสังเกต
- 4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลจากการตอบแบบสอบถาม
- 4.3 บทสรุปการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวจังหวัดอุดรธานี

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสำรวจและสังเกต

การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสำรวจและสังเกตจะรวบรวมข้อมูลในลักษณะสภาพแวดล้อมทางด้านลักษณะสภาพแวดล้อมทางกายภาพ 26-30 พฤษภาคม 2558 โดยทำการสำรวจรายละเอียดดังต่อไปนี้

4.1.1 การสำรวจลักษณะของพื้นที่การท่องเที่ยวและรูปแบบสถาปัตยกรรม

ตารางที่ 4.1 แสดงการสำรวจลักษณะของพื้นที่การท่องเที่ยวและรูปแบบสถาปัตยกรรม

พื้นที่ศึกษา	รูปแบบการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวทางรถยนต์	รูปแบบสถาปัตยกรรม
กลุ่มที่ 1 อุดร - หนองบัวลำภู - เลย		
	ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 210	ส่วนมากเป็นบ้านพักอาศัย 1-2 ชั้น ชั้นล่างเป็นคอนกรีตชั้น 2 เป็นไม้ และอาคารพาณิชย์พักอาศัย 1-2 ชั้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

พื้นที่ศึกษา	รูปแบบการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวทางรถยนต์	รูปแบบสถาปัตยกรรม
กลุ่มที่ 2 อุดร - หาด โขงแก้งโขง	 <p>ถนนเส้นทางเชื่อมต่อ อุดรธานี หนองคาย</p>	 <p>ส่วนมากบ้านพักอาศัย 1-2 ชั้น ชั้นล่างเป็น คอนกรีตชั้น 2 เป็นไม้</p>
กลุ่มที่ 3 อุดร - หนองคาย	 <p>ทางหลวงหมายเลข 2</p>	<p>ส่วนมากเป็นอาคารพาณิชย์หรือบ้านพักอาศัย 2 ชั้น</p>
กลุ่มที่ 4 อุดร - หนองบัวลำภู - ขอนแก่น	 <p>ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 210</p>	 <p>ส่วนมากบ้านพักอาศัย 1-2 ชั้นสร้างติดพื้น โครงชั้นล่างเป็นคอนกรีตชั้น 2 เป็นไม้</p>

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

พื้นที่ศึกษา	รูปแบบการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวทางรถยนต์	รูปแบบสถาปัตยกรรม
กลุ่มที่ 5 อุดร - สกลนคร	 <p data-bbox="411 734 661 768">ทางหลวงหมายเลข 22</p>	 <p data-bbox="846 573 1210 656">ส่วนมากบ้านพักอาศัย 1-2 ชั้น ชั้นล่างเป็นคอนกรีตชั้น 2 เป็นไม้</p>
กลุ่มที่ 6 อุดร - กาฬสินธุ์	 <p data-bbox="368 1200 704 1234">ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 12</p>	 <p data-bbox="775 1200 1275 1272">ส่วนมากบ้านพักอาศัย 1-2 ชั้นสร้างบนพื้นดิน หรือยกพื้นทำจากไม้และก่ออิฐบล็อก</p>

ที่มา: จากการสำรวจเดือนพฤษภาคม 2558

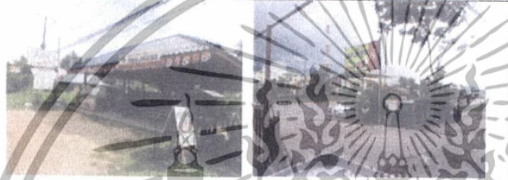

จากตาราง 4.1.1 ข้อมูลจากการสำรวจลักษณะสภาพแวดล้อมทางกายภาพ

ลักษณะทางด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพของพื้นที่ เป็นการศึกษาสภาพทั่วไปของพื้นที่ในสภาพการณ์ปัจจุบัน ผู้วิจัยได้ทำการสำรวจข้อมูลด้านกายภาพดังต่อไปนี้ กลุ่มที่ 1 เส้นทางเชื่อมอุดร - หนองบัวลำภู - เลย อยู่ในพื้นที่ทางหลวง 210 ด้านสถาปัตยกรรม ส่วนมากเป็นบ้านพักอาศัย 1-2 ชั้น ชั้นล่างเป็นคอนกรีตชั้น 2 เป็นไม้ และอาคารพาณิชย์พักอาศัย 1-2 ชั้น กลุ่มที่ 2 อุดร - หาดโขงแก่งโขง ถนนเส้นทางเชื่อมต่อ อุดรธานี - หนองคาย ด้านสถาปัตยกรรม ส่วนมากบ้านพักอาศัย 1-2 ชั้น ชั้นล่างเป็นคอนกรีตชั้น 2 เป็นไม้ กลุ่มที่ 3 เส้นทางอุดร - หนองคาย ทางหลวงหมายเลข 2 ไปสะพานไทย-ลาว ด้านสถาปัตยกรรม ส่วนมากเป็นอาคารพาณิชย์หรือบ้านพักอาศัย 1- 2 ชั้น กลุ่มที่ 4 อุดร - หนองบัวลำภู - ขอนแก่น ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 210 ส่วนมากบ้านพักอาศัย 1-2 ชั้นสร้างติดพื้นโครงสร้างชั้นล่างเป็นคอนกรีตชั้น 2 เป็นไม้ กลุ่มที่ 5 อุดร - สกลนคร ถนนทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 12 บ้านพักอาศัยส่วนมากบ้านพักอาศัย 1-2 ชั้น ชั้นล่างเป็นคอนกรีตชั้น 2 เป็นไม้ กลุ่มที่ 6 อุดร - กาฬสินธุ์ ถนนทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 12 บ้านพักอาศัย 1 - 2 ชั้น สร้างบนพื้นที่ดินหรือยกพื้นทำจากไม้และก่ออิฐบล็อก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.1.2 การสำรวจลักษณะของพื้นที่ร้านค้าและไฟฟ้าแสงสว่าง

ตารางที่ 4.2 แสดงการสำรวจลักษณะของพื้นที่ร้านค้าและไฟฟ้าแสงสว่าง

ลักษณะของพื้นที่	ร้านค้า	สิ่งอำนวยความสะดวกอื่นๆ
กลุ่มที่ 1 อุดร - หนองบัวลำภู - เลย	 ใช้ที่พักอาศัยประกอบกิจการต่างๆบนถนนสายหลัก 210	 แสดงถึง ระบบขนส่งสาธารณะ สะดวก ทิวถึง
กลุ่มที่ 2 อุดร - หาด โขงแก่งโขง	 ประกอบกิจการต่างๆบนถนนเส้นทางเชื่อมต่อ อุดรธานี หนองคาย	 แสดงการเข้าถึงของระบบไฟฟ้าประปา โทรศัพท์
กลุ่มที่ 3 อุดร - หนองคาย	 มีทั้งพื้นที่ให้เช่าและที่พักอาศัยที่ใช้ในกาประกอบกิจการ บนทางหลวงหมายเลข 2	 แสดงการเข้าถึง ระบบไฟฟ้า สิ่งอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว
กลุ่มที่ 4 อุดร - หนองบัวลำภู - ขอนแก่น	 มีทั้งพื้นที่ให้เช่าและที่พักอาศัยที่ใช้ในกาประกอบกิจการ บนทางหลวงหมายเลข 210	 แสดงการเข้าถึง ระบบไฟฟ้า ป้ายบอกทาง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ลักษณะของพื้นที่	ร้านค้า	สิ่งอำนวยความสะดวกอื่นๆ
กลุ่มที่ 5 อุดร - สกลนคร	 <p data-bbox="329 629 625 674">ใช้บ้านพักอาศัยเป็นร้านค้า</p>	 <p data-bbox="872 819 1293 909">แสดงถึง ระบบขนส่งสาธารณะ ระบบไฟฟ้า ป้ายบอกทาง</p>
กลุ่มที่ 6 อุดร - กาฬสินธุ์	 <p data-bbox="329 1149 625 1193">ใช้บ้านพักอาศัยเป็นร้านค้า</p>	 <p data-bbox="843 1301 1193 1346">แสดงการเข้าถึงของระบบไฟฟ้า</p>

ที่มา: จากการสำรวจเดือนพฤษภาคม 2558

จากตาราง 4.1.2 ข้อมูลจากการสำรวจลักษณะสภาพแวดล้อมทางกายภาพพื้นที่ร้านค้าและสิ่งอำนวยความสะดวกในด้านต่างๆ

ลักษณะทางด้านสิ่งแวดล้อมกายภาพของพื้นที่ เป็นการศึกษาสภาพทั่วไปของพื้นที่ในสภาพการณ์ปัจจุบัน ผู้วิจัยได้ทำการสำรวจข้อมูลด้านกายภาพดังต่อไปนี้ ทั้ง 6 กลุ่ม ลักษณะของพื้นที่ร้านค้า โดยส่วนมากใช้บ้านพักอาศัยเป็นร้านค้า ทั้งบ้านแบบชั้นเดียว และ 2 ชั้น สิ่งอำนวยความสะดวกยังคงกระจุกตัวอยู่เพียงบริเวณตัวเมือง ส่วนพื้นที่โดยรอบยังไม่อำนวยความสะดวกเท่าที่ควร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.1.3 การสำรวจลักษณะสภาพแวดล้อมทางกายที่พัก และ กิจกรรม

ภาพที่ 4.3 แสดงการสำรวจลักษณะสภาพแวดล้อมทางกายที่พัก และ กิจกรรม

รูปแบบ กิจกรรมการ ท่องเที่ยว	ที่พัก	กิจกรรม
กลุ่มที่ 1 อุดร - หนองบัวลำภู - เลย	 มีโรงแรมที่พักเป็นช่วงๆ เพียงพอ	 มหกรรมโฮมพาลง แดนผ้าไหมซิด
กลุ่มที่ 2 อุดร - หาดโขง แก่งโขง	 ที่พักค่อนข้างไกล	 งาน นมัสการพระพุทธบาทบัวบก อำเภอบ้าน ฝาง
กลุ่มที่ 3 อุดร - หนองคาย	 ที่พักค่อนข้างไกล	 งานฉลองเจ้าปู่ เจ้าย่า อำเภอมือ เฒ่า
กลุ่มที่ 4 อุดร - หนองบัวลำภู - ขอนแก่น	 ที่พักน้อยมากแทบไม่มี	 งานประเพณีออกพรรษาแข่งเรือชิงถ้วย พระราชทาน อำเภอกุมภวาปี
กลุ่มที่ 5 อุดร - สกลนคร	 ที่พักน้อยและค่อนข้างไกล	 งานเทศกาลโคมลอยฟ้า อำเภอฟิบูลย์ รักษ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 4.3 (ต่อ)

รูปแบบกิจกรรม การท่องเที่ยว	ที่พัก	กิจกรรม
กลุ่มที่ 6 ดร - สกลนคร	 ที่พักน้อยมากแทบไม่มี	 งานประเพณีบุญบั้งไฟล้าน บ้านธาตุ อำเภอเพ็ญ

ที่มา: จากการสำรวจเดือนพฤษภาคม 2558

จากตาราง 4.1.3 ข้อมูลจากการสำรวจลักษณะสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่พัก และ กิจกรรม ลักษณะทางด้านสิ่งแวดล้อมกายภาพของที่พัก และกิจกรรม เป็นการศึกษาสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆแก่นักท่องเที่ยวในสภาพการณ์ปัจจุบัน ผู้วิจัยได้ทำการสำรวจข้อมูลด้านกายภาพดังต่อไปนี้ ทั้ง 6 เส้นทาง บริเวณที่พักและสิ่งอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว กระจุกตัวอยู่เพียงแต่ในพื้นที่เขตเมือง เมื่อห่างจากตัวเมือง สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆแทบจะไม่มีหรือน้อยมาก ส่วนในด้านกิจกรรม ก็กระจุกตัวอยู่ในเขตเมือง หรืออำเภอใหญ่ๆเท่านั้น ส่วนพื้นที่ห่างไกลแทบจะไม่มีกิจกรรมส่งเสริมด้านกิจกรรมเลย

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลจากการตอบแบบสอบถาม

การวิเคราะห์ข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพแวดล้อมกายภาพของพื้นที่จังหวัดอุดรธานี ความต้องการด้านกายภาพของชุมชนในท้องถิ่นและผู้เยี่ยมชม เพื่อเสนอเป็นแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดอุดรธานี โดยแบ่งแบบสอบถามประกอบการวิจัยชุดนี้ออกเป็น 3 ตอนดังต่อไปนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.2.1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 4.4 การจำแนกข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไป	n=406	
	จำนวน	ร้อยละ
1.เพศ		
ชาย	65	32.5
หญิง	135	67.5
2.อายุ		
น้อยกว่า 25 ปี	52	26.0
25-35 ปี	41	20.5
36-45 ปี	30	15.0
46-55 ปี	42	21.0
56-65 ปี	34	17.0
มากกว่า 65 ปี	1	0.5
3.สถานภาพ		
นักท่องเที่ยวนอก	31	15.5
บุคคลในท้องถิ่น	138	69.0
4.บทบาทหน้าที่ในชุมชน		
กลุ่มผู้นำสมาชิกสภาท้องถิ่น	11	5.5
กลุ่มกำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน	5	2.5
เกษตรกร	20	10.0
พนักงานส่วนท้องถิ่น	27	13.5
ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	28	14.0
อื่น ๆ.....	63	31.5
5.ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษา	15	7.5
มัธยมศึกษา	29	14.5
อาชีวศึกษาหรือเทียบเท่า	45	22.5
ปริญญาตรี	82	41.0
สูงกว่าปริญญาตรี	18	9.00
อื่น ๆ โป้ดระบุนุ.....	10	5.0
6.อาชีพ		
นักเรียน นักศึกษา	67	33.5
รับราชการ	53	26.5

เอกสารนี้พนักงานบริษัทเอกชนให้บริการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์อื่น การค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	n=406	
	จำนวน	ร้อยละ
รัฐวิสาหกิจ	1	0.5
ลูกจ้าง	36	18.0
เจ้าของกิจการ	19	9.5
อื่นๆ	9	4.5

จากตารางที่ 4.1 พบว่าประชาชนในเขตพื้นที่จังหวัดอุดรธานี ที่ตอบแบบสอบถามความคิดเห็นเมื่อจำแนกตามเพศพบว่า เพศหญิงมีมากกว่าเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 67.5 ส่วนเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 32.5 ซึ่งมีอายุระหว่าง น้อยกว่า 25 ปีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 26.0 รองลงมาอายุ 46-55 ปี ร้อยละ 42 ระดับการศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในระดับปริญญาตรีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 41.0 รองลงมา อาชีวศึกษาหรือเทียบเท่า ร้อยละ 22.5 การประกอบอาชีพคนในพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นนักเรียน นักศึกษา คิดเป็นร้อยละ 33.5 รองลงมา เป็นรับราชการ ร้อยละ 26.5

4.2.2 การวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยว

สภาพแวดล้อม กิจกรรมและการใช้พื้นที่รวมทั้งสิ่งแวดล้อมเพื่อให้เกิดกิจกรรมที่ส่งเสริมการอยู่อาศัยและการท่องเที่ยวโดยนำมากำหนดเป็นแนวการพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดอุดรธานี

ตารางที่ 4.5 ความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อมูลการท่องเที่ยว

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยว	ข้อ n=406	
	จำนวน	ร้อยละ
1. คุณเคยมาท่องเที่ยวที่จังหวัดอุดรธานีหรือไม่		
เคย	183	91.5
ไม่เคย	12	6.0
2. ล่าสุดท่านท่องเที่ยวใน จังหวัดอุดรธานีกี่วัน		
1 วัน	65	32.5
2-4 วัน	25	12.5
มากกว่า 1 อาทิตย์	24	12.0
อื่นๆ	51	25.5
3. ท่านทราบข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวในจังหวัดอุดรธานี ก่อนการเดินทางจากแหล่งใด		
เพื่อน,คนใกล้ชิด	84	42.0
หนังสือ,นิตยสาร	21	10.5
อินเทอร์เน็ต	36	18.0

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยว	ข้อ n=406	
	จำนวน	ร้อยละ
อินเทอร์เน็ต	36	18.0
โทรทัศน์.วิทยุ	13	6.5
งานนิทรรศการท่องเที่ยว	24	12.0
ไม่ทราบเลย	3	1.5
อื่นๆ	11	5.5
4. ท่านมีวัตถุประสงค์หลักอะไรในการมาเยี่ยมเยือนจังหวัดอุดรธานี		
พักผ่อน, ท่องเที่ยว	76	38.0
เยี่ยมญาติ, บุคคลรู้จัก	53	26.5
ประชุม, สัมมนา	9	4.5
ปฏิบัติงาน, ติดต่อธุรกิจ	22	11.0
อื่นๆ	17	8.5
5. ท่านเดินทางมาท่องเที่ยวเกี่ยวกับใคร		
เพื่อน	48	24.0
ครอบครัว	119	59.5
กรุ๊ปทัวร์	7	3.5
อื่นๆ	4	2.0
6. ท่านคิดว่าสิ่งที่ดึงดูดใจให้ท่านท่องเที่ยวในจังหวัดอุดรธานีที่สุดคืออะไร		
วัดวาอาราม, สิ่งก่อสร้าง	64	32.0
เครื่องปั้นดินเผา	30	15.0
อาหารท้องถิ่น	43	21.5
ซื้อสินค้าพื้นเมือง	36	18.0
อื่นๆ	13	6.5
7. ท่านรู้จักสถานที่ท่องเที่ยวในจังหวัดอุดรธานีที่ใดบ้าง		
หนองประจักษ์	91	45.5
ศาลหลักเมือง	30	15.0
ทะเลบัวแดง	26	13.0
ภูผอยลม	7	3.5
พิพิธภัณฑ์จังหวัด	12	6.0
ไม่ทราบเลย	13	6.5
อื่นๆ	7	3.5
8 ท่านซื้อผลิตภัณฑ์พื้นบ้านของจังหวัดอุดรธานีใดบ้าง		
ผลิตภัณฑ์อาหาร	89	44.5
เครื่องปั้นดินเผา	38	19.0

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยว	ข้อ n=406	
	จำนวน	ร้อยละ
ผ้าพื้นเมือง	48	24.0
ไม่สนใจซื้อเมือง	7	3.5
อื่นๆ	6	3.0
9. สำหรับท่านที่เคยพักค้างคืน ท่านมีความเห็นว่าที่พักในจังหวัดอุดรธานีมีลักษณะอย่างไร		
ที่พักมีราคาเหมาะสม	77	38.5
ที่พักมีความสะอาด ปลอดภัย	78	39.0
ควรปรับปรุง	6	3.0
อื่นๆ	6	3.0

จากตารางที่ 4.2 ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อมูลการท่องเที่ยวดังนี้ นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เคยมาที่จังหวัดอุดรธานี คิดเป็นร้อยละ 91.5 ไม่เคย คิดเป็นร้อยละ 6.0 นักท่องเที่ยว เที่ยวในจังหวัดอุดรธานีมากที่สุด 1 วัน คิดเป็นร้อยละ 32.5 ลงลงมา 2-4 วัน คิดเป็นร้อยละ 12.5 การทราบข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวในจังหวัดอุดรธานี ก่อนการเดินทางจากเพื่อน, คนใกล้ชิดมากที่สุด เป็นสัดส่วนร้อยละ 42.0 ลงลงมาทราบจากอินเทอร์เน็ต มีค่าร้อยละ 18.0 วัตถุประสงค์หลักอะไรในการมาเยี่ยมเยือนจังหวัดอุดรธานีเพื่อพักผ่อน, ท่องเที่ยวมากที่สุด ร้อยละ 38.0 ลงลงมาเพื่อเยี่ยมญาติ, บุคคลรู้จักมากที่สุด มีค่าร้อยละ 26.5 เดินทางมาท่องเที่ยวกับครอบครัวมีสัดส่วนมากที่สุด ร้อยละ 59.5 ลงลงมา เดินทางมากับเพื่อน ร้อยละ 24.0 สิ่งที่น่าสนใจให้ท่านท่องเที่ยวในจังหวัดอุดรธานีที่สุดคือวัดวาอาราม , สิ่งก่อสร้าง ร้อยละ 32.0 ลงลงมาอาหารท้องถิ่น ร้อยละ 21.5 สถานที่ท่องเที่ยวที่รู้จักในจังหวัดอุดรธานี มากที่สุดหนองประจักษ์ ร้อยละ 45.5 ลงลงมาศาลหลักเมือง ร้อยละ 15.0 ผลิตภัณฑ์พื้นบ้านของจังหวัดอุดรธานีที่สนใจ มากที่สุดคือ ผลิตภัณฑ์อาหาร ร้อยละ 44.5 ลงลงมา คือ ผ้าพื้นเมือง ร้อยละ 24.0 ที่พักในจังหวัดอุดรธานีมีลักษณะอย่างไร ที่พักมีความสะอาด ปลอดภัย ร้อยละ 39.0 ลงลงมา ที่พักมีราคาเหมาะสม ร้อยละ 38.5

จากข้อมูลตารางที่ 4.2 สรุปได้ว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เคยมาท่องเที่ยวในจังหวัดอุดรธานี และกลับมาเที่ยวอีก นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ใช้เวลาในการท่องเที่ยวเพียง 1 วัน ส่วนมากทราบข้อมูลการท่องเที่ยวจากการบอกต่อ และมาท่องเที่ยวแบบเป็นครอบครัว สิ่งที่นักท่องเที่ยวให้ความสนใจคือวัดวาอาราม และสิ่งก่อสร้างต่างๆ ผลิตภัณฑ์ที่ได้รับความสนใจเป็นประเภทอาหาร

4.2.3 การวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อมูลเกี่ยวกับศักยภาพการจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดอุดรธานี

ความต้องการด้านกายภาพของชุมชนในท้องถิ่นและผู้มาเยือนจากความต้องการการใช้สาธารณูปโภค-สาธารณูปการ เพื่อความสะดวกและส่งเสริมการท่องเที่ยว
 เอกลักษณ์ของเมืองที่ส่งเสริมให้บริหารจัดการเชิงนิเวศน์เพื่อการพัฒนาเมือง มีอยู่จุดให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.6 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการด้านกายภาพชุมชนของผู้ตอบแบบสอบถาม

ความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการด้านกายภาพของชุมชนในท้องถิ่นและผู้มาเยือน	n=406	
	จำนวน	ร้อยละ
1. ท่านคิดว่าระบบสาธารณูปโภคใดบ้างที่มีให้บริการไม่เพียงพอ		
ไฟฟ้า	9	4.5
ประปา	18	9.0
ระบบขนส่ง	19	9.5
การกำจัดขยะ	66	33.0
โทรศัพท์	3	1.5
อินเทอร์เน็ต	32	16.0
ถนน	19	9.5
การระบายน้ำ	17	8.5
2. ท่านคิดว่าควรมีสิ่งอำนวยความสะดวกอะไรเพิ่มขึ้นเพื่อรองรับการท่องเที่ยว		
ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว	92	46.0
พักผ่อนด้วยเต็นท์	17	8.5
ศูนย์จำหน่ายของที่ระลึก	13	6.5
Home stay	19	9.5
ร้านอาหาร	13	6.5
ศูนย์รักษาความปลอดภัย	32	16.0
อื่นๆ	14	7.0
3. ท่านคิดว่าในจังหวัดอุดรธานีควรพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกใดมากที่สุด		
ป้ายบอกข้อมูล	58	29.0
ศาลาที่พัก	19	9.5
โทรศัพท์สาธารณะ	13	6.5
ม้านั่งพักผ่อน	17	8.5
ป้ายโฆษณา	4	2.0
ถังขยะ	28	14.0
ไฟฟ้าและแสงสว่าง	10	5.0
ห้องน้ำสาธารณะ	25	12.5
ป้ายบอกทาง	8	4.0
ดื่มน้ำสาธารณะ	10	5.0
4. ท่านคิดว่าควรจะมีกิจกรรมส่งเสริมกิจกรรม เช่น จัดงานเทศกาล หรืองานนิทรรศการ หรือไม่		
เห็นด้วย	193	96.5
ไม่เห็นด้วย	7	3.5

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

ความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการด้านกายภาพของชุมชนใน ท้องถิ่นและผู้มาเยือน	n=406	
	จำนวน	ร้อยละ
4. ท่านคิดว่าควรจะมีโครงการส่งเสริมกิจกรรม เช่น จัดงานเทศกาล หรืองานนิทรรศการ หรือไม่		
เห็นด้วย	193	96.5
ไม่เห็นด้วย	7	3.5
5. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ หากมีการปรับปรุงสภาพแวดล้อมบริเวณสถานที่ท่องเที่ยวเพื่อดึงดูดการท่องเที่ยวในจังหวัดอุดรธานี		
เห็นด้วย	195	97.5
ไม่เห็นด้วย	5	2.5
6. ท่านมีแนวโน้มที่จะแนะนำผู้อื่นมาท่องเที่ยวจังหวัดอุดรธานีหรือไม่		
แนะนำ	176	88.0
ไม่แนะนำ	22	11.0
7. สิ่งใดที่ควรปรับปรุงเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดอุดรธานี		
ถนน	36	18.0
ความสะอาด	68	34.0
พาหนะเดินทาง	16	8.0
ความปลอดภัย	41	20.5
ที่พัก	9	4.5
การอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว	15	7.5
การให้ข้อมูลของเจ้าหน้าที่	8	4.0
อื่น ๆ	2	1.0

จากตารางที่ 4.3 การวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อมูลเกี่ยวกับศักยภาพการจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดอุดรธานีที่แสดงให้เห็นถึงความต้องการด้านกายภาพของชุมชนในท้องถิ่นและผู้มาเยือนจากความต้องการการใช้สาธารณูปโภค-สาธารณูปการ เพื่อความสะดวกและส่งเสริมการท่องเที่ยวระบบสาธารณูปโภคใดบ้างที่มีให้บริการไม่เพียงพอ การกำจัดขยะ มีค่าร้อยละ 33.0 รองลงมาคืออินเทอร์เน็ต ร้อยละ 16.0 ควรมีสิ่งอำนวยความสะดวกอะไรเพิ่มขึ้นเพื่อรองรับการท่องเที่ยว ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว ร้อยละ 46.0 รองลงมาศูนย์รักษาความปลอดภัย ร้อยละ 16.0 ในจังหวัดอุดรธานีควรพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกใดมากที่สุด ป้ายบอกข้อมูล ร้อยละ 29.0 รองลงมาห้องน้ำสาธารณะ ร้อยละ 12.5 ควรจะมีโครงการส่งเสริมกิจกรรม เช่น จัดงานเทศกาล หรืองานนิทรรศการหรือไม่ เห็นด้วย ร้อยละ 96.5 ไม่เห็นด้วย ร้อยละ 3.5 ท่านเห็นด้วยหรือไม่ หากมีการปรับปรุงสภาพแวดล้อมบริเวณสถานที่ท่องเที่ยวเพื่อดึงดูดการท่องเที่ยวในจังหวัดอุดรธานีเห็นด้วย ร้อยละ 97.5 ไม่เห็นด้วย ร้อยละ 2.5 แนวโน้มที่จะแนะนำผู้อื่นมาท่องเที่ยวจังหวัดอุดรธานีหรือไม่ แนะนำ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ร้อยละ 88.0 ไม่แนะนำ ร้อยละ 11.0 สิ่งใดที่ควรปรับปรุงเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดอุดรธานี
 ความสะอาด ร้อยละ 34.0 ลดลงมากความปลอดภัย ร้อยละ 20.5

จากข้อมูลตารางที่ 4.2 สรุปได้ว่า สาธารณูปโภคที่ยังมีไม่เพียงพอคือ การกำจัดขยะ และควร
 ปรับปรุงเรื่องความสะอาด สิ่งอำนวยความสะดวกที่นักท่องเที่ยวต้องการเพิ่มขึ้นคือ ศูนย์บริการ
 นักท่องเที่ยว และควรมีการพัฒนาเพิ่มป้ายบอกข้อมูลเพื่ออำนวยความสะดวกมากขึ้น ควรมีการ
 ส่งเสริมกิจกรรม งานเทศกาล งานนิทรรศการ และปรับปรุงพื้นที่เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวในจังหวัด

4.3 บทสรุปการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการพัฒนาารูปแบบการท่องเที่ยวจังหวัดอุดรธานี

จากการที่ผู้วิจัยได้ลงพื้นที่ภาคสนามเพื่อทำการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยเป็นเวลา 2 สัปดาห์
 คือ ระหว่างวันที่ 26-30 พฤษภาคม 2558 โดยใช้แบบสอบถามและสังเกต และแบบสอบถาม
 ความคิดเห็น ซึ่งผลข้อมูลที่ได้ทำการวิเคราะห์แบ่งหัวข้อตามรายละเอียดดังนี้

สภาพแวดล้อมทางกายภาพ สภาพพื้นที่โดยทั่วไปของจังหวัดอุดรธานี มีลักษณะ ลักษณะภูมิ
 ประเทศโดยทั่วไปเป็นที่ราบสูง พื้นที่เอียงลาดลงสู่แม่น้ำโขงทางจังหวัดหนองคาย มีแหล่งท่องเที่ยวที่มี
 ความหลากหลาย ทั้งทางประวัติศาสตร์วัฒนธรรม แหล่งโบราณคดีและแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ มี
 การกระจายตัวของสถานที่ท่องเที่ยวธรรมชาติมากที่สุด ประกอบด้วยทุ่งนา ป่าไม้ และภูเขา สภาพ
 พื้นที่มีภูเขาและป่าติดต่อกันเป็นแนวยาว มีเทือกเขาที่สำคัญ คือ เทือกเขาภูพาน ทอดเป็นแนวยาว
 ตั้งแต่เขตเหนือสุดของจังหวัด สภาพปัญหาที่เกิดขึ้นจากทางกายภาพ ได้แก่ การพัฒนาได้การกระจาย
 ตัวอยู่เพียงในเขตเมืองส่วนสภาพแวดล้อมนอกเขตเมืองมีปัญหาทั้งทางด้านการจัดการ เส้นทาง
 คมนาคม และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างล้วนแต่ไม่ทั่วถึง สภาพพื้นที่ดูรกร้างและเสื่อมโทรม ขาดการ
 พัฒนาและปรับปรุงทัศน

เส้นทางท่องเที่ยว โดยทั่วไปจังหวัดอุดรธานีมีแหล่งท่องเที่ยวที่มีความหลากหลาย ทั้งทาง
 ประวัติศาสตร์วัฒนธรรม แหล่งโบราณคดีและแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ มีการกระจายตัวของสถานที่
 ท่องเที่ยวธรรมชาติมาก ปัจจุบัน นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติเริ่มให้ความสนใจเข้ามา
 ท่องเที่ยวมากขึ้น สิ่งก่อสร้างที่พักอาศัยเริ่มมีเพิ่มมากขึ้น มีที่พักเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวจำนวนมาก
 ส่วนปัญหาที่เกิดขึ้นคือสถานที่ท่องเที่ยวแต่ละที่มีระยะทางที่ไกลกันมาก จึงทำให้การท่องเที่ยวไม่ต่อเนื่อง
 ต้องใช้ระยะเวลาเดินทางเป็นเวลานาน จากสิ่งแวดล้อมทางกายภาพและรูปแบบการสัญจรในพื้นที่นี้
 รวมถึงความต้องการของนักท่องเที่ยวและประชาชนในพื้นที่จึงเป็นปัจจัยสำคัญที่กำหนดแนวทางการ
 พัฒนาระบบการสัญจรในพื้นที่ศึกษาต่อไป

การวางผังเพื่อการพัฒนาารูปแบบการท่องเที่ยวจังหวัดอุดรธานี เป็นพื้นที่ส่วนใหญ่ของจังหวัด
 อุดรธานีเป็นเมืองมีความสำคัญ ทางด้านการค้าชายแดน การท่องเที่ยว และเกษตรกรรม ซึ่งใน
 อนาคต ตามแผนพัฒนาจังหวัดอุดรธานี จะทำให้จังหวัดอุดรธานี มีการขยายตัวอย่างรวดเร็วในทุก ๆ

ด้าน เพื่อตอบรับ นโยบายของภาครัฐ ทางผู้วิจัยจึงเสนอแนวทางการพัฒนาระบบสัญจร เพื่อ
 เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นิยมนำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เชื่อมโยงการขยายตัวทางด้านเศรษฐกิจและการท่องเที่ยว พร้อมทั้งตอบโจทย์ความต้องการของประชาชนส่วนใหญ่ จากข้อมูลการวิจัยครั้งนี้ โดยมีผังสัญจรเชื่อมโยงถนนสายหลัก และถนนสายรอง พร้อมทั้งกำหนดโซนการสร้างอาคารและที่พักอาศัยต่อไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวจังหวัดอุดรธานี เป็นการศึกษาสภาพทั่วไปทางด้านกายภาพของพื้นที่ในสภาพการณ์ปัจจุบัน พฤติกรรมและรูปแบบการสัญจรของชุมชน รวมไปถึงสิ่งอำนวยความสะดวกที่เกี่ยวกับการสัญจร เพื่อนำข้อมูลมาเป็นแนวทางในการพัฒนาผังสัญจร ซึ่งผู้วิจัยได้เสนอขั้นตอนการศึกษาโดยสรุปดังต่อไปนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาการเสนอการพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวจังหวัดอุดรธานี ผู้วิจัยขอเสนอขั้นตอนการศึกษาโดยสรุป ดังต่อไปนี้

5.1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาลักษณะทางกายภาพ การท่องเที่ยว ศิลปวัฒนธรรมของพื้นที่บริเวณจังหวัดอุดรธานี
2. ศึกษาพฤติกรรมการใช้พื้นที่บริเวณอุดรธานี
3. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวจังหวัดอุดรธานี

5.1.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

1. ประชากรที่อยู่ในพื้นที่ จังหวัดอุดรธานี จำนวนทั้งสิ้น 141,937 คน เป็นชายจำนวน 69,568 คน เป็นหญิงจำนวน 72,369 คน จำนวนครัวเรือน 49,198 ครัวเรือน ศึกษาแบบสุ่ม
2. นักท่องเที่ยว โดยใช้เกณฑ์การเลือกพื้นที่ศึกษาแบบสุ่ม

กลุ่มตัวอย่างของการวิจัยในครั้งนี้มีจำนวนทั้งสิ้น 300 คน ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสำรวจโดยใช้เกณฑ์การเลือกพื้นที่ศึกษาเฉพาะแบบเจาะจงทั้งลักษณะทางชุมชนลักษณะศิลปวัฒนธรรม

5.1.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือในการวิจัย เป็นการเก็บข้อมูลการวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ แบบสำรวจและสังเกต แบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามความคิดเห็น

1. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่แบบสำรวจและสังเกต แบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามความคิดเห็นกลุ่มตัวอย่าง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. การวิเคราะห์ข้อมูล ในส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยนั้น ผู้วิจัยวางแผนในการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 3 ส่วนดังนี้

2.1 ข้อมูลจากแบบสำรวจและสังเกตเรือนพื้นถิ่นในพื้นที่ที่ศึกษาซึ่งจะนำข้อมูลที่ได้อาทิ สาธารณูปโภค สาธารณูปการ ข้อมูลองค์ประกอบทางสถาปัตยกรรม มาวิเคราะห์เปรียบเทียบกับ ทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ประกอบการบรรยาย พร้อมภาพประกอบ

2.2 ข้อมูลจากแบบสอบถามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักท่องเที่ยวในพื้นที่ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่นำไปประมวลผลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปทางสถิติ เพื่อนำเสนอข้อมูลในรูปแบบตาราง กราฟ และแปรผล ประกอบการบรรยาย

2.3 ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ของผู้อำนวยการ ททท.ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เขต 2 โดยข้อมูลพรรณนาพร้อมทำการสรุปและประกอบการบรรยาย

5.1.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัย แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ แบบสำรวจและสังเกตและแบบสอบถามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างและโดยแบ่งตามขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้

5.1.4.1 ผู้วิจัยติดต่อส่วนงานบัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง เพื่อจัดทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ไปยัง สำนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เขต 5 จังหวัดอุดรธานี เพื่อขอข้อมูลที่จำเป็นต่อการวิจัยและข้อมูลทางด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ข้อมูลเกี่ยวกับนักท่องเที่ยวรวมถึงขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับประชากรและกลุ่มตัวอย่างในพื้นที่

5.1.4.2 ผู้วิจัยจัดเตรียมแบบสำรวจการสังเกตและแบบสอบถามความคิดเห็นที่แก้ไขสมบูรณ์เรียบร้อยแล้วเพื่อที่จะไปสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชนในพื้นที่และกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวในเขตพื้นที่ศึกษาตามจำนวนที่ได้กำหนดไว้

5.1.4.2.1 ผู้วิจัยทำการลงพื้นที่ภาคสนามระยะเวลารวมทั้งสิ้น 2 เดือน คือ ระหว่างวันที่ 1 พฤษภาคม 2555 ถึง 30 มิถุนายน 2555 โดยใช้แบบสำรวจและการสังเกตสภาพแวดล้อมทางกายภาพการณปัจจุบันของพื้นที่เพื่อศึกษาการพัฒนารูปแบบเส้นทางท่องเที่ยวจังหวัดอุดรธานี

5.1.5.3 ผู้วิจัยทำการลงพื้นที่ภาคสนามโดยใช้แบบสำรวจ และการสังเกตสภาพแวดล้อมทางกายภาพการณปัจจุบันของพื้นที่เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวจังหวัดอุดรธานี บริเวณเขตพื้นที่ศึกษา

5.1.5.4 ผู้วิจัยทำการลงพื้นที่ภาคสนาม โดยใช้แบบสอบถามความคิดเห็นกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชนในพื้นที่และกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวในเขตพื้นที่ศึกษา เพื่อทำการสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาผังสัญจร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ การนำเอกสารไปเผยแพร่โดยไม่ได้รับอนุญาตถือว่าผิดกฎหมาย
แม้ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ความคิดเห็นในเขตพื้นที่ศึกษา

5.1.5.6 นำข้อมูลที่ได้จากแบบสำรวจการสังเกต และจากแบบสอบถามความคิดเห็นที่ถูกต้องทำการคัดแยกข้อมูลที่สามารถนำไปใช้ประมวลผลได้ กับส่วนที่ต้องทำการเก็บข้อมูลซ่อมแซม

5.1.5.7 ลงพื้นที่ภาคสนามเก็บข้อมูลส่วนที่ยังไม่สมบูรณ์อีกครั้ง

5.1.5 ผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้แสดงผลวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่ได้ตั้งเพื่อให้สอดคล้องกับการท่องเที่ยวจังหวัดอุดรธานี โดยคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

5.1.5.1 สภาพแวดล้อมทางกายภาพบริเวณจังหวัดอุดรธานี

จากลักษณะพื้นที่พบว่าเป็นที่ราบสูง พื้นที่เอียงลาดลงสู่แม่น้ำโขงทางจังหวัดหนองคาย มีแหล่งท่องเที่ยวที่มีความหลากหลาย ทั้งทางประวัติศาสตร์วัฒนธรรม แหล่งโบราณคดีและแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ มีการกระจายตัวของสถานที่ท่องเที่ยวธรรมชาติมากที่สุด ประกอบด้วยทุ่งนา ป่าไม้ และภูเขา สภาพพื้นที่มีภูเขาและป่าติดต่อกันเป็นแนวยาว ตั้งแต่เขตเหนือสุดของจังหวัด สภาพปัญหาที่เกิดจากทางกายภาพ ได้แก่ การพัฒนาได้การกระจายตัวอยู่เพียงในเขตเมืองส่วนสภาพแวดล้อมนอกเขตเมือง และลักษณะทางทัศนียภาพของพื้นที่ยังขาดจุดดึงดูดความสนใจมีปัญหาทั้งทางด้านการจัดการ เส้นทางคมนาคม และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างล้วนแต่ไม่ทั่วถึง สภาพพื้นที่ดูรกร้างและเสื่อมโทรม ขาดการพัฒนาและปรับปรุงทัศนียภาพ สาธารณูปโภคสาธารณูปการของพื้นที่ยังไม่ได้รับการพัฒนาเพื่อที่จะรองรับการกระจายตัวของนักท่องเที่ยว

5.1.5.2 พฤติกรรมการความต้องการใช้พื้นที่ของชุมชนในท้องถิ่นและผู้เยี่ยมชมเยือนจังหวัดอุดรธานี

จากการสอบถามความคิดเห็นของคนในชุมชนพบว่าส่วนใหญ่ต้องคนในชุมชนและนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับพฤติกรรมและรูปแบบการสัญจร พบว่าประชาชนส่วนใหญ่ใช้จักรยานยนต์เป็นพาหนะในการเดินทาง และใช้รถยนต์ส่วนตัวเป็นส่วนน้อย ส่วนนักท่องเที่ยวใช้รถยนต์ส่วนตัวและจักรยานยนต์เป็นพาหนะในการเดินทางสัญจรมาท่องเที่ยว เนื่องจากนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเที่ยวนั้นมีการเดินทางมากับกลุ่มเพื่อนและครอบครัว เพื่อท่องเที่ยว แวะรับประทานอาหาร เพื่อเดินทางต่อ เนื่องจากเส้นทางหลักมีการเชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยว และแหล่งการค้าการขนส่ง ประกอบกับมีทัศนียภาพทางวัฒนธรรม และยังต้องการเห็นการพัฒนาสภาพแวดล้อมเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนและพัฒนาสภาพแวดล้อมความปลอดภัย การมีคุณภาพชีวิตที่ดี และต้องการเศรษฐกิจที่ดีขึ้นจากการพัฒนาการท่องเที่ยวทำให้คนในชุมชนมีรายได้จากการมาเที่ยวของนักท่องเที่ยวและคนในชุมชนยังได้รับประโยชน์ร่วมกับนักท่องเที่ยวอีกด้วย ส่วนนักท่องเที่ยวต้องการความสะดวกสบายความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ความสะอาด ความเป็นระเบียบเรียบร้อยและความรื่นรมย์ของสภาพแวดล้อมและความประทับใจจากการมาเที่ยว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5.1.5.3 เสนอแนวทางการพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวจังหวัดอุดรธานี

ผู้วิจัยได้แบ่งรายละเอียดเป็น 2 ส่วน คือ 1. ความคิดเห็นที่มีต่อแนวทางการพัฒนาเส้นทางสัญจรโดยจัดสภาพพื้นที่และสิ่งแวดล้อมให้เป็นเส้นทางที่มีการเชื่อมโยงในเขตพื้นที่และใกล้เคียง 2. ความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกที่เกี่ยวข้องกับการจัดให้มีศูนย์บริการนักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว โดยแหล่งท่องเที่ยวจะต้องมีป้ายบอกเส้นทาง โทรศัพท์สาธารณะ พร้อมด้วยระบบไฟฟ้าแสงสว่างอาจมีซุ้มทางเข้าหรือป้ายแสดงการต้อนรับของชุมชนและมีรูปแบบที่เป็นสัญลักษณ์แบบท้องถิ่น

5.2 อภิปรายผล

ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่ได้ตั้งไว้เพื่อให้สอดคล้องกับโครงการพัฒนาการท่องเที่ยวภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เขต 5 มีข้อสรุปผลการวิจัยด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพความต้องการของชุมชนในท้องถิ่นและผู้เยี่ยมเยือนและการเสนอการวางผังชุมชน เพื่อที่จะเสนอแนวทางการพัฒนาระบบสัญจรให้สอดคล้องกันอย่างเป็นระบบ และเป็นส่วนช่วยในการผสมผสานระหว่างสภาพแวดล้อมทางกายภาพ เศรษฐกิจ และสังคมของพื้นที่เข้าด้วยกันซึ่งก่อให้เกิดการพัฒนาและใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน โดยมีการแยกเป็นส่วนประกอบที่สำคัญดังต่อไปนี้

5.2.1 สภาพแวดล้อมปัจจุบันทางกายภาพที่มีผลต่อการท่องเที่ยวจังหวัดอุดรธานี

จากการศึกษาสภาพแวดล้อมของจังหวัดอุดรธานีซึ่งเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวของอนุภาคเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน มีพื้นที่ประมาณ 11,730.302 ตารางกิโลเมตร พื้นที่เอียงลาดลงสู่แม่น้ำโขงทางจังหวัดหนองคาย ประกอบด้วยทุ่งนา ป่าไม้ และภูเขา สภาพพื้นที่ทางตะวันตกมีภูเขาและป่าติดต่อกันเป็นแนวยาว จากการศึกษาและสำรวจพบว่าในสภาพปัจจุบันทางกายภาพของพื้นที่มีลักษณะเป็นที่ราบมีแนวเทือกเขาภูพานวางตัวเป็นแนวยาว และถือเป็นเส้นกั้นเขตแดนธรรมชาติกับจังหวัดข้างเคียง มีลำห้วยหมากแข้งไหลผ่านเขตเทศบาลอุดรธานี การติดต่อจากพื้นที่ใกล้เคียงส่วนมากเป็นทางรถยนต์ที่มีสภาพโครงข่าย (Net Work) ถนนเป็นแบบใยแมงมุม (Spider'Web Pattern) คือสามารถติดต่อเดินทางเข้าออกกับจังหวัดอุดรธานีได้ทุกทิศทาง แต่ศักยภาพของพื้นที่ส่วนใหญ่ยังขาดการพัฒนาการปรับปรุงภูมิทัศน์และขาดการบริหารจัดการที่ถูกต้องทำให้แหล่งท่องเที่ยวขาดความน่าสนใจสภาพพื้นที่ที่มีความเสื่อมโทรม อีกทั้งสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการท่องเที่ยวมีข้อจำกัดทั้งทางด้านจำนวนและคุณภาพ สาธารณูปโภคต่างๆ เช่น ที่จอดรถ ห้องน้ำ ศูนย์บริการข้อมูล และขาดการประชาสัมพันธ์ที่ดี เพื่อที่จะรองรับกิจกรรมต่างๆ ของชุมชนได้ ซึ่งนอกจากจะสนองความต้องการของชุมชนแล้วยังเป็นปัจจัยที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดอุดรธานีซึ่งสอดคล้องกับ จุดยืนทางยุทธศาสตร์ (Positioning) ของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 คือ “ศูนย์กลางการท่องเที่ยวอารยธรรมลุ่มน้ำโขง” พื้นที่ดังกล่าวมีศักยภาพสูงที่จะพัฒนาเอกลีให้เป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวของอนุภาค เชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน นำหน้าไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5.2.2 การกำหนดแนวทางการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

จากการศึกษาสภาพแวดล้อมแล้วสามารถนำมากำหนดสิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็นต่อการท่องเที่ยว ตามลักษณะการใช้ประโยชน์พื้นที่ ซึ่งผู้วิจัยกำหนดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกในเขตจังหวัดอุดรธานี ตามกรอบแนวคิดและทฤษฎี ดังนั้น ผู้วิจัยจึงกำหนดกิจกรรมต่างๆเพิ่มขึ้นโดยมีความสอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่บริเวณนั้นๆโดยมีกิจกรรมต่างๆ ดังนี้ เสนอเส้นทางเพื่อเชื่อมโยงของสถานที่ท่องเที่ยวในจังหวัด ส่งเสริมรูปแบบการท่องเที่ยวเพื่อเน้นเสนอเนื้อหาความรู้ไม่ว่าจะเป็นประวัติความเป็นมาของมาตุภูมิ ชุมชน ความรู้เกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติท้องถิ่น ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ รัชมี ซูทรงเดช (2551) สรุปว่า สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นต้นทุนที่มีค่าและสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวคุณภาพได้ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนจำเป็นต้องคำนึงถึงการให้ความรู้ ความเข้าใจ การสื่อความหมาย เพื่อนำเสนอเอกลักษณ์ของทรัพยากรท่องเที่ยวในพื้นที่ให้นักท่องเที่ยวเข้าใจง่าย และ สะดวกในการเรียนรู้เพิ่มประสบการณ์การท่องเที่ยวของตน และนอกจากการปรับปรุงทางด้านกายภาพแล้วยังอาจต้องช่วยส่งเสริมด้วยกิจกรรมต่างๆตามช่วงเวลาที่เหมาะสม เพื่อให้ที่ท่องเที่ยวนั้นมีจุดดึงดูดความสนใจของคนในเมืองและนักท่องเที่ยวมากขึ้น กิจกรรมเหล่านี้ล้วนมีความจำเป็นต้องมีสิ่งอำนวยความสะดวกมารองรับ โดยผู้วิจัยกำหนดไว้ดังนี้

5.2.3 การพัฒนาเส้นทางสัญจรในเขตพื้นที่จังหวัดอุดรธานี

จากผลสรุปและข้อมูลที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาดังกล่าวข้างต้นนั้น ผู้วิจัยได้กำหนดแนวทางเพื่อใช้ในการพัฒนาเส้นทางสัญจรในเขตพื้นที่จังหวัดอุดรธานีได้ดังนี้

5.2.2.1 การพัฒนาและปรับปรุงรวมถึงการจัดเส้นทางสัญจรในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลเวียงให้ตอบสนองแก่ชุมชนและแหล่งท่องเที่ยวโดยการจัดลำดับความสำคัญและพฤติกรรมการณ์สัญจรในรูปแบบการเดินทางที่หลากหลายในพื้นที่ที่เหมาะสม ให้มีความสะดวกสบายต่อการเดินทาง รวมถึงการจัดประเภทพื้นที่ของเส้นทาง ถนน ทางเท้า ทางจักรยาน ทางน้ำ และพื้นที่จอดรถเพิ่มเติมในแหล่งท่องเที่ยวและชุมชนที่มีศักยภาพทางการท่องเที่ยว เพื่อให้การสัญจรเข้าถึงพื้นที่ที่มีความสอดคล้องกับลักษณะพื้นที่ เกิดประสิทธิภาพและประโยชน์การใช้งานสูงสุดต่อการเข้าถึงพื้นที่ของคนในชุมชนและนักท่องเที่ยวและสอดคล้องกับลักษณะวิถีชีวิต เศรษฐกิจ สังคมปัจจุบัน ซึ่งสอดคล้องกับสิงหนาท แสงสีหนาท (2554:65) ที่ได้กล่าวว่าแนวความคิดลัทธิชุมชนยุคใหม่เป็นแนวความคิดที่ประยุกต์ใช้พื้นที่โดยเพิ่มทางเลือกในการสัญจรที่หลากหลาย ตอบสนองความต้องการของชุมชนและนักท่องเที่ยว เช่น การขยายทางเท้าให้กว้างขึ้น เป็นต้น

5.2.2.2 การพัฒนาระบบโครงข่ายเส้นทางท่องเที่ยวในเขตพื้นที่โดยการจัดลำดับศักยภาพที่ดีของแหล่งท่องเที่ยวในเขตพื้นที่และใกล้เคียงให้เกิดระบบการเชื่อมโยงโครงข่ายเส้นทางจะเน้นการเชื่อมโยงพื้นที่พัฒนาและแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพเพื่อเร่งและส่งเสริมการพัฒนาทำให้เศรษฐกิจของพื้นที่เติบโตและพัฒนาตามเป้าหมายที่ได้วางแผนไว้โดย เชื่อมโยงพื้นที่ต่างๆ อย่างทั่วถึงด้วยระบบโครงข่ายถนนและระบบขนส่งสาธารณะเพื่อการเดินทางที่สะดวกสบาย และรวดเร็วรวมทั้ง

การแก้ไขปัญหาการจราจร โดยที่สามารถตอบสนองของการท่องเที่ยวและชุมชนและสอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยวและผู้ประกอบการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ศักยภาพต่อการสัญจรและสมบูรณแบบของระบบโครงข่าย ซึ่งสอดคล้องกับหลักเกณฑ์การสัญจรของสิงหนาท แสงสีหนาท (2554:65) ที่กล่าวถึง แนวความคิดที่ประยุกต์ใช้กับพื้นที่ศึกษาโดยเพิ่มทางเลือกในการสัญจรที่หลากหลาย โดยมีหลักเกณฑ์ที่สำคัญคือ 1 หลักเกณฑ์ทางเดินที่สะดวก (Walk ability) อันได้แก่การให้ความสำคัญกับทางเดินเท้าโดยให้มีความสัมพันธ์กัน ดำรงความมีชีวิตของทางเท้าและโครงข่ายที่เชื่อมกัน 2) เกณฑ์ระบบถนนเป็นโครงข่าย (Connectivity) ที่สะดวกในการสัญจร สร้างจิตสำนึก ด้านจิตวิญญาณของสถานที่ รวมถึงความสะดวกสบาย ความปลอดภัย ความเหมาะสมของการเดินทาง 3) เกณฑ์โครงข่ายการสัญจรคุณภาพ (SmartTransportation Network) สามารถเชื่อมโยงเมืองย่านและชุมชน ระบบการสัญจรมีการออกแบบที่ให้ความสำคัญกับรูปแบบการเดินทางที่หลากหลาย 4) เกณฑ์ประโยชน์พื้นที่แบบผสมผสาน (Mixed Use) เป็นการจัดให้มีพื้นที่กิจกรรม ใช้ประโยชน์ที่ดินที่หลากหลาย

5.3 ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยและการอภิปรายผลเรื่องแนวทางการพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวจังหวัดอุดรธานี ทำให้ได้ข้อสรุปที่ผู้วิจัยสามารถเสนอแนะผ่านกระบวนการออกแบบ ดังต่อไปนี้

5.3.1 ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

จากการศึกษาข้อมูลด้านกายภาพ ผู้วิจัยได้ศึกษาปัญหาของแหล่งท่องเที่ยวเพื่อเสนอแนวทางการจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงเส้นทางของการท่องเที่ยวจังหวัดอุดรธานี ตามทางยุทธศาสตร์ส่งเสริมการท่องเที่ยวของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 “ศูนย์กลางการท่องเที่ยวอารยธรรมลุ่มน้ำโขง”

5.3.1.1 ข้อเสนอแนะในการใช้ประโยชน์พื้นที่เพื่อการท่องเที่ยว

5.3.1.1.1 พื้นที่ส่วนที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว

จากศักยภาพของพื้นที่พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นธรรมชาติ มีธรรมชาติที่สวยงามและทรัพยากรธรรมชาติอุดมสมบูรณ์เป็นเขตที่กำหนดไว้เพื่อการพักผ่อนและศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมและจัดกิจกรรมที่สอดคล้องสมควรกับสภาพธรรมชาติและประเพณีและวัฒนธรรม คำนึงถึงขีดความสามารถในการรองรับของชุมชน การกำหนดแนวทางการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ได้แก่

(1) ผังเส้นทางสัญจร เน้นตามความต้องการตามพฤติกรรมการใช้งานของชุมชนและนักท่องเที่ยว เชื่อมโยงไปถึง ร้านค้า ร้านอาหาร สถานที่ท่องเที่ยว

(2) กิจกรรมพักผ่อนรับประทานอาหาร ควรจัดให้มีการนั่งพักผ่อนรับประทานอาหารในพื้นที่มีกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ อาหารพื้นบ้าน เป็นบรรยากาศที่เป็นกันเองของชุมชนและนักท่องเที่ยวได้ชื่นชมกับวิถีชีวิต มีเส้นทางเดินเท้าที่ไม่ไกลจากที่จอดรถ หรือมีการบริการจักรยานท่องเที่ยววิถีชีวิตในชุมชน

การใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

(3) กิจกรรมชมทิวทัศน์ธรรมชาติในบรรยากาศที่สงบ นักท่องเที่ยวอาจมีการชมธรรมชาติในลักษณะของการปั่นจักรยานหรือเดินไปตามสถานที่ผ่านธรรมชาติที่สวยงามและมีจุดชมทิวทัศน์ตามความเหมาะสมตามสภาพภูมิทัศน์ที่สวยงามแปลกตา มีความหลากหลาย ดังนั้น ควรเน้นคุณภาพของการท่องเที่ยว เช่น การรักษาความสะอาด

(4) กิจกรรมศึกษาศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี คุณค่า วิถีชีวิตท้องถิ่น ที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชนสิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นต้นทุนที่มีค่าและสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวคุณภาพได้เชื่อมโยงคนในปัจจุบันและเหตุการณ์ในอดีตแหล่งท่องเที่ยวที่มีลักษณะเด่นทางประวัติศาสตร์เนื่องจากพื้นที่อยู่ใกล้แหล่งชุมชน มีการใช้ประโยชน์ในพื้นที่ร่วมกัน การจัดการที่ได้ผลควรส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการและได้รับผลประโยชน์ตอบแทนกลับไปตามสมควร สร้างโอกาสให้คนในชุมชนมีรายได้จากการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ดังนี้

1. การผลิตและจำหน่ายสินค้าที่ระลึก สภาพรอบๆพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นชุมชนที่มีวิถีชีวิตที่น่าสนใจ สินค้าหัตถกรรม มีการทำสิ่งจักสาน ผ้าทอ เครื่องปั้นดินเผา ซึ่งทุกอย่างสามารถพัฒนาเพื่อเป็นสินค้า ของฝากจากชุมชนต่างๆได้ เพื่อจำหน่ายแก่นักท่องเที่ยว และยังเป็นการสร้างรายได้ให้แก่ชุมชนได้อีกทาง

2. บริการนำเที่ยว ในรูปแบบการให้คนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมแนะนำและนำเสนอสถานที่ ศิลปะ วัฒนธรรม วิถีชีวิตในชุมชน โดยใช้รถสามล้อเครื่องหรือสามล้อปั่น และยังเป็น การอนุรักษ์รถสามล้อเพื่อไม่ให้สูญหาย กิจกรรมที่เกิดขึ้นได้แก่ การศึกษาวิถีชีวิตของชาวบ้านที่ทำการหัตถกรรม ทอผ้า เครื่องปั้นดินเผา การทำนาเกลือ และควรจัดส่วนการให้ข้อมูล หรือคำบรรยายแก่นักท่องเที่ยว เพื่อให้นักท่องเที่ยวจะได้สาระความรู้ควบคู่กับความสนุกสนาน เป็นต้น

3. บริการที่พักแบบโฮมสเตย์ นักท่องเที่ยวได้สัมผัสกับวิถีชีวิตของชาวบ้านและเป็นแนวทางที่ชุมชนจะได้เข้ามามีส่วนร่วม ซึ่งเป็นกิจกรรมในรูปแบบประชาชนในพื้นที่มีอาชีพเพิ่มขึ้น

5.3.1.1.2 พื้นที่ส่วนที่เป็นเกษตรกรรม

บริเวณพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่เกษตรกรรมของชาวบ้านซึ่งที่จัดอุดรธานีชาวบ้านจะทำนาปลูกข้าวเป็นหลัก ในสภาพปัจจุบันการใช้ประโยชน์พื้นที่ของชาวบ้านประกอบด้วย พื้นที่อยู่อาศัยแบบสังคมชนบท และบางชุมชนก็มีการจัดตั้งกลุ่มเพื่อที่จะทำงานหัตถกรรมร่วมกันเพื่อเป็นผลิตภัณฑ์ชุมชนไว้จำหน่ายแก่นักท่องเที่ยวหลังจากที่เว้นว่างจากการทำนาซึ่งชุมชนจะมีเข้าร่วมส่งเสริมการท่องเที่ยวในลักษณะการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในลักษณะ การศึกษาวิถีชีวิตชาวบ้าน นอกจากนี้ยังจะเป็นการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมที่มีการชมสวนไร่นาของชาวบ้าน เรียนรู้เรื่องหัตถกรรม จักสาน การเรียนรู้ภูมิปัญญา การสาธิตการทำผลิตภัณฑ์ต่างๆ นวดแผนไทย การเรียนรู้การทำอาหาร รวมถึงประเพณีที่สำคัญของแต่ละชุมชนเพื่อส่งเสริมให้มีการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5.3.1.2 แนวทางการพัฒนาด้านการท่องเที่ยว

จากการศึกษาข้อจำกัดและโอกาสในการพัฒนาพร้อมนโยบายของแผนการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยและแผนพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดสุราษฎร์ธานี สามารถวางแผนแนวทางการพัฒนาด้านการท่องเที่ยว

5.3.1.2.1 แนวทางการอนุรักษ์และพัฒนาพื้นที่เพื่อการท่องเที่ยว

ในด้านหลักในการปฏิบัติเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวด้วยศักยภาพของสภาพพื้นที่ที่เอื้อต่อการท่องเที่ยวซึ่งสามารถพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวโดยการพัฒนาสภาพภูมิทัศน์ให้กลมกลืนกับสภาพแวดล้อมธรรมชาติ สุนทรียภาพของแหล่งท่องเที่ยวและชุมชน ปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวก โครงสร้างพื้นฐานในแหล่งท่องเที่ยว ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการจำหน่ายของที่ระลึกจากผลิตผลของชาวบ้าน และจัดกิจกรรมเทศกาลท่องเที่ยวตามประเพณีท้องถิ่นเพื่อดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาเที่ยวเพิ่มขึ้นอีกทั้งยังเป็นการสร้างรายได้ให้แก่ชุมชนโดยคำนึงถึงขีดความสามารถในการรองรับจำนวนนักท่องเที่ยว ทรัพยากรการท่องเที่ยว สภาพแวดล้อม โดยการควบคุมจำนวนนักท่องเที่ยวที่จะเดินทางเข้าสู่สถานที่ท่องเที่ยวซึ่งมีความเปราะบางในระบบนิเวศ แรงประชาสัมพันธ์โดยใช้สื่อทุกรูปแบบเพื่อให้นักท่องเที่ยวทราบข้อมูลในภาพลักษณ์ที่ดีของบึงขุนทะเล สนับสนุนให้มีการจัดตั้งองค์กรชุมชน องค์กรเอกชนด้านการท่องเที่ยวเพื่อรวมตัวกันพัฒนาการท่องเที่ยวของบึงขุนทะเล ซึ่งสอดคล้องกับSchaller(1999) ได้กล่าวถึงหลักการการพัฒนาการท่องเที่ยวออกเป็นดังนี้

1. มุ่งเน้นการพัฒนาการท่องเที่ยวในประเทศก่อนเป็นลำดับแรก ส่วนการพัฒนาการท่องเที่ยวระหว่างประเทศนั้นจะต้องเหมาะสมกับระบบสาธารณูปโภคที่รองรับเป็นสิ่งสำคัญ
2. ประชาชนในท้องถิ่นจะต้องมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในโครงการต่างๆที่จะมีผลกระทบต่อวิถีชีวิตของคนส่วนใหญ่ในพื้นที่
3. ต้องคำนึงถึงขีดความสามารถในการรองรับ(Carrying Capacity) ของจำนวนนักท่องเที่ยว สถานที่ท่องเที่ยว ชุมชนท้องถิ่น ทรัพยากรการท่องเที่ยว สภาพแวดล้อม โดยการควบคุมจำนวนนักท่องเที่ยวที่จะเดินทางเข้าสู่สถานที่ท่องเที่ยวซึ่งมีความเปราะบางในระบบนิเวศ
4. มุ่งใช้วัสดุและผลิตภัณฑ์ในท้องถิ่นเป็นสิ่งสำคัญ
5. มุ่งเน้นการกระจายรายได้สู่ท้องถิ่น โดยมุ่งประโยชน์ในระยะยาวของชุมชน
6. จะต้องให้ความสำคัญกับคุณค่าของสิ่งแวดล้อมธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทางวัฒนธรรม ทั้งนี้เพราะสิ่งแวดล้อม ทั้งสองเป็นสิ่งที่มีความสำคัญในตัวเองซึ่งจะต้องให้ความสำคัญไม่เฉพาะเพียงแต่เป็นสิ่งที่ใช้ในการรองรับการพัฒนาเท่านั้น
7. หน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาจะต้องร่วมมือกันในการดำเนินงานอย่างมีความเสมอภาคและยึดหลักการอย่างเคร่งครัด
8. ควรมีการกำหนดบริเวณที่จะจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ให้มีความชัดเจน
9. จัดเตรียมข้อมูลที่เป็นประโยชน์กับนักท่องเที่ยว เช่นข้อมูลการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

ประวัติชุมชน ลักษณะที่สำคัญของแหล่งท่องเที่ยว ข้อมูลการเดินทางเข้าออกแหล่งท่องเที่ยว เป็นต้น เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

10. ส่งเสริมและพัฒนาสถานที่ท่องเที่ยวบริเวณใกล้เคียงเพื่อช่วยลดความแออัดให้กับพื้นที่
11. ควบคุมสิ่งก่อสร้างต่างๆในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวให้มีความกลมกลืนกับสภาพแวดล้อม
12. ควบคุมระบบการกำจัดของเสียและสิ่งปฏิกูลที่เกิดจากกิจกรรมการท่องเที่ยว

5.3.1.2.2 แนวทางการพัฒนาสภาพแวดล้อม

จากข้อมูลด้านแนวทางการจัดสภาพแวดล้อมในพื้นที่ซึ่งเป็นบริเวณที่มีลักษณะผสมผสานระหว่างพื้นที่เกษตรกรรม พื้นที่อยู่อาศัยแบบชุมชนเมืองและพื้นที่ส่วนท่องเที่ยวซึ่งแต่ละส่วนมีลักษณะเฉพาะตัวในด้านสภาพแวดล้อมและสิ่งปลูกสร้างดังนั้นในการพัฒนาสภาพแวดล้อมควรมีกระบวนการพัฒนาศักยภาพและแก้ไขจุดอ่อน ตามที่พจนานุกรม (2546: 189-190) ได้กล่าวไว้ดังนี้

(1) รวบรวมองค์ความรู้ ซึ่งแต่ละชุมชนจะแตกต่างกันออกไปมีเอกลักษณ์เฉพาะชุมชน เช่น บางชุมชนเด่นด้านการพัฒนาชุมชน บางชุมชนเด่นระบบการจัดการนิเวศที่ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นได้เหมาะสม เป็นต้น ซึ่งชุมชนต้องร่วมกันตั้งเอกลักษณ์ ให้เห็นร่วมกันก่อนนำสู่การเผยแพร่ ออกไป

(2) ปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวให้เหมาะสม สอดคล้อง ปลอดภัย ไม่ทำลายระบบนิเวศเดิมมากนัก

(3) ปรับปรุงบ้านพักและความสะอาดภายในชุมชนให้เป็นมาตรฐานของชุมชนแต่ละแห่งที่ตกลงร่วมกัน โดยมีคณะกรรมการของชุมชน ตรวจสอบอย่างสม่ำเสมอ

(4) ฝึกอบรมบุคลากรด้านการท่องเที่ยวในชุมชน เช่น นักสื่อความหมาย การสร้างเวทีเรียนรู้กับนักท่องเที่ยว เป็นต้น ซึ่งในขั้นตอนนี้จะเห็นความสามารถของชุมชนในการรองรับการท่องเที่ยวทั้งความพร้อมจำนวนบุคลากร และขีดความสามารถในการรองรับทั้งพื้นที่ทางธรรมชาติ และรูปแบบกิจกรรมที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของชุมชน

5.3.1.2.1.3 แนวทางการพัฒนาโครงข่ายเส้นทางคมนาคมและสิ่งอำนวยความสะดวก

(1) พัฒนาโครงข่ายเส้นทางคมนาคมเชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ ให้มีความสะดวกสบายเหมาะสมต่อการเดินทางมาท่องเที่ยว คือ พิจารณาจากการเดินทางว่ามาอย่างไร โดยรถยนต์หรือการเดินทางเท้า และสภาพของเส้นทางเอื้ออำนวยต่อการเดินทางมากเพียงพอหรือไม่ สามารถเข้าถึงได้ทุกฤดูกาลหรือไม่ สอดคล้องกับยุทธศาสตร์จังหวัดสุราษฎร์ธานีในด้านการเป็นจุดเชื่อมโยงเส้นทางคมนาคมโดยการพัฒนาบริการขนส่งทางบก ทางน้ำ ทางอากาศเพื่อเชื่อมโยงการท่องเที่ยวทางบก

(2) สิ่งอำนวยความสะดวกและสาธารณูปโภคสาธารณูปการ เป็นสิ่งที่จำเป็นต่อการท่องเที่ยว ถ้าพบว่าเกิดความไม่สะดวกหรือความไม่เพียงพอขึ้นมาในส่วนใดก็จะพัฒนาส่วนนั้นให้มีความสะดวกและเพียงพอเหมาะสมยิ่งขึ้นซึ่งมีความสอดคล้องกับศูนย์วิจัยป่าไม้ (2541) ได้ศึกษาการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว ได้กล่าวไว้ว่าสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยวเป็นการสนองความต้องการของผู้มาเยือนในการประกอบกิจกรรมนันทนาการในแง่ของเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประโยชน์ใช้สอยและอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวและเป็นการดึงดูดการท่องเที่ยวให้เข้ามาในพื้นที่ดังกล่าวมากขึ้นด้วยสิ่งอำนวยความสะดวกที่เพียงพอเหมาะสมต่อการท่องเที่ยวในพื้นที่ท่องเที่ยว นั้นๆ

5.3.1.2.1.4 แนวทางการพัฒนากิจกรรมเสริมการท่องเที่ยว

จากการศึกษากิจกรรมโดยสังเกตและสอบถามพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวและสภาพปัจจุบันของแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ สามารถนำมาวางเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมและโปรแกรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวดังนี้ จัดโปรแกรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ จากการศึกษาสภาพปัจจุบันด้านกายภาพที่มีผลต่อการจัดการท่องเที่ยว สามารถสรุปศักยภาพพื้นที่ถึงความสามารถในการดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ โดยใช้ประโยชน์จากทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว สอดคล้องกับพระราชบัญญัติ และสรุปเชษฐศาสตร์ (2539) กล่าวว่า กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์จะต้องมีเรื่องของการเรียนรู้ และได้รับ ประสบการณ์เกี่ยวกับธรรมชาติเข้ามาเกี่ยวข้อง

5.3.1.2.1.5 แนวทางการพัฒนาองค์ประกอบภูมิทัศน์

การจัดการภูมิทัศน์แบ่งตามลักษณะภูมิทัศน์ 3 ประเภท ได้แก่ ภูมิทัศน์ชุมชน ภูมิทัศน์ถนน และทางสัญจรกับภูมิทัศน์พื้นที่และบริเวณสำคัญ มีแนวทางการพัฒนาดังนี้

แนวทางการออกแบบภูมิทัศน์ชุมชน งานภูมิทัศน์ของพื้นที่ชุมชนนอกจากจะต้องปรับปรุงและส่งเสริมสภาพแวดล้อมที่ดีแล้วยังต้องสนับสนุนให้การสร้างอาคารใหม่มีความสอดคล้องกับธรรมชาติและรูปแบบชุมชนดั้งเดิมด้วย ทั้งนี้มีเกณฑ์ในการจัดการภูมิทัศน์ของพื้นที่ชุมชน คือ

1. ปรับปรุงสาธารณูปโภคและสาธารณูปการภายในชุมชน
2. กำหนดขนาดและมวล (Volume and Mass) ของอาคารไม่ให้ใหญ่จนชมธรรมชาติและทำลายทัศนียภาพรวม ควบคุมความสูงของอาคารไม่ให้สูงกว่า 2 ใน 3 ของลำดับของต้นมะพร้าว ประมาณไม่เกิน 12 เมตร
3. กำหนดพื้นที่ตามช่วงชั้นโอกาสันทนาการและกิจกรรมการท่องเที่ยว
4. การใช้วัสดุเรียบง่ายไม่ใช้วัสดุสะท้อนแสงหรือสีฉูดฉาด ใช้สีเป็นกลางหรือกลมกลืนกับธรรมชาติแต่ไม่จำเป็นต้องใช้วัสดุธรรมชาติเพราะในบางกรณีกลับกลายเป็นการทำลายธรรมชาติ
5. การใช้องค์ประกอบของอาคารสอดคล้องกับสถาปัตยกรรมไทยโบราณหรืออย่างน้อยที่สุดมีความเรียบง่ายตรงไปตรงมา
6. กำหนดรูปแบบอาคารให้เหมาะสมกับเขตร้อนชื้น (Tropical Architecture) เช่นการใช้หลังคาคลุมอาคารและสามารถใช้กันแดดกันฝนได้ดี การเปิดโล่งให้มีการถ่ายเทอากาศได้สะดวก
7. ส่งเสริมเอกลักษณ์ของชุมชนและส่งเสริมรูปแบบทางสังคมที่ดีของชุมชนให้คงอยู่
8. ใช้ต้นไม้เป็นตัวกลางในการทำชุมชนให้กลมกลืนสอดคล้องกับธรรมชาติอีกทั้งมีหน้าที่บดบังทัศนียภาพต่างๆในชุมชนด้วย
9. ปรับปรุงภูมิทัศน์บริเวณทางเข้าชุมชนบึงขุนทะเลซึ่งเป็นเสมือนหน้าบ้านของบึงขุนทะเล

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แนวทางการออกแบบภูมิทัศน์พื้นที่และบริเวณสำคัญจากความต้องการของนักท่องเที่ยวและประชาชนในต้องการพัฒนาบึงขุนทะเลให้เป็นการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ มีภาพลักษณะในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติตั้งนั้นควรมีการวางผังสภาพแวดล้อมและสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อรองรับกิจกรรมต่างๆที่จะเกิดขึ้นจากการพัฒนาบึงขุนทะเลเพื่อการท่องเที่ยว การจัดแนวทางในการออกแบบภูมิทัศน์พื้นที่ในส่วนของพื้นที่บริเวณบึงทะเลมีแนวทางดังนี้

1. เพิ่มที่จอดรถและปรับปรุงเส้นทางสัญจรให้มีความปลอดภัยและความสวยงามในแนวดน
2. ปรับปรุงภูมิทัศน์ทางเดินบริเวณท่าเทียบเรือและร้านอาหาร ศาลา ที่นั่งพักผ่อน ลานกิจกรรมกลางแจ้งให้มีสภาพที่ดีขึ้น
3. ปรับปรุงถึงขยะควรมีรูปแบบที่กลมกลืนเป็นส่วนหนึ่งของทางเดิน เป็นสิ่งประดับประดาที่สวยงาม ออกแบบให้เข้ากับสิ่งประกอบภูมิทัศน์อื่นๆ วัสดุทนทานต่อการใช้งาน การจัดวางต้องไม่เกะกะกีดขวางการจราจรและเข้าถึงได้ง่าย
4. ปรับปรุงไฟฟ้าแสงสว่าง การเลือกใช้โคมไฟต้องคำนึงถึงระดับความสูงต่ำของดวงโคม รูปร่างลักษณะต่างๆ ต้องคำนึงถึงการใช้งาน ความกลมกลืนกับสิ่งประกอบภูมิทัศน์ ความทนทานต่อการดูแลรักษา อายุการใช้งานและราคา
5. ปรับปรุงและเพิ่มจำนวนห้องน้ำสาธารณะให้มีความสะอาดและเพียงพอต่อความต้องการ
6. เสนอสร้างศูนย์บริการนักท่องเที่ยว ศูนย์รักษาความปลอดภัยในพื้นที่
7. รูปแบบของม้านั่งพักผ่อนต้องสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมมีความแข็งแรง จัดวางในตำแหน่งที่เหมาะสมและมีจำนวนเพียงพอ
8. ป้ายบอกสถานที่ท่องเที่ยวควรเน้นความเรียบง่ายมีความเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นใช้วัสดุที่หาได้ง่ายในพื้นที่และทนทานต่อสภาพอากาศ บำรุงรักษาได้ง่าย

แนวทางการออกแบบภูมิทัศน์ถนนและทางสัญจรภูมิทัศน์ถนนและทางสัญจรเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อทัศนะคุณภาพหรือภาพรวมของพื้นที่บึงขุนทะเล ดังนั้นจึงต้องมีการปรับปรุงและคุ้มครองภูมิทัศน์ของเส้นทางในระดับต่างๆเนื่องจากถนนและเส้นทางเป็นตามกำหนดการใช้พื้นที่ตามแนวดนหรือทางนั้นพาดผ่าน อันอาจนำมาซึ่งการรบกวนพื้นที่ทั้งสองข้าง จึงจำเป็นต้องมีความระมัดระวังในการกำหนดแนวดนตั้งแต่ขั้นตอนการสำรวจ ออกแบบ และการก่อสร้างแนวดนนั้นๆ

การจัดการภูมิทัศน์ถนนมีหลักเกณฑ์ดังนี้

1. กำหนดขนาดของคันทางและผิวการจราจรไม่ให้งกว้างใหญ่เกินความจำเป็นเพื่อลดความเร็วของยานพาหนะและเพื่อให้ระบบนิเวศสองฟากไม่ถูกตัดขาดมากนัก
2. จัดระบบทางเดินเท้า/ทางจักรยาน สำหรับการเดินทางเข้าพื้นที่
3. ปลูกลงไม้สองข้างทางเพื่อให้ร่มเงา สร้างบรรยากาศความสวยงามและปิดบังทัศนียภาพในบางพื้นที่ด้วย โดยเลือกใช้ชนิดต้นไม้ที่เหมาะสม กำหนดชนิดตามลักษณะเฉพาะเส้นทาง
4. ควบคุมประเภทของยานพาหนะบนถนนและเส้นทางแต่ละประเภท

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5. การออกแบบแนวเส้นทางต้องคำนึงถึงการรับรู้ทิศทาง ตำแหน่งที่ตั้ง และโดยการใช้พืชพันธุ์ไม้ที่เหมาะสมและการเปิดมุมมอง

6. ปรับปรุงป้ายต่างๆและสัญญาณจราจรที่จำเป็น กำหนดรูปแบบของสิ่งตกแต่งภูมิทัศน์ถนนให้สอดคล้องกับบรรยากาศโดยรวม

7. ควบคุมการปลูกสร้างอาคารสองข้างทางโดยเฉพาะระยะถอยร่น ขนาดความสูง รูปทรงของอาคารและสิ่งก่อสร้างสองฝั่งถนนให้เหมาะสม

8. กรณีที่ถนนตัดผ่านพื้นที่ที่มีความอ่อนไหวสูงมีผลกระทบต่อระบบนิเวศเช่น พื้นที่ชุ่มน้ำหรือห้วยลำนน้ำธรรมชาติควรเลือกรูปแบบของเส้นทางเพื่อลดผลกระทบเช่น สร้างเป็นสะพานข้ามพื้นที่

5.3.1.3 ข้อเสนอแนะการออกแบบสิ่งอำนวยความสะดวกที่นักท่องเที่ยวและประชาชนในพื้นที่ต้องการ

ผู้วิจัยได้เสนอแนะการออกแบบสิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็นต่อการท่องเที่ยว โดยแบ่งประเภทตามการใช้ประโยชน์ในแต่ละเขตพื้นที่ ดังนี้

1. เป็นบริเวณที่มีการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ได้แก่ ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว เป็นจุดที่ให้บริการข้อมูลรายละเอียดการท่องเที่ยวที่ต้องการเดินทางมาท่องเที่ยว ควรเป็นอาคารที่มีประโยชน์ใช้สอยตามวัตถุประสงค์ มีรูปแบบสถาปัตยกรรมเข้ากับสภาพพื้นที่และผังบริเวณ

2. ห้องน้ำสาธารณะ รูปแบบสถาปัตยกรรมเข้ากับสภาพพื้นที่และผังบริเวณ มีจำนวนและขนาดสนองตอบการใช้สอย

3. ศาลาพักผ่อน เสนอรูปแบบให้เข้ากับอาคารอื่นๆและผังบริเวณ

4. ม้านั่ง เสนอรูปแบบที่ความคงทนแข็งแรงเพียงพอต่อความต้องการ

5. ทางเดินเท้า ใช้วัสดุที่ทนทานและมีพื้นผิวที่เข้ากับธรรมชาติเพื่อให้ไม่ต้องซ่อมบำรุงบ่อยครั้ง สนองการใช้สอยได้เต็มที่

6. ถังขยะ ใช้ระบบถังขยะสองใบโดยแยกขยะเปียก-ขยะแห้งออกจากกันแบบมีฝาปิด

7. ลานจอดรถ จัดพื้นที่สำหรับการจอดรถให้เพียงพอกับความต้องการ การสัญจรสะดวกและเสนอให้ปลูกไม้ที่ให้ร่มเงาที่มีกิ่งไม้เปราะหักง่าย

8. ร้านอาหาร เสนอลักษณะอาคารที่ใช้เป็นได้ทั้งที่นั่งพักและขายอาหารจานด่วนและเครื่องดื่ม

9. ระบบแสงสว่าง ใช้หลอดไฟฟลูออเรสเซนต์ชนิดประหยัดพลังงาน โคมไฟฟ้าที่ติดตั้งภายนอกใช้หลอดไฟฟลูออเรสเซนต์ชนิดคอมแพค มีระบบแสงสว่างฉุกเฉิน

10. ป้ายสื่อความหมาย โดยกำหนดให้มีป้ายต่างๆ ดังนี้ ป้ายบอกทิศทาง ป้ายบอกกฎระเบียบการใช้พื้นที่ ป้ายเตือนภัย ป้ายสื่อความหมายบนเส้นทางศึกษาธรรมชาติ

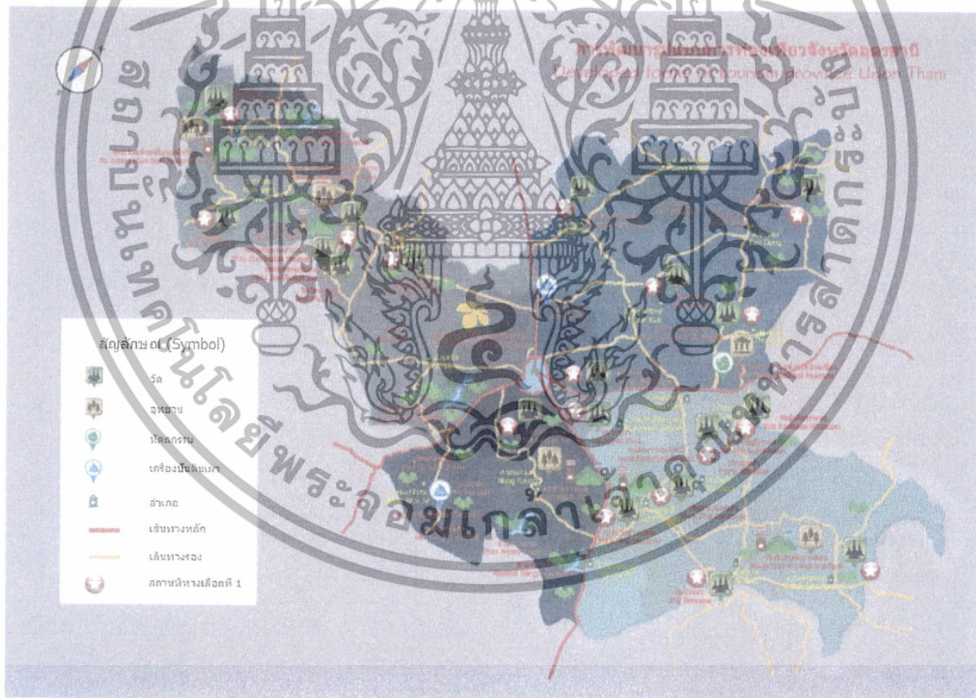
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5.3.2 ข้อเสนอแนะรูปแบบการท่องเที่ยว

5.3.2.1 ทางเลือกที่ 1 เส้นทางรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงทัศนศึกษาและศาสนา (edu-meditation tourism)

เนื่องจากสถานที่ท่องเที่ยวส่วนใหญ่ของจังหวัดอุดรธานี มีวัดวาอารามจำนวนมากอีกทั้งยังมีพระพุทธรูปซึ่งเป็นสถานที่ประดิษฐานรอบพระพุทธรูป จึงทำให้เกิดการเดินทางมาท่องเที่ยวเชิงทัศนศึกษาและศาสนาจากนักท่องเที่ยวกลุ่มผู้สูงอายุ และกลุ่มที่มากับครอบครัวจำนวนมาก เพื่อเป็นการการเดินทางเพื่อทัศนศึกษาแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากปรัชญาทางศาสนา หาคำความรู้ สัจธรรมแห่งชีวิต และในการรักษาสิ่งแวดล้อม วัฒนธรรมท้องถิ่น ประชาชนในท้องถิ่นต้องมีส่วนร่วมต่อการจัดการการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนสืบไป

จากการวิเคราะห์การวางแผนทางเลือกที่ 1 เนื่องจากการลงพื้นที่สรุปออกมาได้ว่าการท่องเที่ยวในจังหวัดอุดรธานีส่วนใหญ่ใช้เวลาในการท่องเที่ยวเพียง 1 วัน จึงได้ทำการวิเคราะห์แนวทางการท่องเที่ยวในรูปแบบการใช้เวลาเพียง 1 วัน ในแนวทางเลือกที่ 1 จะเห็นได้ว่าการท่องเที่ยวเชิงทัศนศึกษาและศาสนาในจังหวัดอุดรธานีนั้น มีสถานที่จำนวนมากที่มีความสำคัญในด้านการท่องเที่ยวเชิงทัศนศึกษาและศาสนา และมีการกระจายตัวของพื้นที่ และในแต่ละพื้นที่ค่อนข้างมีความห่างไกลกันมากจึงไม่ตรงกับลักษณะการท่องเที่ยวและความต้องการของนักท่องเที่ยวส่วนมา

ภาพที่ 5.1 แสดงการวิเคราะห์การวางแผนแนวทางเลือกที่ 1

5.3.2.2 ทางเลือกที่ 2 เส้นทางรูปแบบการท่องเที่ยวงานชมวัฒนธรรมและประเพณี (cultural and traditional tourism)

ในจังหวัดอุดรธานีมีงานประเพณีต่างๆมากมายตามแต่ละพื้นที่ได้แก่ งานมหกรรมโฮมพาแลง แดนผ้าไหมขิดจังหวัดอุดรธานี อำเภอมือเมือง จัดระหว่างวันที่ 1-15 ธันวาคม ของทุกปี งานนมัสการพระพุทธเจ้าปางบัวถ่อ อำเภอบ้านผือ จัดบริเวณวัดพระพุทธบาทบัวบกในวันขึ้น 13-15 ค่ำ เดือน 3 ของทุกปี นอกจากนี้ยังมีงานประเพณีอื่นๆ อีกมากมาย ซึ่งนักท่องเที่ยวสามารถเลือกชมได้ตามความสนใจ การค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งยังมีให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ปี งานฉลองเจ้าปู่ เจ้าย่า อำเภอเมือง จัดทุกๆ วันที่ 5 ธันวาคม ของทุกปี งานประเพณีออกพรรษา แข่งเรือชิงถ้วยพระราชทาน อำเภอกุมภวาปี ช่วงออกพรรษาของทุกปี งานเทศกาลโคลมลอยฟ้า อำเภอพิบูลย์รักษ์ ในช่วงเดือนพฤศจิกายนของทุกปี งานถนนอาหาร สงกรานต์เมืองอุดรธานี อำเภอเมือง จัดในช่วงวันสงกรานต์ของทุกปี บริเวณสวนสาธารณะหนองประจักษ์ งานประเพณีบุญบั้งไฟ ล้าน บ้านธาตุ อำเภอเพ็ญ จัดขึ้นวันที่ 15 ค่ำ เดือน 6 แหล่งท่องเที่ยวมรดกโลกอารยธรรม 5,000 ปี บ้านเชียง อำเภอหนองหาน เปิดให้ชมทุกวัน เวลา 08.00 – 17.00 น. งานเฉลิมฉลองแหล่งท่องเที่ยวมรดกโลกบ้านเชียง จัดในทุกวันศุกร์ – เสาร์- อาทิตย์ สัปดาห์ที่ 3 ของเดือนกุมภาพันธ์ทุกปี ซึ่งจะเห็นได้ว่า มีความหลากหลายด้านประเพณีและกิจกรรม ที่ชาวบ้านในท้องถิ่นนั้นๆ จัดขึ้น ได้รับความเพลิดเพลินตื่นตาตื่นใจในสุนทรียะศิลป์เพื่อศึกษาความเชื่อ การยอมรับนับถือ การเคารพพิธีกรรมต่างๆ และได้รับความรู้มีความเข้าใจต่อสภาพสังคมและวัฒนธรรม มีประสบการณ์ใหม่ๆ เพิ่มขึ้นบนพื้นฐานของความรับผิดชอบและมีจิตสำนึกต่อการรักษาสภาพแวดล้อมและมรดกทางวัฒนธรรม โดยประชาชนในท้องถิ่นต้องมีส่วนร่วมต่อการจัดการท่องเที่ยว

จากการวิเคราะห์การวางผังทางเลือกที่ 2 เนื่องจากการลงพื้นที่สรุปออกมาได้ว่าการท่องเที่ยวในจังหวัดอุดรธานี จะเห็นได้ว่าการท่องเที่ยวในลักษณะการเที่ยวชมวัฒนธรรมและประเพณีนั้นได้มีข้อกำหนดในเรื่องของระยะเวลาที่จัดและความหลากหลายในวัฒนธรรมและประเพณีของแต่ละสถานที่ จึงไม่สามารถเชื่อมโยงกิจกรรมของแต่ละสถานที่ให้สัมพันธ์กันในวันได้ ซึ่งไม่ตรงตามความต้องการจากการทำแบบสำรวจและสอบถาม

ภาพที่ 5.2 แสดงการวิเคราะห์การวางผังแนวทางเลือกที่ 2

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5.3.2.3 ทางเลือกที่ 3 เส้นทางรูปแบบการท่องเที่ยวการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์และศึกษาวินิชีวีตในชนบท (historical tourism / rural tourism / village tourism)

เนื่องจากจังหวัดอุดรธานีเป็นพื้นที่ที่เป็นแหล่งอารยธรรมมาตั้งแต่สมัยโบราณ จึงทำให้มีประวัติศาสตร์และโบราณคดีท้องถิ่นเชื่อมโยงกับการตั้งรกรากของชุมชน ทำให้เกิดวิถีชีวิต ผลงานสร้างสรรค์และภูมิปัญญาพื้นบ้าน วัฒนธรรมท้องถิ่นซึ่งเป็นมรดกทางวัฒนธรรมและคุณค่าของสภาพแวดล้อม โดยประชาชนในท้องถิ่นควรมีส่วนร่วมต่อการจัดการการท่องเที่ยวมีจิตสำนึกต่อการรักษามรดกทางวัฒนธรรมและคุณค่าเพื่อให้เกิดความยั่งยืนสืบไป

จากการวิเคราะห์การวางแผนทางเลือกที่ 3 เนื่องจากการลงพื้นที่สรุปออกมาได้ว่าการท่องเที่ยวในจังหวัดอุดรธานีส่วนใหญ่ใช้เวลาในการท่องเที่ยวเพียง 1 วัน จึงได้ทำการวิเคราะห์แนวทางการท่องเที่ยวในรูปแบบการใช้เวลาเพียง 1 วัน โดยเล็งเห็นว่าในแนวทางเลือกที่ 3 แต่ละพื้นที่ของเส้นทางนี้มีเส้นทางไปในทิศทางเดียวกันและสามารถจัดเส้นทางไปในรูปแบบการท่องเที่ยวที่ใช้เวลาเพียงแค่ 1 วันได้

ภาพที่ 5.3 แสดงการวิเคราะห์การวางแผนแนวทางเลือกที่ 3

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 5.1 แสดงเกณฑ์ในการคัดเลือกพื้นที่เพื่อหาแนวทางที่เหมาะสม

ปัจจัย	แนวทางเลือก		
	1	2	3
สร้างโอกาสในการพัฒนาพื้นที่	C	B	A
ความสัมพันธ์ของพื้นที่	C	B	B
แสดงความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมทางการท่องเที่ยว	C	B	A
ความสัมพันธ์กับโครงข่ายคมนาคม	C	B	A
รวม	8	12	15

โดยคะแนนที่ให้

A= 4 คะแนน

B= 3 คะแนน

C= 2 คะแนน

D= 1 คะแนน

จากตารางที่ 5.1 เปรียบเทียบเกณฑ์การคัดเลือกเพื่อหาแนวทางในการพัฒนาพื้นที่ที่เหมาะสมสรุปได้ว่าแนวทางเลือกที่ 3 เหมาะสมที่สุดในการนำไปออกแบบการพัฒนาองค์ประกอบเส้นทางการท่องเที่ยวจังหวัดอุตรธานี ซึ่งสามารถทำการวิเคราะห์รายละเอียด ดังต่อไปนี้

ภาพที่ 5.4 Master Plan

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จาก ภาพที่ 5.4 สามารถแบ่งออกเป็น 4 สถานที่ และสิ่งประกอบบริเวณ ดังหัวข้อต่อไปนี้

1. แหล่งหัตถกรรมพื้นบ้านนาข้าว
2. พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติบ้านเชียง
3. ป่าคำชะโนด
4. นาเกลือสินเธาว์บ้านดุง
5. รูปแบบสิ่งประกอบบริเวณ

1. แหล่งหัตถกรรมพื้นบ้านนาข้าว

หมู่บ้านนาข้าว จ.อุดรธานี แหล่งเสื้อผ้าที่ขึ้นชื่อเรื่องความสวยงามและคุณภาพดีเลิศ ด้วยการสืบสานกันมาอย่างยาวนานของศิลปะหัตถกรรมไทยของชาวอีสาน ที่คงเอกลักษณ์สวดลายความเป็นอีสานไว้ในผ้าไหมคุณภาพดี ที่ทักทอด้วยเทคนิคขั้นสูง ที่เรียกว่า ผ้าทอลายคิด หรือ ผ้าไหมลายคิด ซึ่งเป็นผ้าพื้นเมืองของภาคอีสาน บางส่วนของภาคเหนือและภาคกลางของไทย นับว่าเป็นศิลปะพื้นฐานที่สะท้อนให้เห็นภาพ ลักษณะ สวดลาย และวิถีวัฒนธรรมของท้องถิ่นเดิมของไทยที่มีมาแต่โบราณ โดยชาวอีสานถือว่าการทอผ้าลายคิดนั้น ยากมาก ๆ เพราะต้องใช้เทคนิคขั้นสูง ต้องอาศัยความชำนาญ ความอดทน ละเอียดลออ เป็นอย่างมาก มีกรรมวิธีในการทำที่ยุ่งยาก ฉะนั้นกว่าจะได้ออกมาแต่ละชิ้นงานนั้น ไม่ใช่เรื่องง่ายเลย จึงทำให้คุณค่าของผ้าไหมบ้านนาข้าว กลายเป็นสินค้าคุณภาพที่มีคุณค่ายิ่ง เพราะนอกจากจะได้ผ้าไหมเนื้อดีแล้ว ยังแฝงไปด้วยจิตวิญญาณของศิลปะวัฒนธรรมไทย

ภาพที่ 5.5 แสดงผังบริเวณตลาดนาข้าว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 5.6 แสดงประตูทางเข้าที่ 2 ของพื้นที่ตลาดบ้านนาข้าว

ภาพที่ 5.7 แสดงประตูทางเข้าที่ 1 และส่วนบริการนักท่องเที่ยวของพื้นที่ตลาดบ้านนาข้าว

ในด้านของกายภาพ พื้นที่บริเวณบ้านนาข้าวเป็นพื้นที่ที่เหมาะสมแก่การปรับปรุงผังการใช้พื้นที่ เนื่องจากไม่ได้มีการจัดทางเข้าออกที่เป็นสัดส่วน ไม่มีส่วนบริการนักท่องเที่ยว และการให้ข้อมูลซึ่ง เอกภริณตั้งกล่าวว่าเป็นพื้นที่ชุมชน ซึ่งถ้ามีการจัดการพื้นที่ส่วนกลางก็จะทำให้รองรับนักท่องเที่ยวที่มามากมาย การค้าไม่ว่าการณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ในชุมชนสามารถใช้พื้นที่ส่วนกลางในการทำกิจกรรมชุมชนได้อีกทางหนึ่ง เพื่อให้เกิดศักยภาพสูงสุดของการใช้พื้นที่ จึงนำเสนอรูปแบบการออกแบบปรับปรุงพื้นที่หมู่บ้านนาข้าดังนี้

2. พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติบ้านเชียง

พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติบ้านเชียง หรือ แหล่งโบราณคดีบ้านเชียง เป็นแหล่งทรัพยากรทางวัฒนธรรมที่สำคัญของประเทศไทย ซึ่งแสดงถึงร่องรอยของมนุษย์สมัยก่อนจะแสดงให้เห็นถึงวัฒนธรรมที่มีพัฒนาการแล้วในหลาย ๆ ด้าน โดยเฉพาะด้านความรู้ความสามารถหรือภูมิปัญญา อาทิ เครื่องมือในการดำรงชีวิต และการสร้างสังคมวัฒนธรรมของมนุษย์ได้สืบเนื่องต่อกันมาเป็นระยะเวลา ยาวนาน ที่ครอบคลุมไปถึงแหล่งโบราณคดีในภาคตะวันออกเฉียงเหนืออีกกว่าร้อยแห่ง โดยมีหลักฐานอ้างอิงถึงการอาศัยอยู่อย่างหนาแน่นของมนุษย์มาหลายพันปี อีกทั้งเป็นที่ยอมรับจาก คณะกรรมการมรดกโลก องค์การยูเนสโก (Unesco) ให้ขึ้นบัญชีเป็นมรดกโลกอันดับที่ 359

พื้นที่พักผ่อนและจัดกิจกรรม

ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

ที่จอดรถ

จุดบริการนักท่องเที่ยว

ประตูทางเข้าส่วนบริการนักท่องเที่ยว

ประตูทางเข้าพิพิธภัณฑสถาน

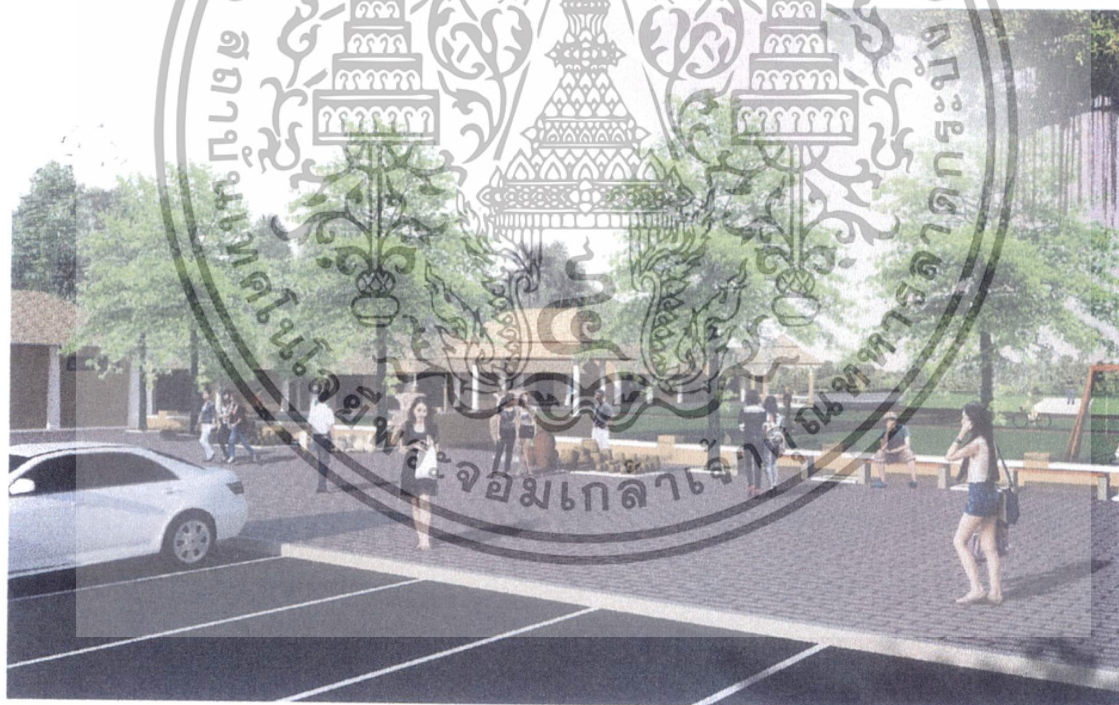
แห่งชาติบ้านเชียง นักท่องเที่ยว

ภาพที่ 5.8 แสดงผังบริเวณบ้านเชียง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 5.9 แสดงประตูทางเข้าที่ 1 ของพื้นที่พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติบ้านเชียง

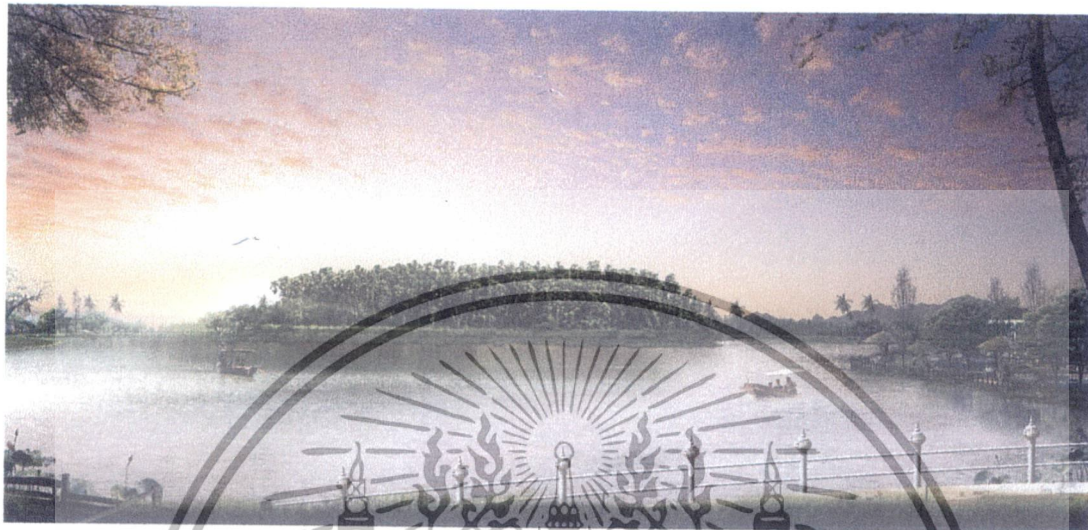

ภาพที่ 5.10 แสดงส่วนบริการนักท่องเที่ยวของพื้นที่พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติบ้านเชียง

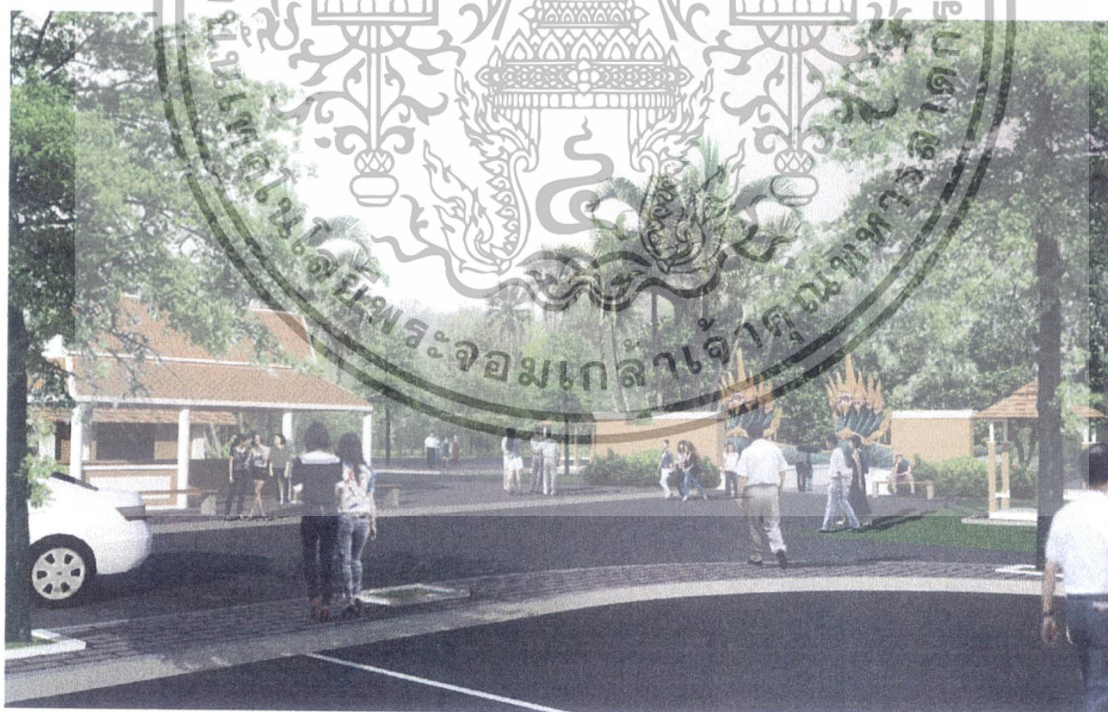
เนื่องจากในพื้นที่หมู่บ้านบ้านเชียงชุมชนได้มีการค้าขายหน้าบ้านของตนเองจึงทำให้พื้นที่ส่วนเดิมที่เคยได้รับการปรับปรุงเป็นร้านค้ามีผู้ค้าเข้ามาเช่าพื้นที่จำนวนน้อย และทำให้เกิดเป็นพื้นที่ร้าง ส่วนพื้นที่สนามส่วนกลางที่เคยปรับปรุงไปนั้นก็ไม่สามารถใช้ประโยชน์พื้นที่ได้อย่างมีศักยภาพ เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ดังนั้นจึงนำเสนอพื้นที่บริเวณสนามให้เป็นพื้นที่ส่วนสาธารณะเพื่อเป็นพื้นที่พักผ่อนและทำกิจกรรมของนักท่องเที่ยว และชุมชน เพื่อให้เกิดการใช้ประโยชน์ของพื้นที่อย่างเต็มศักยภาพ ดังนี้

3. ป่าคำชะโนด

ภาพที่ 5.11 แสดงสถานการณ์ปรับปรุงภูมิทัศน์บริเวณวัดป่าคำชะโนด

ภาพที่ 5.12 แสดงส่วนบริการนักท่องเที่ยวของพื้นที่ป่าคำชะโนด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เนื่องจากพื้นที่ป่าคำชะโนดเป็นพื้นที่ที่ไกล จึงทำให้การเดินทางเข้าถึงไม่สะดวกส่วนมากมาพื้นที่นี้ด้วยการบอกต่อ หรือการแวะถามเส้นทาง อีกทั้งยังขาดทั้งสาธารณูปโภค-สาธารณูปการ เนื่องจากเป็นที่ห่างไกล จึงนำเสนอการปรับปรุงภูมิทัศน์ สิ่งแวดล้อม และสิ่งอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว และเพื่อให้การเข้าถึงพื้นที่สะดวกมากยิ่งขึ้น และเพิ่มกิจกรรมให้เกิดบริบทแก่การใช้พื้นที่

4. นาเกลือสินเธาว์บ้านดุง

ภาพที่ 5.13 แสดงการปรับปรุงภูมิทัศน์บริเวณบริเวณริมถนนบริเวณแหล่งทำนาเกลือ อำเภอบ้านดุง

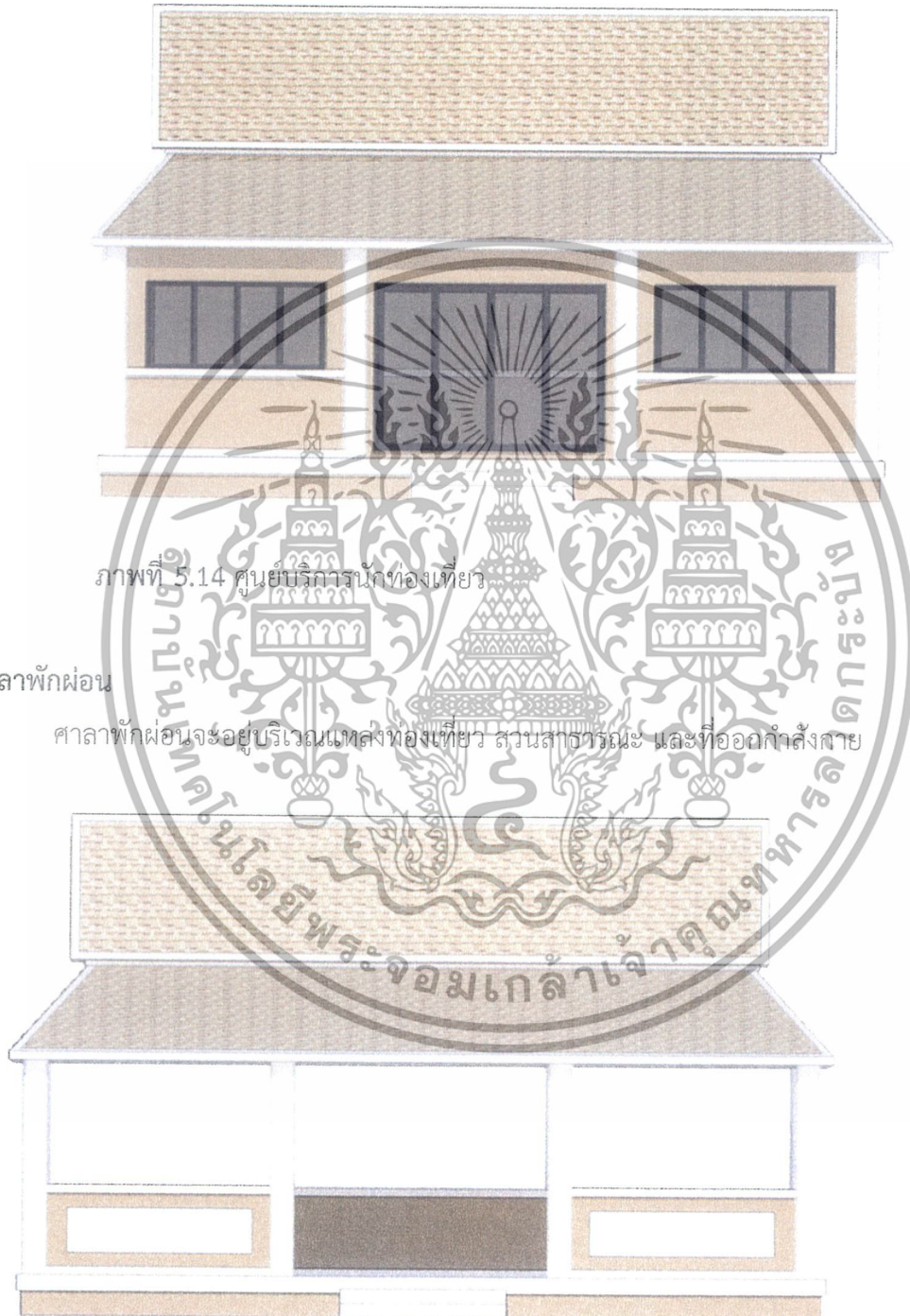
เนื่องด้วยบริเวณอำเภอบ้านดุงมีพื้นที่ในการทำเกษตรนาเกลือสินเธาว์ ซึ่งเป็นความเฉาะของพื้นที่และยังมีโรงงานในการแปรรูปเกลืออีกหลายแห่ง ซึ่งมีศักยภาพในการจัดทำเป็นสถานที่ท่องเที่ยว ในลักษณะการเรียนรู้เพื่อดึงนักท่องเที่ยวให้เข้ามาศึกษาเรียนรู้ได้ และยังทำให้เป็นการประชาสัมพันธ์ และกระจายสินค้าได้อีกทางหนึ่ง จึงนำเสนอการปรับปรุงภูมิทัศน์ริมบริเวณถนนซึ่งเป็นนาเกลือและโรงงานเกลือ มีการเพิ่มพื้นที่พักผ่อนและจัดทำซุ้มในการขายเกลือสินเธาว์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5. รูปแบบสิ่งประกอบบริเวณ

ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว

เป็นอาคารที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรมต่างๆแก่นักท่องเที่ยวซึ่งอยู่ในส่วน
ด้านหน้าของพื้นที่สามารถมองเห็นได้ง่ายและเข้าถึงได้สะดวก

ภาพที่ 5.14 ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว

ศาลาพักผ่อน

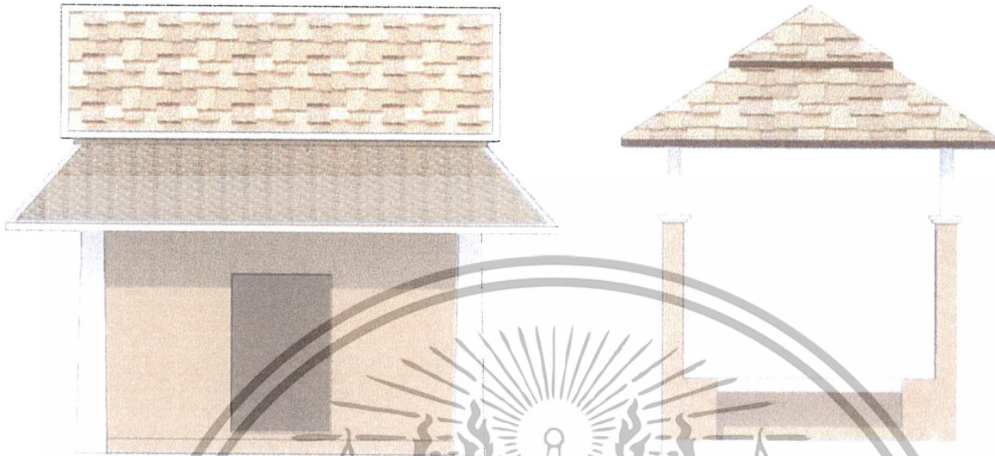
ศาลาพักผ่อนจะอยู่บริเวณแหล่งท่องเที่ยว สวนสาธารณะ และที่ออกกำลังกาย

ภาพที่ 5.15 ศาลาพักผ่อน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ห้องน้ำสาธารณะ

ห้องน้ำสำหรับบริการนักท่องเที่ยวมีการจัดวางตำแหน่งในจุดต่างๆ และจัดให้มีเพียงห้องส้วม และส่วนที่ล้างมือเท่านั้น แต่ไม่มีส่วนอาบน้ำ มีการแยกตัวอาคารออกจากกันระหว่างห้องน้ำชายและหญิงและเพิ่มส่วนพักผ่อนตรงกลาง

ภาพที่ 5.16 ห้องน้ำสาธารณะ

ภาพที่ 5.12 ศาลาพักผ่อน

ซุ้มประชาสัมพันธ์

ให้เป็นจุดย่อยๆกระจายตามพื้นที่ เพื่อเป็นการให้บริการนักท่องเที่ยวอย่างทั่วถึง
ป้ายบอกข้อมูล
ป้ายบอกข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวรูปแบบเอกลักษณ์สถาปัตยกรรมทางภาคใต้เพื่อให้สอดคล้องกับ
ตัวอาคาร

ภาพที่ 5.17 ซุ้มประชาสัมพันธ์

ภาพที่ 5.14 ป้ายบอกข้อมูล

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ป้ายบอกทาง

ป้ายบอกเส้นทางท่องเที่ยวรูปแบบเอกลักษณ์สถาปัตยกรรมทางภาคใต้เพื่อให้สอดคล้องกับ
ตัวอาคาร

ไฟส่องสว่าง

รูปแบบเสาไฟเพื่อให้แสงสว่าง

ภาพที่ 5.18 ป้ายบอกทาง-ไฟส่องสว่าง

ม้านั่ง

ม้านั่งเพื่อพักผ่อน และมีที่เขียบหรือด้านข้าง

ถังขยะ

ภายในใส่ถุงพลาสติกเพื่อให้ง่ายต่อการเก็บ โดยระยะห่างของถังประมาณ 100 ม.

ภาพที่ 5.19 ม้านั่ง-ถังขยะ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5.3.3 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

การวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวจังหวัดอุดรธานี ยังมีตัวแปรต่างๆที่น่าสนใจอีกหลายประการซึ่งไม่สามารถทำการศึกษาได้หมดจึงขอเสนอแนะแนวทางในโอกาสต่อไปเพื่อเป็นการพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวจังหวัดอุดรธานีในด้านอื่นๆ ดังนี้

1. เสนอแนะต่อผู้สนใจลักษณะทางกายภาพ การท่องเที่ยว ศิลปวัฒนธรรมของพื้นที่บริเวณจังหวัดอุดรธานี
2. เสนอแนะต่อผู้ออกกฎระเบียบที่เกี่ยวกับการการท่องเที่ยว การใช้พื้นที่ บริเวณจังหวัดอุดรธานี
3. เสนอแนะต่อนักท่องเที่ยวและผู้สนใจในแนวทางการพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวจังหวัดอุดรธานี
4. เพื่อใช้ในการวิจัยครั้งต่อไป และมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในส่วนในเรื่องการจัดการที่มีชุมชนเป็นส่วนร่วม และการจัดสนใจในการพัฒนาพื้นที่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บรรณานุกรม

กาญจนา แสงลิ้มสุวรรณ และศลินยา แสงลิ้มสุวรรณ.2555."การท่องเที่ยวเชิงมรดกวัฒนธรรมอย่าง ยั่งยืน Sustainable Cultural Heritage Tourism".มหาวิทยาลัยกรุงเทพ และมหาวิทยาลัยบูรพา

กรมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.รายงานการวิจัยแหล่งท่องเที่ยวในประเทศไทย.2552.

เข้าถึงได้จาก : <http://www.tourism.go.th>

การปรับตัวกลยุทธ์ รับAEC. “การท่องเที่ยวไทยในอาเซียนและทิศทางการเปิดAEC.” (ออนไลน์).

เข้าถึงได้จาก : <http://www.thai-aec.com/518#ixzz3BlChUo4e>

(วันที่ค้นข้อมูล : 23 กันยายน 2555).

การปรับตัวกลยุทธ์ รับAEC. “เจาะธุรกิจท่องเที่ยวสองความพร้อมรับ AEC.” (ออนไลน์).

เข้าถึงได้จาก : <http://www.thai-aec.com/774#ixzz3BlCAzK9u>

(วันที่ค้นข้อมูล : 07 มีนาคม 2556).

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. “แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ พ.ศ.2555-2559.” ราชกิจจานุเบกษา

กระทรวงการท่องเที่ยว “แผนพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อรองรับการเปิดเสรีบริการท่องเที่ยวประจำปี พ.ศ.2555-2560.

กระทรวงการท่องเที่ยว.2554. “แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ พ.ศ.2555-2559”.

บัณฑิต เศรษฐศิริโรจน์.2546. “การเจรจาเปิดเสรีการค้าบริการและการเตรียมพร้อมของไทย”.

กรุงเทพธุรกิจ.29 เมษายน 2546

สำนักงานจังหวัดอุดรธานี กลุ่มงานข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสาร ศาลากลางจังหวัดอุดรธานี .

“บรรยายสรุปสภาพทั่วไปจังหวัดอุดรธานี.” (ออนไลน์). 2554.

เข้าถึงได้จาก <http://www.udonthani.go.th> (วันที่ค้นข้อมูล : 28 กุมภาพันธ์ 2556).

สถาบันการท่องเที่ยวโดยชุมชน(CBT).การท่องเที่ยวโดยชุมชน Community – Based Tourism.

เข้าถึงได้จาก : <http://www.cbt-i.org>

สำนักบริหารยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1. “แผนพัฒนากลุ่มจังหวัด 4 ปี (พ.ศ.2558 -2561) กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 1 (อุดรธานี เลย หนองบัวลำภู หนองคาย บึงกาฬ).” (ออนไลน์).

เข้าถึงได้จาก : <http://www.osmnortheast-n1.moi.go.th/ud/> (วันที่ค้นข้อมูล : 28 กุมภาพันธ์ 2556).

สำนักงานสถิติแห่งชาติ.สถิติการท่องเที่ยวประเทศไทย.2555.

เข้าถึงได้จาก : <http://www.nso.go.th>.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Tourism of World.รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม. อ้างถึงใน วารัชต์ มัธยมบุรุษ, ม.ป.ป.
เข้าถึงได้จาก : <https://tourismatbuu.wordpress.com>

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่ ศธ ๐๕๒๔.๐๔/ 1467

คณะกรรมการวิทยาศาสตร์
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
เจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง
กรุงเทพฯ ๑๐๕๒๐

เรื่อง ขออนุมัติโครงการให้แก่นักศึกษา

เรียน ผู้อำนวยการกองทะเบียนประเทศไทยสำนักงานอุดรธานี

ด้วย นางสาวมัทนา มงคลเดชา นักศึกษาระดับปริญญาเอก หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีและการออกแบบผลิตภัณฑ์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง มีความประสงค์ขออนุมัติเกี่ยวกับสถิติ แผนพัฒนาการท่องเที่ยวและข้อมูลด้านการท่องเที่ยว และขออุทิศค่าขณะมีลาขณ เพื่อประกอบการจัดเตรียมห้องข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การพัฒนาารบบการท่องเที่ยวอุดรธานี"

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาดังกล่าวและหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากทางฝ่ายนี้ และขอแสดงความนับถือ

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์สุทธิ สุนทรกนกพงศ์)
รองคณบดี กำกับดูแลงานด้านวิชาการและบัณฑิตศึกษา
ปฏิบัติการแทนคณบดี

ส่วนสนับสนุนวิชาการ
โทร. ๐๒-๓๒๕-๘๐๐๐ ต่อ ๓๖๕๒
โทรสาร. ๐๒-๓๒๕-๘๔๓๖
ติดต่อนักศึกษา โทร.๐๘๓-๐๓๐-๐๖๕๘

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่ ศธ 0524.04/ 1709

คณะกรรมการอุตสาหกรรม
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
เจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง
กรุงเทพฯ 10520

7 พฤษภาคม 2558

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการท่าอากาศยานอุดรธานี

สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. ประกาศนียบัตรพิจารณาหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์ จำนวน 1 ฉบับ
2. แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

ด้วยนางสาวมัทนา มงคลเสถา นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร์
อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาสถาปัตยกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร
ลาดกระบัง กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศวิทยาอุดรธานี" โดยมี ผศ.ดร.
พิศตรวกรณ์ ทิพย์โสธร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และได้รับอนุมัติหัวข้อและเค้าโครง
วิทยานิพนธ์แล้ว เมื่อวันที่ 26 มกราคม 2558 คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม จึงขอความอนุเคราะห์
จากท่านโปรดอนุญาตให้นักศึกษามัทนา มงคลเสถา เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามกับ
นักท่องเที่ยวภายในท่าอากาศยานอุดรธานี ระยะเวลา 3 วัน จำนวนผู้แจกเอกสาร 3 คน

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตและขอขอบคุณในความอนุเคราะห์ของท่านมา ณ
โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์วิภาณี สุนทรกนกพงศ์)

รองคณบดี กำกับดูแลงานวิชาการและบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติการแทนคณบดี

ส่วนสนับสนุนวิชาการ

โทร. 02-329-8000 ต่อ 3692

โทรสาร. 02- 329-4836

ติดต่อนักศึกษา โทร. 083-030-0658

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่ ศธ ๐๕๒๔.๐๔/ 1467

คณะกรรมการ
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
เจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง
กรุงเทพฯ ๑๐๕๒๐

ณ เมษายน ๒๕๕๘

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษา

เรียน หัวหน้าสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดอุดรธานี

ด้วย นางสาวมัทนา มงคลเคียง นักศึกษาระดับปริญญาเอก หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีและการออกแบบผลิตภัณฑ์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง มีความประสงค์ขอข้อมูลเกี่ยวกับสถิติ แผนพัฒนาการท่องเที่ยวและข้อมูลด้านการท่องเที่ยว และภาพถ่ายภาพขณะสัมมนาฯ เพื่อประกอบการจัดเตรียมหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวอุดรธานี"

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาดังกล่าวและหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์สุทธิ สุนทรภักทพงศ์)

รองคณบดี คณบดีดูแลงานด้านวิชาการและบัณฑิตศึกษา
ปฏิบัติกรรณพินทมนบดี

ส่วนสนับสนุนวิชาการ
โทร. ๐๒-๓๒๙-๘๐๐๐ ต่อ ๓๖๕๒
โทรสาร. ๐๒- ๓๒๙-๘๔๓๖
ติดต่อนักศึกษา โทร.๐๘๓-๐๓๐- ๐๖๕๘

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บันทึกข้อความ

หน่วยงาน คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สจล. ส่วนสนับสนุนวิชาการ โทร.๓๖๙๒
ที่ ศธ ๐๕๒๔.๐๔ / 0349 วันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๕๘

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรียน ผศ.ดร.จตุรงค์ เลานะเพ็ญแสง

ด้วย นางสาวมัทนา มงคลเคหา นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร์
อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาสถาปัตยกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร
ลาดกระบัง กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวจังหวัดอุดรธานี" โดยมี
ผศ.ดร.พิศดารภรณ์ ทัพยโสธร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญ
ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแบบสอบถามซึ่งมีเนื้อหาถูกต้องและเหมาะสมมากน้อยเพียงใด จึงผล
การตรวจแบบสอบถามของท่านจะช่วยให้งานวิจัย ของ นางสาวมัทนา มงคลเคหา มีความสมบูรณ์
ยิ่งขึ้นพร้อมกันนี้ได้แนบบทแบบสอบถามมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและ
ขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

(รองศาสตราจารย์สุทธิ สุนทรภณพงศ์)
รองคณบดีกำกับคุณสมบัตินักวิชาการและบัณฑิตศึกษา
ฝ่ายปฏิบัติการแทนคณบดี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บันทึกข้อความ

หน่วยงาน คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สจล. ส่วนสนับสนุนวิชาการ โทร.๓๖๔๒
ที่ ศร ๐๕๖๔.๐๔ / 0349 วันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๕๘

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรียน ผศ.ดร.ศิริรัตน์ เพ็ชรแสงศรี

ด้วย นางสาวมัทนา มงคลเทศ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร์
อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาสถาปัตยกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร
ลาดกระบัง กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การพัฒนารูปแบบกรงทองเพียงจังหวัดอุดรธานี" โดยมี
ผศ.ดร.พัสดราภรณ์ ทิพย์โสธร เป็นวิทยานิพนธ์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญ
ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแบบสอบถามที่มีเนื้อหาถูกต้องและเหมาะสมมากน้อยเพียงใด ซึ่งผล
การตรวจแบบสอบถามของท่านจะช่วยให้งานวิจัย ของ นางสาวมัทนา มงคลเทศ มีความสมบูรณ์
ยิ่งขึ้นพร้อมกันนี้ได้แนบแบบสอบถามมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและ
ขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ขอ

(รองศาสตราจารย์วิสุทธิ์ สุนทรภณพงศ์)

รองคณบดีกำกับดูแลงานด้านวิชาการและบัณฑิตศึกษา
ผู้อำนวยการแทนคณบดี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บันทึกข้อความ

หน่วยงาน คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สจส. ส่วนสนับสนุนวิชาการ โทร.๓๖๙๒
ที่ ศธ ๐๕๒๔.๐๔ / 0349 วันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๕๘

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรียน ผศ.ดร.ปรียาภรณ์ ตั้งคุณานันต์

ด้วย นางสาวมัทนา มงคลเคหา นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร์
อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาสาขาคณะครุศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร
ลาดกระบัง กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวจังหวัดอุดรธานี” โดยมี
ผศ.ดร.พิสตรภรณ์ ทัพยโสธร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญ
ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแบบสอบถามว่ามีเนื้อหาถูกต้องและเหมาะสมมากน้อยเพียงใด ซึ่งผล
การตรวจแบบสอบถามของท่านจะช่วยให้งานวิจัย ของ นางสาวมัทนา มงคลเคหา มีความสมบูรณ์
ยิ่งขึ้นพร้อมกันนี้ได้ทราบแบบสอบถามมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์ที่จากท่านด้วยดีและ
ขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

(รองศาสตราจารย์วิสุทธิ์ สุนทรภณพงศ์)
รองคณบดีกำกับดูแลงานด้านวิชาการและบัณฑิตศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บันทึกข้อความ

หน่วยงาน คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สจล. ส่วนสนับสนุนวิชาการ โทร.๓๖๕๒
ที่ ศธ ๐๕๒๔.๐๔ / 0349 วันที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๕๘

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรียน รศ.อุดมศักดิ์ สาริบุตร

ด้วย นางสาวมัทนา มงคลเคหา นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร์
อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาสถาปัตยกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร
ลาดกระบัง กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวจังหวัดอุดรธานี" โดยมี
ผศ.ดร.พัสดราภรณ์ ทัพยโสธร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามาถเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญ
ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบแบบสอบถามนี้ว่ามีเนื้อหาถูกต้องและเหมาะสมมากน้อยเพียงใด ซึ่งผล
การตรวจแบบสอบถามของท่านจะช่วยให้งานวิจัย ของ นางสาวมัทนา มงคลเคหา มีความสมบูรณ์
ยิ่งขึ้นพร้อมกันนี้ได้ขอเชิญแบบสอบถามนี้ด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและ
ขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

(รองศาสตราจารย์สุทธิ สุนทรกนกพงศ์)

รองอธิบัตย์กำกับดูแลส่วนงานวิชาการและบัณฑิตศึกษา
ผู้อำนวยการแทนคณะบดี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบสอบถามประกอบการวิจัย

“การพัฒนาารูปแบบการท่องเที่ยวจังหวัดอุดรธานี ”

Questionary for Research of Development of tourism of Udonthani City

ผู้วิจัย นางสาว มัทนา มงคลเคหา โทรศัพท์ 083-030-0658

Research By Miss. Montana Mongkolkeha Tel.083-030-0658

คำชี้แจง แบบสอบถามชุดนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อสอบถามนักท่องเที่ยวในเรื่องศักยภาพการจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดอุดรธานี ความต้องการของชุมชนในท้องถิ่นและนักท่องเที่ยว เพื่อเสนอเป็นแนวทางการพัฒนาารูปแบบการท่องเที่ยวของ จังหวัดอุดรธานี โดยแบ่งแบบสอบถามการวิจัยชุดนี้ออกเป็น 3 ตอนดังต่อไปนี้

Explication

The purpose of the research.

To know about the potential of tourism management of city of Udonthani.

To know about growing demand of local residents and tourists.

To present the guideline of Development of tourism of Udonthani City by 3 parts of this research.

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของแบบสอบถาม / part 1 general information.

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ( ) เพียง 1 ช่องที่ตรงกับความเห็นของท่านที่สุด หรือเติมคำตอบลงในช่องว่าง

Explication please complete this form and ✓ in to ( ).

1.1 ชื่อ-สกุล..... 2. ภูมิลำเนา ( ) ตำบล.....หมู่.....อำเภอ.....
จังหวัด.....

full name ..... 2. Your

country :.....

City.....

( ) อื่นๆ/Other

info.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- 1.2 เพศ/ Gender. ( ) ชาย/Male. ( ) หญิง/Female.
- 1.3 อายุ/ Age ( ) น้อยกว่า 25 ปี / less then 25 years old.
 ( ) 25 – 35 ปี / years old.
 ( ) 36 – 45 ปี / years old.
 ( ) 46 -55 ปี /years old.
 ( ) 56 – 65 ปี / years old.
 ( ) มากกว่า 65 ปี / More than 65 years old.
- 1.4 สถานภาพ / Condition ( ) นักท่องเที่ยว / Tourist.
 ( ) บุคคลในท้องถิ่น / Local resident.
- 1.5 บทบาทหน้าที่ในชุมชน (ตอบเฉพาะบุคคลในท้องถิ่น) / (Local Resident Only.)
 ( ) กลุ่มผู้นำสมาชิกสภาท้องถิ่น ( ) กลุ่มกำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน ( ) เกษตรกร
 ( ) พนักงานส่วนท้องถิ่น ( ) ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว ( ) อื่นๆ.....
- 1.6 ระดับการศึกษา /Educated
 ( ) ประถมศึกษา / Primary school. ( ) มัธยมศึกษา / high school.
 ( ) อาชีวศึกษาหรือเทียบเท่า / diploma. ( ) ปริญญาตรี / bachelor's degree.
 ( ) ปริญญาโท หรือสูงกว่า / master's degree or above.
 ( ) อื่นๆโปรดระบุ/Other.....
- 1.7 อาชีพ / Occupation
 ( ) นักเรียน, นักศึกษา / Student. ( ) รัฐบาล / government officer.
 ( ) พนักงานบริษัทเอกชน / employee. ( ) รัฐวิสาหกิจ / enterpriese.
 ( ) ลูกจ้าง / casual worker. ( ) เจ้าของบริษัท / ธุรกิจส่วนตัว / self bussines.

ตอนที่ 2 ข้อมูลการท่องเที่ยว / Part 2 Traveling infomation

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ( ) เพียง 1 ช่องที่ตรงกับความเห็นของท่านที่สุด หรือเติมคำตอบลงในช่องว่าง

please ✓ in to ( ).

2.1 คุณเคยมาท่องเที่ยวที่จังหวัดอุดรธานีหรือไม่ Have you ever been to Udonthani before?

( ) เคย/ Yes

( ) ไม่เคย / No (If you never been to Udonthani before please skip to 2.3)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.2 ครั้งล่าสุดท่านท่องเที่ยวใน จังหวัดอุดรธานีกี่วัน How long have been stay in Udonthani last time?

- ( ) 1 วัน / day ( ) 2-4 วัน / days ( ) 5-7 วัน / days
 ( ) มากกว่า 1 อาทิตย์ / more than 1 week ( ) อื่นๆ / Other.....

2.3 ท่านทราบข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวในจังหวัดอุดรธานี ก่อนการเดินทางจากแหล่งใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ) How do you get the information of Udonthani before you travelling to Udonthani? (You can answer more than 1.)

- ( ) เพื่อน,คนใกล้ชิด / friends. ( ) หนังสือ,นิตยสาร / books,magazines.
 ( ) อินเทอร์เน็ต / Internet. ( ) โทรทัศน์,วิทยุ / TV,Radio.
 ( ) งานนิทรรศการท่องเที่ยว / Tourism exhibition.
 ( ) ไม่ทราบเลย / None any info ( ) อื่นๆ (โปรดระบุ) / Other .....

2.4 ท่านมีวัตถุประสงค์หลักอะไรในการมาเยี่ยมชมเยือนจังหวัดอุดรธานี Why you come to Udonthani?

- ( ) พักผ่อน, ท่องเที่ยว / Travel.
 ( ) เยี่ยมญาติ,บุคคลรู้จัก / Visitting friends or relatives
 ( ) ประชุม,สัมมนา / Meeting,Seminar
 ( ) ปฏิบัติงาน,ติดต่อธุรกิจ / Business trip
 ( ) ศึกษาต่อ / Further study
 ( ) อื่นๆ (โปรดระบุ) / other.....

2.5 ท่านเดินทางมาท่องเที่ยวกับใคร Who do you come with?

- ( ) เพื่อน / Friends ( ) ครอบครัว / Family
 ( ) กรุ๊ปทัวร์ / group tour. ( ) อื่นๆ (โปรดระบุ) / Other.....

2.6 ท่านคิดว่าสิ่งที่ดึงดูดใจให้ท่านท่องเที่ยวในจังหวัดอุดรธานีที่สุดคืออะไร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ) What make you interest in Udonthani?

- ( ) วัดวาอาราม,สิ่งก่อสร้าง / Architecture. ( ) เครื่องปั้นดินเผา / Local pottery.
 ( ) อาหารท้องถิ่น / Local Food ( ) ซื่อสินค้าพื้นเมือง / Local product.
 ( ) อื่นๆ (โปรดระบุ) / Other.....

2.7 ท่านรู้จักสถานที่ท่องเที่ยวในจังหวัดอุดรธานีที่ใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

Which tourist place in Udonthani do you know?(You can pick more than 1.)

- ( ) หอนงประจักษ์ / Nong Prachak Public Park
 ( ) ศาลหลักเมือง / Shrine of the City pillar
 ( ) ศาลเจ้าปู่ย่า / Joss house
 ( ) ทะเลบัวแดง / Red Lotus Sea

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ( ) ภูฝอยลม / PhuFoiLom national Park
 ( ) พิพิธภัณฑ์จังหวัด / Museum of Udonthani
 ( ) ไม่ทราบเลย / None
 ( ) อื่นๆ (โปรดระบุ) Other.....

2.8 ท่านซื้อผลิตภัณฑ์พื้นบ้านของจังหวัดอุดรธานีใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

Which local product do you buy?(You can answer more than 1.)

- ( ) ผลิตภัณฑ์อาหาร /Food ( ) เครื่องปั้นดินเผา / Local pottery
 ( ) ผ้าพื้นเมือง / Local Fabric ( ) ไม่สนใจซื้อเลย / Not interest in any product
 ( ) อื่นๆ (โปรดระบุ) Other .....

2.9 เพราะเหตุใดท่านถึงตัดสินใจเลือกท่องเที่ยวที่จังหวัดอุดรธานี / Why you choose Udonthani for travelling?

.....
 .....
 .....

2.10 สำหรับท่านที่เคยพักค้างคืน ท่านมีความเห็นว่าที่พักในจังหวัดอุดรธานีมีลักษณะอย่างไร

Please comment about the accommodations in Udonthani.

- ( ) ที่พักมีราคาเหมาะสม / Good price
 ( ) ที่พักมีความสะอาด ปลอดภัย / Clean and Safety
 ( ) ควรปรับปรุง (โปรดระบุ)/ Need more improve .....

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับศักยภาพการจัดการการท่องเที่ยวของจังหวัดอุดรธานี

Information of the potential of tourism management of city of Udonthani.

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ( ) เพียง 1 ช่องที่ตรงกับความเห็นของท่านที่สุด หรือเติมคำตอบลงในช่องว่าง

EXPLICATION PLEASE COMPLETE THIS FORM AND ✓ IN TO ( ).

3.1 ท่านคิดว่าระบบสาธารณูปโภคใดบ้างที่มีให้บริการไม่เพียงพอ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

which of public utility that still have to improve for Udonthani?

- ( ) ไฟฟ้า / power ( ) โทรศัพท์ / Phone
 ( ) ประปา / water supply ( ) อินเทอร์เน็ต / Internet
 ( ) ระบบขนส่ง / Transportation ( ) ถนน / Street
 ( ) การกำจัดขยะ /Waste Management ( ) การระบายน้ำ / Drainage

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.2 ท่านคิดว่าควรมีสิ่งอำนวยความสะดวกอะไรเพิ่มขึ้นเพื่อรองรับการท่องเที่ยว (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

Which public facilities should be for Udonthani tourism? (You can pick more than 1.)

- ( ) ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว / Tourist info center ( ) บ้านพัก / Home stay
 ( ) พักแรมด้วยเต็นท์ / Tent camping ( ) ร้านอาหาร / Restaurant
 ( ) ศูนย์จำหน่ายของที่ระลึก / Souvenir shop
 ( ) ศูนย์รักษาความปลอดภัย / Security center

3.3 ท่านคิดว่าในจังหวัดอุดรธานีควรพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกใดมากที่สุด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

Which public facilities should be prepare improve the convenience of the city? (You can pick more than 1.)

- ( ) ป้ายบอกข้อมูล / Info poster. ( ) ถังขยะ / Bin.
 ( ) ศาลาที่พัก / public rest-house ( ) ไฟฟ้าและแสงสว่าง / Public Light
 ( ) โทรศัพท์สาธารณะ / Public Phone ( ) ห้องน้ำสาธารณะ / Public toilet
 ( ) ม้านั่งพักผ่อน / bench ( ) ป้ายบอกทาง / guide post
 ( ) ป้ายโฆษณา / advertisement
 ( ) ดื่มน้ำสาธารณะ / Public drinking water

3.4 ท่านคิดว่าควรจะมีกิจกรรมส่งเสริมกิจกรรม เช่น จัดงานเทศกาล หรืองานนิทรรศการหรือไม่

Should this City Promote more Exhibition and Festival?

- ( ) ควร / Yes! ( ) ไม่ควร / No!

3.5 ท่านเห็นด้วยหรือไม่ หากมีการปรับปรุงสภาพแวดล้อมบริเวณสถานที่ท่องเที่ยวเพื่อดึงดูดการท่องเที่ยวในจังหวัดอุดรธานี / Do you agree if this city do some renovation to attract more tourists for Udonthani?

- ( ) เห็นด้วย / Agree ( ) ไม่เห็นด้วย / Disagree

3.6 ท่านมีแนวโน้มที่จะแนะนำผู้อื่นมาท่องเที่ยวจังหวัดอุดรธานีหรือไม่

Will you recommend your friends to come to travel in Udonthani?

- ( ) แนะนำ / Yes! ( ) อาจจะ / Maybe. ( ) ไม่แนะนำ No!

3.7 สิ่งใดที่ควรปรับปรุงเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดอุดรธานี (เรียงความสำคัญตามลำดับ 1-3)

What do you think that should be improve or adjust to make the tourism better?

- ( ) ถนน / Street, Road ( ) ความสะอาด / Clean
 ( ) พาหนะเดินทาง / Vehicle ( ) ความปลอดภัย / Safety
 ( ) ที่พัก / Accommodation
 ( ) การอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว / Conservation of tourist place

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

( ) การให้ข้อมูลของเจ้าหน้าที่/ Information center

( ) อื่น ๆ โปรดระบุ Other.....

3.8 การปรับปรุงสิ่งที่ท่านเห็นว่าเป็นปัญหาสำคัญที่สุดของการท่องเที่ยว จังหวัดอุดรธานี ควรทำอย่างไร

How to improve the problem that you think it is important for tourism of Udonthani?

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณที่กรุณาใช้เวลาในการตอบแบบสอบถาม

Thank You For Your Time.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบสำรวจและสังเกตประกอบการวิจัย
 “การพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวจังหวัดอุดรธานี ”
 ผู้วิจัย นางสาว มัทนา มงคลเคหา โทรศัพท์ 083-030-0658

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพแวดล้อมทางกายภาพของพื้นที่ บ้านของ
 จังหวัดอุดรธานีความต้องการด้านกายภาพของชุมชนในท้องถิ่นและผู้เยี่ยมชมเพื่อเสนอแนวทางใน
 การวางแผนการท่องเที่ยวของจังหวัดอุดรธานี เพื่อพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยว

ข้อพิจารณา	ภาพถ่าย	สภาพปัจจุบัน			บันทึก ความ คิดเห็น
		ดี	พอใช้	ปรับปรุง	
ข้อมูลทั่วไปในชุมชน					
1.สถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญ					
2.รูปแบบการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว					
-ทางเรือ					
-ทางรถ					
3.ลักษณะที่อยู่อาศัย					
4. รูปแบบทางสถาปัตยกรรม					
สิ่งอำนวยความสะดวกด้าน สาธารณูปโภค					
5. ร้านอาหาร					
6. ร้านค้า					
8. โทรศัพท์สาธารณะ					
9. ไฟฟ้าแสงสว่าง					
10.ห้องน้ำสาธารณะ					
11.โรงเรียน					
12.ตลาด					
13.สวนสาธารณะ					
14. เส้นทางจักรยาน					

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข้อพิจารณา	ภาพถ่าย	สภาพปัจจุบัน			บันทึก ความ คิดเห็น
		ดี	พอใช้	ปรับปรุง	
15 ทางเดินเท้าสาธารณะ					
16 ป้ายจราจร ป้ายเตือนต่างๆ					
17 ที่นั่งพักผ่อน ริมหาดเท้า					
18 ถังขยะสาธารณะ					
19 ที่จอดรถสาธารณะ					
20.ระบบขนส่งมวลชน					
ฯลฯ					
สิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐาน					
21.ป้ายบอกทาง และอธิบายข้อมูลของ แหล่งท่องเที่ยว					
22.หน่วยบริการรักษาความปลอดภัย					
23. เส้นทางจักรยาน					
24.สัญญาณไฟจราจร ป้ายเตือนต่างๆ					
25. สถานที่พักผ่อน					
26. สนามกีฬา					
27. สนามเด็กเล่น					
28. ถังขยะ					
29. ที่จอดรถ					
รูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยว					
30 ปันจักรยานศึกษาธรรมชาติ					
31 การพักผ่อนและรับประทานอาหาร					
32 การกางเต็นท์นอนพักแรม					
33 นอนพักแบบ Home stay					

ส่วนบันทึกเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	นางสาวมีทนา มงคลเคหา
วัน เดือน ปีเกิด	21 มิถุนายน 2531
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	58/2 หมู่ 11 ตำบลกุดดินจี่ อำเภอนากลาง จังหวัดหนองบัวลำภู
ประวัติการศึกษา	ปริญญาตรี สาขาสถาปัตยกรรมภายใน คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
ประวัติการทำงาน	2556 DAF FF&E Interior Designer 2555 Index Living Mall Designer Kitchen-Built-in

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้